

Læringsmiljøet, tilrettelegging og velferdstilbudet i fagskolen 2025

Utarbeidet for HK-dir

Proba-rapport nr. 2025–21, Prosjekt nr. 25050
ISSN: 1891-8093
RB, EH / HB, 2.12.2025
Offentlig

Læringsmiljøet, tilrettelegging og velferdstilbudet i fagskolen 2025

Utarbeidet for HK-dir

Denne rapporten inneholder resultatene fra en nasjonal læringsmiljøundersøkelse blant norske fagskolestudenter. Undersøkelsen er gjennomført høsten 2025. Undersøkelsen er utarbeidet for å besvare spørsmål om læringsmiljøet i fagskolen, tilrettelegging for studenter med funksjonsnedsettelse og velferdstilbudet blant fleksible fagskolestudenter.

Eilev Hegstad, Eirik Jerven Berger og Synne Klingenberg har på ulike måter deltatt i utforming av undersøkelsen og analyse av resultater. Helene Berg har kvalitetssikret rapporten. Arbeidet har vært ledet av Rune Busch.

Oppdraget er gjennomført for HK-dir. Vi vil takke prosjektgruppen i HK-dir for et godt samarbeid og gode tilbakemeldinger underveis. Det har løftet kvaliteten på rapporten. Vi vil også takke alle studenter som har besvart undersøkelsen.

Rune Busch, Oslo, 5.12.25

Innhold:

SAMMENDRAG OG KONKLUSJONER	4
RESYMÉ.....	4
BAKGRUNN	4
PROBLEMSTILLING	4
KONKLUSJONER.....	4
<i>P1. Hva kjennetegner læringsmiljøet til fagskolestudenter?</i>	<i>4</i>
<i>P2. Hvordan varierer opplevelsen av læringsmiljøet på fagskolen avhengig av fagfelt, alder, og kjønn?.....</i>	<i>5</i>
<i>P3. Hvordan opplever studenter med funksjonsnedsettelse læringsmiljøet på skolen?.....</i>	<i>5</i>
<i>P4. I hvilken grad påvirker funksjonsnedsettelse gjennomføring av studiene?.....</i>	<i>6</i>
<i>P5. Hvilke behov har fagskolestudenter med funksjonsnedsettelse for individuell tilrettelegging? ...</i>	<i>6</i>
<i>P6. Hvordan opplever fleksible studenter læringsmiljøet på fagskolen og hvilke behov for velferdstilbud fra studentsamskipnadene har de?</i>	<i>7</i>
1 INNLEDNING	8
1.1 BAKGRUNN	8
1.1.1 Andre kjennetegn ved studentene	10
1.1.2 Kvalitetsarbeid i fagskolen.....	11
1.1.3 Studenter med funksjonsnedsettelse.....	12
1.1.4 Fleksible utdanningsprogrammer og studentenes velferdstilbud.....	12
1.2 PROBLEMSTILLINGER.....	13
1.3 METODER.....	14
1.3.1 Innledende intervjuer.....	14
1.3.2 Spørreundersøkelsen	14
2 RESULTATENE FRA STUDENTUNDERSØKELSEN I FAGSKOLEN	18
2.1 HELSE	18
2.2 FUNKSJONSNEDESETTELSE	19
2.3 ORGANISERING	22
2.3.1 Organisering av undervisningen	22
2.3.2 Organisering og arbeid.....	24
2.3.3 Fleksible og ikke-fleksible studieprogrammer.....	26
2.3.4 Studiepoeng og studieprogresjon.....	27
2.3.5 Vurderingsformer	29
2.3.6 Tilfredshet med organiseringen av studiet	31
2.3.7 Oppsummering av skriftlige tilbakemeldinger om utfordringer ved organisering av studiet	36
2.4 LÆRINGSMILJØET	36
2.4.1 Oppsummering av skriftlige tilbakemeldinger om læringsmiljøet.....	41
2.5 STUDENTTILVÆRELSEN.....	42
2.5.1 Oppsummering av skriftlige tilbakemeldinger om studenttilværelsen.....	44
2.6 TILRETTELEGGINGSTILTAK.....	44
2.7 HVA KAN FORKLARE STUDENTENES FORNØYDHET?	51
2.8 VELFERDSTILBUDET TIL FLEKSIBLE FAGSKOLESTUDENTER	54
2.8.1 Tilgang til velferdstilbud for fagskolestudenter.....	54
2.8.2 Hvor studentene har tilgang på velferdstjenester	58
2.8.3 Ønsker om velferdstilbud for fagskolestudenter	59
3 KONKLUSJONER	63
HVA KJENNETEGNER LÆRINGSMILJØET TIL FAGSKOLESTUDENTER?	63
HVORDAN VARIERER OPPLEVELSEN AV LÆRINGSMILJØET PÅ FAGSKOLEN MED FAGFELT, ALDER, OG KJØNN?	63

HVORDAN OPPELVER STUDENTER MED FUNKSJONSNEDESETTELSE LÆRINGSMILJØET PÅ SKOLEN?	64
I HVILKEN GRAD PÅVIRKER FUNKSJONSNEDESETTELSE GJENNOMFØRING AV STUDIENE?.....	65
HVILKE BEHOV HAR FAGSKOLESTUDENTER MED FUNKSJONSNEDESETTELSE FOR INDIVIDUELL TILRETTELEGGING?	65
HVORDAN OPPELVER FLEKSIBLE STUDENTER LÆRINGSMILJØET PÅ FAGSKOLEN OG HVILKE BEHOV FOR VELFERDSTILBUD FRA STUDENTSAMSKIPNADENE HAR DE?.....	66
LITTERATURLISTE.....	67

Sammendrag og konklusjoner

Resymé

Rapporten beskriver resultatene fra en nasjonal kartlegging av læringsmiljøet blant fagskolestudenter i Norge (N=1827) høsten 2025. Kartleggingen har i hovedsak bestått av en spørreundersøkelse til alle fagskolestudenter som var registrert som student våren 2025. I tillegg til læringsmiljøet, beskriver vi den overordnede organiseringen av og tilfredsheten med fagskolestudiene, individuell tilrettelegging for personer med funksjonsnedsettelse og velferdstilbudet til fagskolestudenter som går fleksible utdanningsprogrammer.

Bakgrunn

Fagskolesektoren har vært i kraftig utvikling de seneste årene, både i omfang og innhold. Oppdragsgiver, HK-dir, har hatt behov for oppdatert kunnskap om lærings situasjonen til fagskolestudentene. Denne læringsmiljøundersøkelsen er den andre i rekken, og bygger videre på en undersøkelse fra 2018.

Problemstilling

Problemstillingene for oppdraget har vært:

1. Hva kjennetegner læringsmiljøet til fagskolestudenter?
2. Hvordan varierer opplevelsen av læringsmiljøet på fagskolen med fagfelt, alder, og kjønn?
3. Hvordan opplever studenter med funksjonsnedsettelse læringsmiljøet på skolen?
4. I hvilken grad påvirker funksjonsnedsettelse gjennomføring av studiene?
5. Hvilke behov har fagskolestudenter med funksjonsnedsettelse for individuell tilrettelegging og i hvilken grad benytter de seg av tilbudet?
6. Hvordan opplever fleksible studenter læringsmiljøet på fagskolen og hvilke behov for velferdstilbud fra studentsamskipnadene har de?

Konklusjoner

P1. Hva kjennetegner læringsmiljøet til fagskolestudenter?

Det er en klar overvekt av fagskolestudiene som er organisert som nettstudier, alene eller i kombinasjon med samlinger. Samferdselsfag er typisk stedbaserte, mens helse og velferd, tekniske fag og økonomi og administrasjon er nettbaserte eller samlingsbaserte. Kreative fag har en jevnere fordeling mellom fysisk undervisning og andre undervisningsformer. Fordelingen har endret seg mye de senere årene, og en lang større andel studentene studerer i dag på nett.

Flertallet av studentene, 73 prosent, studerer på deltid. Andelen som studerer på deltid, har økt kraftig siden 2018. Fagretninger som typisk er stedbaserte, som samferdsel og

kreative fag, har i hovedsak heltidsstudenter. Innen tekniske fag, økonomisk-administrative fag og helse og velferdsfag, er de fleste studentene deltidsstudenter.

69 prosent av studentene jobber fulltid ved siden av studiene. 18 prosent jobber deltid. 12 prosent av studentene, både studerer og jobber på fulltid.

93 prosent av studentene svarer at de følger normert studieprogresjon.

P2. Hvordan varierer opplevelsen av læringsmiljøet på fagskolen avhengig av fagfelt, alder, og kjønn?

De fleste studentene er godt fornøyd med læringsmiljøet, både når det gjelder organiseringen av studiene og de fleste aspekter ved læringsmiljøet. På en skala fra 1 (svært misfornøyd) til 6 (svært fornøyd) gir studentene en gjennomsnittsverdi på 4,5 både når det gjelder organisering og læringsmiljø. Dette tilsvarer at om lag 20 prosent i ulik grad er misfornøyde og 80 prosent i ulike grad fornøyde.

Kvinner er i gjennomsnitt mer fornøyd enn menn. Studenter som studerer tekniske fag og samferdselsfag, typisk mannsdominerte studier, er mindre tilfredse enn studenter som studerer helse og velferdsfag og økonomisk-administrative fag. Også studenter som rapporterer om dårlig helse og de som rapporterer om funksjonsnedsettelse, gir generelt litt lavere gjennomsnittsverdier på deres tilfredshet med læringsmiljøet.

Når vi kontrollerer for alle disse faktorene samtidig (også alder og antall studiepoeng i utdanningen), er det kun antall studiepoeng og fagretning som står igjen som faktorer som har betydning for studentenes tilfredshet. Studenter på ettårige studier er generelt mer tilfredse enn studenter på toårige og treårige studier. Studenter på tekniske fag er systematisk mindre fornøyd enn studenter på helse- og velferdsfag og økonomisk-administrative fag.

Vi kan ikke konkludere med at studietilfredsheten varierer systematisk med jobbsituasjon (heltid/deltid), alder, funksjonsnedsettelse, helsesituasjon eller organisering av studiet.

Resultatene tyder også på at det er egenskaper ved skolene, som vi ikke har målt, som har betydning for studentenes tilfredshet. Det er forholdsvis store forskjeller mellom tilfredsheten mellom skolene.

De gjennomsnittlige tilfredshetsverdiene i 2025 er systematisk høyere enn i 2018, om lag 0,5 poeng høyere på skalaen (en økning fra ca. 4,0 til ca. 4,5). Det er usikkert hva som er forklaringen på dette. En mulig forklaring at det er en betydelig høyere andel studenter på økonomisk-administrative fag i dag enn i 2018. Disse studentene er i gjennomsnitt mer positive enn mange av de andre.

De skriftlige tilbakemeldingene fra studentene peker på en rekke forbedringsområder som den enkelte fagskole kan ta stilling til.

P3. Hvordan opplever studenter med funksjonsnedsettelse læringsmiljøet på skolen?

36 prosent av studentene rapporterer at de har én eller flere funksjonsnedsettelse. Mens tre av ti rapporterte om flere enn én funksjonsnedsettelse i 2018, er tallet i dag nesten 48 prosent. Det er en økning på 60 prosent. Det er tre ganger flere i år enn i 2018, totalt ni prosent av studentene, som svarer at de har ADHD.

Studenter med funksjonsnedsettelse er i gjennomsnitt litt mindre fornøyde med de fleste aspektene ved studiene, sammenlignet med studenter uten funksjonsnedsettelse. Forskjellen er imidlertid små og ikke alltid signifikant forskjellige.

Studenter med funksjonsnedsettelse skiller seg heller ikke vesentlig fra andre studenter når det gjelder valg av eller ønske om undervisningsform.

Ser vi til resultatene om individuell tilrettelegging, er det i hovedsak ekstra tid på eksamen som studentene ønsker seg og benytter seg av. Dette kan indikere at det ikke nødvendigvis er andre vurderingsformer studenter med funksjonsnedsettelse trenger, men mer tid.

P4. I hvilken grad påvirker funksjonsnedsettelse gjennomføring av studiene?

Funksjonsnedsettelse, som en overordnet kategori, har lite å si for om studentene følger normert studieprogresjon. Studenter med bevegelseshemming og autismespekterforstyrrelser rapporterer om lavest studieprogresjon. Kun fem prosent av studentene med funksjonsnedsettelse og som har et tilretteleggingsbehov, rapporterer at de har redusert studieprogresjon som et tilretteleggingstiltak.

Resultatene viser at det trolig er studentenes helsesituasjon, og ikke funksjonsnedsettelsen som sådan, som har betydning for studiesituasjonen til studenter med funksjonsnedsettelse. 32 prosent av studentene med funksjonsnedsettelse rapporterer at funksjonsnedsettelsen har «en del» eller «stor» negativ betydning. Tallet har økt 14 prosent i 2018 til 32 prosent i dag. Dette henger trolig sammen med at en del flere studenter rapporterer at de har flere typer funksjonsnedsettelse.

Blant studenter som rapporterer om dårlig helse er det ni prosentpoeng lavere andel som følger normert studieprogresjon enn studenter med god helse (85 vs. 94 prosent).

For en mer presis vurdering av hvordan funksjonsnedsettelse påvirker gjennomføring av studiene, burde surveydata om funksjonsnedsettelse kobles til registerbasert statistikk om produserte studiepoeng.

P5. Hvilke behov har fagskolestudenter med funksjonsnedsettelse for individuell tilrettelegging?

18 prosent av studentene med funksjonsnedsettelse svarte at de har et tilretteleggingsbehov. Det er flere i dag enn i 2018 (11 prosent) som rapporterer at de har behov for tilrettelegging. Vi vet ikke om tallet er høyere fordi flere har behov, at det er økt bevissthet om egne behov eller om kjennskapen til tilretteleggingstiltak har økt.

69 prosent av dem som rapporterer at de har tilretteleggingsbehov, mottar tiltak i dag. Det er litt flere av studentene i 2025 som får tiltak enn hva som ble rapportert i 2018. Dette betyr også at nesten én av tre av de som rapporterer at de har et tilretteleggingsbehov, ikke får tilretteleggingstiltak.

Ekstra tid på eksamen er det tilretteleggingstiltaket det er mest vanlig å få, 44 prosent av studentene som har tilretteleggingstiltak får dette. Andelen som får ekstra tid, har økt kraftig siden 2018, hvor kun 13 prosent av de som hadde et tilretteleggingstiltak fikk dette. Ekstra tid på eksamen er også det tiltaket som flest etterspør.

Nesten samtlige av studentene som vi har definert til å ha et udekket eller uavklart tilretteleggingsbehov, rapporterte at individuell tilrettelegging ville ha vært til hjelp. Dette er studenter med funksjonsnedsettelse som svarer at de har et tilretteleggingsbehov, men at de ikke får tiltak, og de som svarer at de er usikre på om de har et tilretteleggingsbehov. Blant studentene som rapporterer om funksjonsnedsettelse, utgjør dette 23 prosent, altså nesten én av fire.

Når vi summerer opp studentene som rapporterer at de har et tilretteleggingsbehov og de som mener at et tiltak ville hjulpet dem, utgjør dette totalt 13 prosent av alle studentene. Dette tallet kan være et uttrykk for en samlet etterspørsel etter tilretteleggingstiltak.

1 av 3 av studentene som har eller kan ha et tilretteleggingsbehov, rapporterte at de var misfornøyde med tilretteleggingen ved skolen. Totalt gjelder dette fem prosent av studentene som svarte på undersøkelsen.

P6. Hvordan opplever fleksible studenter læringsmiljøet på fagskolen og hvilke behov for velferdstilbud fra studentsamskipnadene har de?

Fagskolene har hatt en stor økning i fleksible studietilbud de senere årene. Studentene på disse programmene er eldre enn ordinære fagskolestudenter, ofte i jobb, og med familieliv ved siden av studiene. Fra intervjuer med fagskolestudenter og med institusjonsaktører forstår vi det sånn at velferdstilbudene til samskipnadene ikke treffer de fleksible fagskolestudentene spesielt godt, men at det først og fremst skyldes at studentene ikke har et behov. De fleksible fagskolstudentene bruker velferdstilbud, kommunale og private, i sitt nærmiljø.

Resultatene fra spørreundersøkelsen gir hovedsakelig støtte til at det ikke er store udekkede behov for velferdstjenester blant fagskolestudentene. Om lag seks av ti har ikke et ønske om noen av studentvelferdstilbudene. Resultatene viser på den andre siden at om lag halvparten av de ikke-fleksible studentene og om lag en tredel av de fleksible studentene ønsker et bredere velferdstilbud på ulike områder. Det er ingen spesifikke tjenester som skiller seg stort ut, men individuell rådgivning, trening og helsetilbud, er de mest ettertraktede.

Studenter på fleksible utdanningsprogrammer er i gjennomsnitt noe mer fornøyde enn studenter på ikke-fleksible utdanningsprogrammer. Dette gjelder de aller fleste aspektene ved studiene, bortsett fra tilfredsheten med det sosiale miljøet blant studentene. Her svarer studentene som studerer stedbaserede heltidsstudier at de er mer fornøyde.

Når vi imidlertid kontrollerer for andre faktorer, er det ikke systematiske forskjeller i tilfredshet mellom studenter på fleksible og ikke-fleksible utdanningsprogrammer. Det er forskjeller mellom fagretninger og størrelsen på utdanningsprogrammet som har betydning for studentenes tilfredshet. Noe kan også skyldes forskjeller mellom enkeltskoler.

1 Innledning

På oppdrag fra Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) har Proba samfunnsanalyse høsten 2025 kartlagt læringsmiljøet i fagskolene. Undersøkelsen har også kartlagt individuell tilrettelegging for elever med funksjonsnedsettelse og velferdstilbudet til fleksible fagskolestudenter.

Denne læringsmiljøundersøkelsen er den andre i rekken, og bygger videre på en undersøkelse fra av Universell og TN analyse fra 2018 (Universell 2019).

1.1 Bakgrunn

Fagskolene inngår som en praksisnær og arbeidsrettet utdanning i det norske utdanningssystemet. Studentene er i hovedsak voksne som er i arbeid og som får videreutdanning. I 2024 var det 63 fagskoler i Norge og 34 000 studenter. 45 av skolene var private og 18 offentlige. Skolene var lokalisert på 178 ulike studiesteder.

Et sentralt mål i fagskolepolitikken de seneste årene har vært å få flere til å ta etter- og videreutdanning. Begrunnelsen har vært økte behov for bredde- og dybdekompetanse i hele yrkeskarrieren. Fagskolene inngår som et virkemiddel for å styrke den helhetlige fagkompetansen gjennom bedre fleksibilitet og økt kompetanse i arbeidsstokken (se Fagfolk for ei ny tid, St. Meld. 11 (2024-2025)).

Fagskolesektoren er i utvikling og vekst. Det blir flere studieprogrammer og flere studenter. Det er også et generelt trekk at flere fagskolestudenter studerer på nett og på fleksible utdanningsprogrammer, det vil si programmer som ikke er stedbaserte heltidsstudier.¹

De 34 000 fagskolestudentene fordeler seg på store og små fagskoler, hvor 20 skoler har færre enn 50 studenter, 26 har mellom 50 og 500 studenter og 17 skoler har flere enn 500 studenter.

I 2024 var det 18 000 nye fagskolestudenter. Det betyr at om lag halvparten av studentene i 2024 hadde gjennomførte fagstudier på mer enn ett år.

Studier innen tekniske fag har klart flest fagstudenter, med over 14 000 i 2024. Helse og velferd, og økonomi og administrasjon, er også store fagområder, med henholdsvis 8470 og 6102 studenter, se Tabell 1-1. De andre hovedkategoriene av studier er kreative studier, med sju prosent av studentene og samferdsel, med fem prosent av studentene.

¹ Fleksible studier er nettbaserte studier, studier som kombinerer av nettstudier og samlinger og deltidsstudier.

Tabell 1-1 Antall og prosentandel fagstudenter for ulike fagretninger 2022-2024

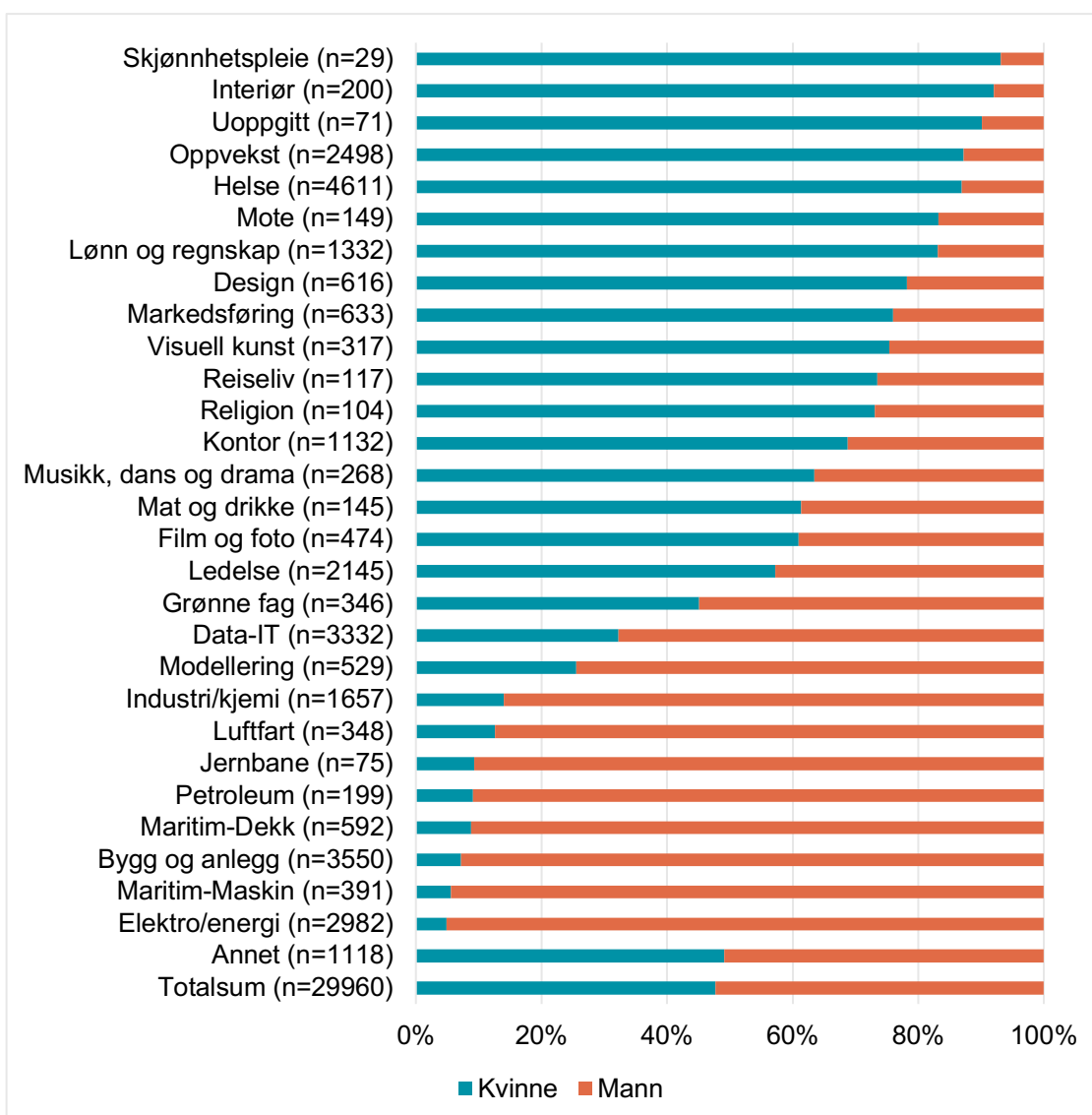
Studenter fordelt på fagområde	2022	2023	2024
Teknisk	11 701 (42 %)	13 417 (43 %)	14 479 (43 %)
Helse og velferd	6 560 (23 %)	7 588 (24 %)	8 470 (25 %)
Økonomi og administrasjon	4 859 (17 %)	5 657 (18 %)	6 102 (18 %)
Kreativ	2 618 (9 %)	2 506 (8 %)	2 399 (7 %)
Samferdsel	1 370 (5 %)	1 395 (4 %)	1 621 (5 %)
Andre	677 (2 %)	711 (2 %)	758 (2 %)
Uoppgitt	166 (1 %)	217 (1 %)	187 (1 %)
Totalt antall studenter	27 951 (100 %)	31 491 (100 %)	34 016 (100 %)

Totalt er 48 prosent av fagskolestudentene kvinner og 52 prosent er menn. Andelen kvinner som tar fagskolestudier har økt en god del siden 2018, fra 40 prosent til 48 prosent (en prosentvis økning på 12).

Kjønnsfordelingen på de ulike fagområdene er svært ulik. På tekniske fag er kun 16 prosent av studentene kvinner, mens 86 prosent av studentene på helse og velferd er kvinner. Det er også flest kvinner, 67 prosent, på fagområdet økonomi og administrasjon.

Denne kjønnsdelingen vises også for ulike studieretninger (klassifisering i mindre utdanningstyper) i Figur 1-1.

Figur 1-1 Studieretninger, fordeling kvinner og menn

Figuren viser at det kun er *ledelse* og *grønne fag* som har mindre enn 15 prosentpoeng forskjell i fordelingen mellom kvinner og menn. Størst er forskjellene for bygg og anlegg (93 prosent menn), maritim-maskin (94 prosent menn), Elektro/energi (95 prosent menn), skjønnhetspleie (93 prosent kvinner) og interiør (92 prosent kvinner).

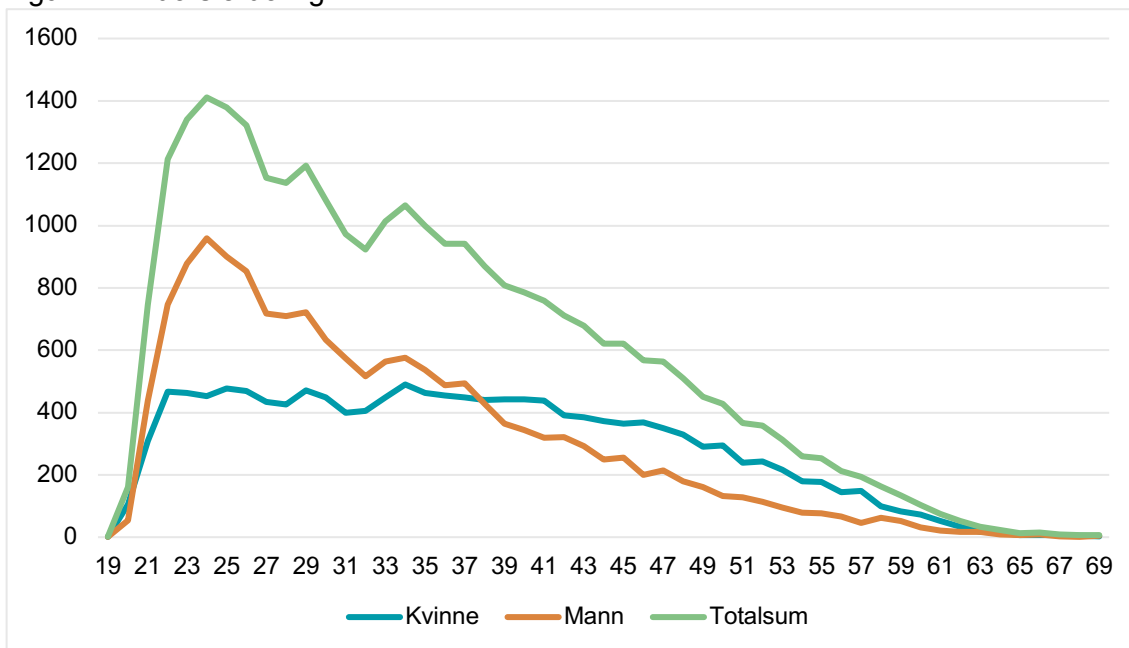
Den markante kjønnsdelingen for ulike fagretninger kan ha betydning for studentenes opplevelse av læringsmiljøet. Som en del av læringsmiljøresultatene, analyserer vi forskjeller mellom kvinner og menn.

1.1.1 Andre kjennetegn ved studentene

Fagskolestudentene i hovedsak voksne som er i arbeid og som får videreutdanning. Den gjennomsnittlige studenten i fagskolen er 35 år. Dette er en del høyere enn ordinære studier i høyere utdanning, hvor gjennomsnittet er 29 år (HK-dir 2025). Fagskolestudentene er i dag i gjennomsnitt fem år eldre enn de var i 2018.

Figur 1-2 viser aldersfordelingen blant studentene totalt og blant kvinner og menn. Figuren viser at det er flest studenter mellom 22 og 27 år, og at antallet studenter synker gradvis fra 25 år. 12 prosent av studentene er eldre enn 48 år.

Figur 1-2 Aldersfordeling

Aldersfordelingen er ulik for kvinner og menn. Gjennomsnittlig alder er 37 år for kvinner og 33 år for menn. Blant menn er klart flest av studentene i de yngre aldersgruppene, mens fordelingene er jevnere for kvinner. Dette henger sammen med at mange mannlige fagarbeidere går raskt over i fagskolestudier etter lærlingperioden.

1.1.2 Kvalitetsarbeid i fagskolen

Kvalitetsarbeid har vært et viktig aspekt ved fagskolepolitikken de senere årene. Fra og med 2024 kan også NOKUT gi institusjonsakkreditering, som gir fagskolene rett til å opprette utdanninger innen alle fagområder på egen fullmakt. Fagskolenes kvalitetsarbeid er regulert i fagskoleloven § 5, fagskoleforskriften § 49 og fagskoletilsynsforskriften kapittel 4.

I St. Meld 11 (2024-2025) er et av tiltakene å «styrke kravene til arbeid med læringsmiljø ved institusjonsakkrediterede fagskoler». Et godt læringsmiljø er en rettighet og en forutsetning for god læring. Et utgangspunkt for å arbeide med læringsmiljøet ved fagskolene er å kartlegge status, som kan si noe om hva som er bra og hvor det er rom for forbedring.

Læringsmiljø omfatter alle faktorer som kan påvirke studentene i en utdanningssituasjon (st. Meld. 11 2024-2025, s. 107). Dette omfatter fysiske, pedagogiske, organisatoriske og psykososiale forhold, som alle påvirker læring og gjennomføring av utdanning (Universell 2019; Meld. St. 9 (2016-17)). Alle disse aspektene av læringsmiljø er inkludert i vår undersøkelse.

Fagskolens styre har det overordnede ansvaret for studentenes fysiske og psykiske læringsmiljø. Det er kun de delene av læringsmiljøet som anses å være innenfor fagskolenes kontroll som de har ansvar for.

Fagskolestudentens syn på læringsmiljøet og tilretteleggingsbehov, er blitt kartlagt av Universell i 2018. For å kunne si noe om utviklingstrekk, er vår undersøkelse basert på spørreskjemaet fra Universell sin undersøkelse.²

NOKUT har gjennomført årlige målinger av studentenes tilfredshet i sitt studiebarometer på fagskolen. Ansvar for studiebarometeret i fagskolen er overført til HK-dir fra og med 1.1.2025. Der det er mulig og relevant, sammenligner vi våre resultater tallene gjengitt i resultatrapporten for 2024 og tidligere år.³

1.1.3 Studenter med funksjonsnedsettelse

I fagskolelovens §15 om læringsmiljøet, er det presisert at studenter med funksjonsnedsettelse eller særskilte behov har rett til individuell tilrettelegging. Tilretteleggingen omfatter både lærestedet (fysiske omgivelser), undervisning, læremidler og eksamen. Rett til tilrettelegging for studenter med funksjonsnedsettelser er for øvrig også omtalt i likestillings- og diskrimineringsloven (§ 21).

Fagskoleloven fra 2018 stilte krav til universell utforming, mens lov- og forskriftskravene til universell utforming av IT og det digitale læringsmiljøet for studenter ble innført for utdanningssektoren fra 2019. HK-dir har siden 2019 hatt ansvar for å følge opp disse kravene og veilede fagskolene.

Kartleggingen som ble gjort av Universell i 2018 var på bakgrunn av den forrige fagskolemeldingen (Meld. St. 9 (2016-2017)), og hvor formålet var å innhente kunnskap om de behovene fagskolene hadde for å støtte studenter med funksjonsnedsettelse. En av konklusjonene i den forrige undersøkelsen var at relativt få fagskolestudenter med funksjonsnedsettelse fikk tilretteleggingstiltak. Et annet funn var at forholdsvis mange med et tilretteleggingsbehov ikke kjente til skolens tilretteleggingstiltak.

Situasjonen til studenter med funksjonsnedsettelse er et gjennomgående tema i denne rapporten. Status for individuell tilrettelegging utgjør en egen del av læringsmiljøundersøkelsen, og resultatene er beskrevet i kapittel 0. Vi sammenligner funnene med resultatene fra 2018.

1.1.4 Fleksible utdanningsprogrammer og studentenes velferdstilbud

En høy andel av studentene på fagskolene jobber ved siden av studiene. Det er derfor svært vanlig at fagskolestudenter går på fleksible utdanninger, det vil si deltidsstudier, nettstudier, samlingsbaserte studier eller kombinasjoner av disse. I 2024 var 74 prosent av dem deltidsstudenter og 72 prosent deltok på nettbaserte og/eller samlingsbaserte tilbud.

Det har vært en klar økende bruk av nettundervisning i fagskolene (Breines 2023). Økningen i nettbaserte studieprogrammer har bidratt til å bedre tilgangen til utdanningene (se Breines m.fl. 2019; Korsberg m.fl. 2022), men det innebærer også

² Universell er i dag en avdeling i HK-dir. Det er denne avdelingen som har utlyst kartleggingsoppdraget vårt.

³ Studiebarometeret for fagskolestudenter 2024: hovedtendenser, hentet her: https://www.nokut.no/globalassets/studiebarometeret/2024/fagskole/studiebarometeret_for_fagskoler_2024_hovedtendenser_6-2024.pdf

noen utfordringer. Breines (2023) trekker blant annet frem utfordringene knyttet til mulighetene for gode læringsfellesskap. Læringsfellesskap er ofte regnet som viktige elementer i utdanningskvalitet, blant annet gjennom motivasjon og læringsutbytte (ibid.). Frafallstallene viser at frafallet er høyere på nettbaserte studier enn på stedbaserede studier (HK-dir 2025).

Ved nettbaserte utdanningstilbud har fagskolene liten eller ingen innvirkning på studentenes fysiske læringsmiljø. Det gjør det vanskeligere for fagskolene å følge opp læringsmiljøet til studentene. Ved samlingsbaserte studier er det noe enklere. Andresen og Breines (2024) fant i en intervjustudie at «kombinasjonen av nettundervisning og regelmessige fysiske samlinger fremheves som en nøkkelfaktor for å oppnå et godt læringsmiljø». Forskning har vist at det fysiske læringsmiljøet er viktig for studentenes læring i høyere utdanning (NIFU 2002:1). Trolig er dette også tilfellet for studenter i høyere yrkesfaglig utdanning. Det er derfor særlig relevant å se om det er en sammenheng mellom hvordan studiet er organisert og vurderingen av læringsmiljøet.

I gjennomgangen av resultatene fra undersøkelsen, omtaler vi forskjeller i synspunkter mellom studenter på fleksible og ikke fleksible utdanningsprogrammer.

Velferdstilbudet til fleksible studenter⁴

Landets 14 studentsamskipnader har ansvaret for å levere velferdstjenester til studenter på utdanningsinstitusjoner innenfor universitets- og høyskolesektoren (UH) og til fagskolene innenfor høyere yrkesfaglig utdanning (HYU). Ordningen med samskipnader er regulert gjennom Studentsamskipnadsloven (2008) og Forskrift om studentsamskipnader (2008).

Alle institusjoner som omfattes av universitets- og høyskoleloven, skal være tilknyttet en studentsamskipnad. Fagskoler som omfattes av fagskoleloven, har rett til å være tilknyttet en studentsamskipnad. Departementet avgjør hvilken samskipnad den enkelte utdanningsinstitusjon skal være tilknyttet.

Organisasjonen for fagskolestudenter (ONF) har kommet med innspill til at selv om stadig flere studerer fleksibelt, er det gjort få grep for å tilpasse velferdsordningene til fleksible studenter (Meld. St. 11 2024-2025). I den samme meldingen blir det også lagt frem tiltak for å bedre fagskolestudentens studentvelferd.

Det har imidlertid vært uklart hva som er behovet for velferdstjenester blant fleksible fagskolestudenter og hvordan studentsamskipnadenes tilbud blir brukt. De fleste fagskolestudenter bor og arbeider i sin hjemkommune når de studerer, og vil i de fleste tilfeller benytte velferdstilbudet i sin hjemkommune. Et mål med oppdraget har vært å kartlegge behovet for og bruken av velferdstilbudet blant de fleksible fagskolestudentene.

1.2 Problemstillinger

Oppdraget har vært å kartlegge læringsmiljøet blant alle landets fagskoler, i form av en spørreundersøkelse rettet til fagskolestudentene. Formålet har vært tredelt: dels en

⁴ Denne omtalen er hentet fra et parallelt utredningsoppdrag om velferdstilbudet til fleksible studenter, Proba 2025.

generell læringsmiljøundersøkelse, dels en kartlegging av situasjonen til studenter med funksjonsnedsettelse og dels en kartlegging av behovet for og bruken av velferdstilbudet blant fleksible fagskolestudenter.

Følgende problemstillinger har vært førende for gjennomføringen av oppdraget:

1. Hva kjennetegner læringsmiljøet til fagskolestudenter?
2. Hvordan varierer opplevelsen av læringsmiljøet på fagskolen med fagfelt, alder, og kjønn?
3. Hvordan opplever studenter med funksjonsnedsettelse læringsmiljøet på skolen?
4. I hvilken grad påvirker funksjonsnedsettelse gjennomføring av studiene?
5. Hvilke behov har fagskolestudenter med funksjonsnedsettelse for individuell tilrettelegging og i hvilken grad benytter de seg av tilbudet?
6. Hvordan opplever fleksible studenter læringsmiljøet på fagskolen og hvilke behov for velferdstilbud fra studentsamskipnadene har de?

1.3 Metoder

Oppdraget har i hovedsak bestått av en spørreundersøkelse til alle fagskolestudenter i Norge. Innledningsvis gjennomførte vi også noen kvalitative intervjuer for å sikre at vi hadde god nok forståelse av temaene til at spørreundersøkelsen ble utformet på en god måte.

1.3.1 Innledende intervjuer

Vi gjennomførte fem innledende intervjuer med representanter for fagskoler og studentsamskipnader. Intervjuene dekket flere fagskoler i ulike deler av landet og var med både studentrepresentanter og ledelse. Intervjuene med studentsamskipnader handlet om velferdstilbudet blant fleksible fagskolestudenter. Informasjonen fra intervjuene har blitt brukt i utformingen av spørreskjemaet.

1.3.2 Spørreundersøkelsen

Spørreundersøkelsen skulle dekke alle fagskolestudentene i Norge. Undersøkelsen skulle gi en statusoppdatering for læringsmiljøet i fagskolen og kunne sammenlignes med resultatene fra tilsvarende undersøkelse i 2018.

Læringsmiljøundersøkelsen inneholdt flere muligheter for respondentene til å gi utdypende svar. Dette ble i spørreskjemaet strukturert ved at respondenter som svarte at de var misfornøyde med organisering og læringsmiljø, fikk muligheten til å forklare hvorfor de var misfornøyde. I tillegg, fikk alle spørsmål om de hadde noen erfaringer eller synspunkter som fagskolestudent som de ønsket å dele. Vi oppsummerer disse tilbakemeldingen i resultatkapitlet.

Revidering av spørreskjema

Selv om det var et viktig hensyn at resultatene i 2025 skulle kunne sammenlignes med 2018, ble spørreskjemaet revidert. Revideringen ble gjort i et samarbeid mellom Proba og oppdragsgiver.

Vi reduserte antall spørsmål om helse fordi dette allikevel blir dekket gjennom Studentenes helse- og trivselsundersøkelse (SHoT). Det ble også kuttet noen spørsmål ut fra et overordnet hensyn om å ha så få spørsmål som nødvendig. Dette

resulterte blant annet i at vi fjernet spørsmål om kjennskap til individuelle tilretteleggingstiltak.

Det ble også gjort forenklinger i spørsmål om utstyr, IKT-tjenester og læremidler, for å tydeliggjøre forskjellene mellom disse dimensjonene.

Det ble lagt til spørsmål om tilfredshet med læringsutbytte og med organiseringen av studiene, da det forrige skjemaet ikke hadde spørsmål om dette.

Til slutt, ble det også lagt til noen flere typer funksjonsnedsettelse som studentene kunne krysse av for. Dette var kronisk hodepine, fordøyelsessykdom, ME, dyskalkuli, og kognitiv lidelse.

Gjennomføring av uttrekk og utsendelse

For å nå ut til alle studentene, ble hele populasjonen av registrerte fagskolestudenter våren 2025 koblet med kontaktinformasjon fra kontaktregisteret (KR) hos Digitaliseringsdirektoratet (Digdir).

Populasjonen ble trukket fra Databasen for statistikk om høyere utdanning (DBH) over fagstudenter. Populasjonen ble valgt fordi vi ønsket at studentene skulle være ferdige med minst ett semester, og dermed ha nok erfaring til å kunne ta stilling til spørsmålene. Førstesemesterstudentene høsten 2025 er altså utelatt. Dette betyr også at studentene som ble ferdige med studiene våren 2025 deltok i undersøkelsen.

Kobling av kontaktinformasjon med studentdata krever registrert gyldig fødselsnummer eller d-nummer i begge registre, samt e-postadresser i KR. DBH gjennomførte uttrekket og koblingene. Vi mottok et nettoutvalg på 29 960 studenter.⁵

Spørreundersøkelsen ble gjennomført i perioden 1. oktober - 13. oktober 2025. Det ble sendt ut påminnelse om å svare to ganger.

Representativitet

1827 personer besvarte hele undersøkelsen. Det utgjør seks prosent av målgruppa. Selv om svarprosenten er forholdsvis lav, er antallet respondenter såpass høyt at det i statistisk forstand er lave feilmarginer (+/- 2,3 prosent). For at resultatene fra spørreundersøkelsen skal være representative for hele målgruppa, må respondentene imidlertid ikke være systematisk forskjellige fra dem vi ikke har svar fra. Dersom de er det, må en ta hensyn til disse skjevhetene.

Gjennom kontaktregisteret har vi fått kontaktinformasjon til samtlige registrerte fagskolestudenter og har sendt undersøkelsen til hele populasjonen, ikke et utvalg. Vi trenger derfor ikke å vurdere skjevheter mellom utvalget som har fått undersøkelsen og populasjonen.

Systematiske skjevheter kan imidlertid oppstå dersom respondentene skiller seg systematisk fra dem som har valgt å ikke svare. Vi har derfor undersøkt om fordelingen på kjente bakgrunnsvariabler er annerledes blant respondentene enn i populasjonen.

⁵ Registrerte studenter våren 2025 var 30 352. Manglende fødselsnummer/d-nummer/h-nummer, ugyldig format utgjør nesten hele forskjellen på populasjonen (30 352) og utvalget vi mottok (29 960).

Tabell 1-2 Utvalget og respondenter, etter fag

Fagkategori (FKF kategori)	Prosent i utvalget	Respondentene prosent (antall)
Teknisk	42 %	38 % (697)
Helse og velferd	26 %	29 % (532)
Øk. adm.	18 %	18 % (337)
Kreativ	7 %	6 % (102)
Samferdsel	5 %	6 % (105)
Annet	2 %	3 % (55)
Totalsum	100 %	100 % (1829)

Tabell 1-2 viser forskjeller mellom populasjon⁶ og respondenter i studentenes fagområder. Fra tabellen kan vi se at vi har noe flere svar fra studenter som studerer helse og velferd enn den andelen de utgjør i populasjonen (29 vs 26 prosent). De som studerer tekniske fag er på den annen side underrepresentert – de utgjør 42 prosent av populasjonen, men 38 prosent av respondentene. Avvikene mellom populasjon og respondenter er imidlertid små.

Tabell 1-3 Prosentfordelingen av kvinner og menn i populasjonen og blant dem som svarte på undersøkelsen

Fagkategori (FKF kategori)	Kvinner i populasjonen	Menn i populasjonen	Kvinner i undersøkelsen	Menn i undersøkelsen
Teknisk	15 %	85 %	15 % (102)	85 % (595)
Helse og velferd	86 %	14 %	85 % (450)	15 % (82)
Øk. adm.	69 %	31 %	74 % (248)	26 % (89)
Kreativ	70 %	30 %	72 % (73)	28 % (29)
Samferdsel	9 %	91 %	10 % (11)	90 % (94)
Annet	56 %	44 %	62 % (34)	38 % (21)
Totalsum	48 %	52 %	50 % (918)	50 % (910)

Tabell 1-3 viser prosentfordelingen av kvinner og menn i populasjonen og blant dem som svarte på undersøkelsen. Kvinner er noe overrepresentert og menn er noe underrepresentert blant respondentene sammenlignet med utvalget, men også her er avvikene små.

Tabell 1-4 Er studiet du går på lagt opp som et heltidsstudium (i gjennomsnitt 30 studiepoeng per semester) eller et deltidsstudium?

Heltid/deltid	Fordeling i populasjonen	Fordeling i undersøkelsen
Heltid	26 prosent	46 prosent
Deltid	74 prosent	54 prosent
Sum	100 prosent	100 prosent

I Tabell 1-4 viser vi hvor mange av studentene som svarte på undersøkelsen som studerer på heltid og deltid, samt fordelingen av heltid og deltid i populasjonen. Resultatene viser at vi har en betydelig høyere andel heltidsstudenter som har svart på undersøkelsen enn den reelle andelen i populasjonen.

⁶ Dette er strengt tatt et utvalg av populasjonen da det var noe frafall ved kobling av kontaktinformasjon. Vi bruker begrepet populasjonen for å unngå for mange begreper da populasjonen og utvalget er tilnærmet det samme.

For å vurdere om denne skjevheten har hatt betydning for resultatene, har vi gjort analyser med og uten vekter som tar hensyn til den reelle fordelingen av heltids og deltidsstudenter i populasjonen.

Vektingen har kun betydning for resultater om organisering av studiene, som er relatert til åpenbare sammenhenger. Dette er fordelingen av hvor mange som jobber blant deltids- og heltidsstudentene, hvor mange som går fleksible utdanninger og hvor mange som svarer at de har tilgang til studentbolig. I gjennomgangen av resultatene om organisering presenterer vi i hovedsak vektete resultater. Bruk av vekter i analysene ga ingen vesentlige endringer i resultater for oppfatning om læringsmiljø.

2 Resultatene fra studentundersøkelsen i fagskolen

I det følgende kapittelet, beskriver vi resultatene fra studentundersøkelsen i fagskolen. Vi gjennomgår først status for helse og funksjonsnedsettelse blant studentene, før vi presenterer resultatene om studentenes tilfredshet med organisering og læringsmiljøet. Resultatene som belyser tilrettelegging for personer med funksjonsnedsettelse blir omtalt i en egen del, avsnitt 2.6. Til slutt, i avsnitt 2.8, beskriver vi fagskolestudentenes tilgang på velferdstjenester, og sammenligner svar blant studenter som går fleksible studieprogrammer og studenter som går ikke-fleksible studieprogrammer.

2.1 Helse

I Universells kartlegging av fagskolestudentene ble det stilt noen spørsmål om studentenes helse. Vi har i denne undersøkelsen beholdt noen av spørsmålene for å kunne sammenligne utviklingen på et overordnet nivå.⁷

På spørsmål om hvordan studentene vil beskrive sin helsesituasjon, se Tabell 2-1, svarer 1,7 prosent av respondentene at den er «dårlig», 11,2 prosent «ikke helt god», 43,1 «god», og 41,2 prosent «svært god». Det store flertallet, 84,3 prosent, vurderer helsen sin som god eller svært god.

Tabell 2-1 Hvordan vil du beskrive helsesituasjonen din?

Helsesituasjon	Prosent	Respondenter
1. Dårlig	1,7%	31
2. Ikke helt god	11,2%	204
3. God	43,1%	788
4. Svært god	41,2%	752
Ønsker ikke svare	2,8%	52
I alt	100,0%	1827

Totalt 12,9 prosent av studentene vurderer helsen sin som dårlig eller ikke helt god. I 2018 vurderte 14 prosent av fagskolestudentene helsen sin som dårlig eller ikke helt god (N=1397).

⁷ Vi kuttet spørsmål om psykisk helse pga. hensyn til forenkling av spørreskjema. Psykisk helse kartlegges i SHot-undersøkelsene.

Tabell 2-2 Hva er årsaken til at du ikke vurderer helsen din som god?

Helsesituasjon	Kun fysiske plager	Kun psykiske plager	Både fysiske og psykiske plager	Vet ikke / ønsker ikke svare	I alt
1. Dårlig	25,8 %	9,7 %	51,6 %	12,9 %	100 % (n=31)
2. Ikke helt god	33,8 %	7,8 %	48,5 %	9,8 %	100 % (n=204)
Totalt	32,8 %	8,1 %	48,9 %	10,2 %	100 % (n=235)

Vi stilte respondentene som svarte at helsen var dårlig eller ikke helt god, hva som er årsaken til at de ikke vurderer helsen som god. Tabell 2-2 viser resultatene. Både blant de som svarer dårlig og ikke helt god, rapporterer klart flest om både fysiske og psykiske plager. Fysiske plager er mer vanlig enn psykiske. 8,1 prosent av dem med dårlig helse rapporterer om kun psykiske plager.

Sammenlignet med resultatene fra 2018 er det en nedgang i andelen som rapporterer om kun fysiske plager (fra 46 prosent til 33 prosent).⁸ Vi har ikke grunnlag for å si noe presist om hvorfor vi observerer denne forskjellen. Forskjellen kan både være et uttrykk for at det faktisk er flere som har kombinasjoner av fysiske og psykiske plager i dag, eller det kan betyr at flere er åpne om egen psykisk helse i dag. Resultatene tyder ikke på at forskjellene kan forklares av endringer mellom kvinner og menn.

2.2 Funksjonsnedsettelse

36 prosent av studentene rapporterer at de har én eller flere funksjonsnedsettelser. Dette er på nivå med resultatene fra 2018, hvor 37 prosent svarte at de hadde en funksjonsnedsettelse.

Tabell 2-3 Prosentandel som svarer at de har eller ikke har en funksjonsnedsettelse / sykdom / vanske?

Funksjonsnedsettelse	Prosent	Respondenter
Nei, ingen funksjonsnedsettelse	58 %	1058
Ja	36 %	663
Ønsker ikke svare	6 %	106
I alt	100 %	1 827

Note: 'Ønsker ikke svare' var ikke et alternativ i 2018.

Tallet på 36 prosent er et forholdvis høyt tall sammenlignet med tilsvarende målinger av andelen av befolkningen som har funksjonsnedsettelse, som ligger på mellom 15 og 20 prosent.⁹ Det er ingen standardisert måte å spørre om dette, og prosentandelene vil derfor som regel variere fra undersøkelse til undersøkelse. Likevel, er det grunn til å tro at prosentandelen som rapporterer om funksjonsnedsettelse er høyere i denne studiepopulasjonen enn i befolkningen for øvrig.

⁸ Det fremkommer ikke hvor mange som svarte i «ønsker ikke svare» i Universell (2019) så det kan hende forskjellen mellom de som rapporterer om fysiske plager i 2018 og i 2025 er noe mindre enn forskjellen på 20 prosent (fra 46 prosent til 26 prosent).

⁹ En gjennomgang av begreper og kunnskapsgrunnlag finner på Bufdirs nettsider, her: <https://www.bufdir.no/statistikk-og-analyse/funksjonsnedsettelse/begreper-kunnskapsgrunnlag/>

Tabell 2-4 viser hvor mange som rapporterer om ulike typer funksjonsnedsettelse. ADHD/ADD/oppmerksomhetssvikt, astma/allergi eller eksem og psykiske lidelser er vanligst. Ni prosent rapporterer om hver av disse typene. Åtte prosent svarer at de har muskel-/skjelettlidelse og like mange oppgir lese-/skrivevanske (inkludert dysleksi). Seks prosent rapporterer om kronisk hodepine / migrene og tre prosent om fordøyelsessykdom. To prosent har svart at de har en autismspekterforstyrrelse, to prosent har ME/kronisk utmattelse og to prosent har bevegelseshemming. Én prosent svarer dyskalkuli og én prosent har sterkt nedsatt hørsel eller døvhets. Svært få rapporterer om kognitive lidelser eller sterkt nedsatt syn/blindhet, henholdsvis seks og tre personer.

Tabell 2-4 Prosentandel med ulike typer funksjonsnedsettelse

Typer funksjonsnedsettelse	Prosent	Respondenter
ADHD / ADD / oppmerksomhetssvikt	9 %	172
Astma, allergi eller eksem	9 %	169
Psykiske lidelser (angst, depresjon, posttraumatisk stresslidelse, spiseforstyrrelser, og andre diagnoser)	9 %	168
Muskel-/skjelettlidelser (fibromyalgi, leddgikt, o.a.)	8 %	144
Lese-/skrivevansker (inkludert dysleksi)	8 %	139
Kronisk hodepine / migrene	6 %	116
Fordøyelsessykdom	3 %	59
Autismspekterforstyrrelser (inkludert Aspergers syndrom og Tourettes syndrom)	2 %	32
ME /kronisk utmattelse	2 %	32
Bevegelseshemming	2 %	30
Dyskalkuli	1 %	26
Sterkt nedsatt hørsel eller døvhets	1 %	13
Kognitiv lidelse	0 %	6
Sterkt nedsatt syn / blindhet (behov for hjelpemidler utover briller)	0 %	3
Annen varig sykdom/vanske/funksjonsnedsettelse	6 %	105
Ønsker ikke svare	6 %	106
Nei, ingen funksjonsnedsettelse	58 %	1058
I alt		1827

Note: 'Ønsker ikke svare' var ikke et alternativ i 2018.

Tallet på 36 prosent er et forholdsvis høyt tall sammenlignet med tilsvarende målinger av andelen av befolkningen som har funksjonsnedsettelse, som ligger på mellom 15 og 20 prosent. Det er ingen standardisert måte å spørre om dette, og prosentandelene vil derfor som regel variere fra undersøkelse til undersøkelse. Likevel, er det grunn til å tro at prosentandelen som rapporterer om funksjonsnedsettelse er høyere i denne studiepopulasjonen enn i befolkningen for øvrig.

Tabell 2-4 viser hvor mange som rapporterer om ulike typer funksjonsnedsettelse. ADHD/ADD/oppmerksomhetssvikt, astma/allergi eller eksem og psykiske lidelser er vanligst. Ni prosent rapporterer om hver av disse typene. Åtte prosent svarer at de har muskel-/skjelettlidelse og like mange oppgir lese-/skrivevanske (inkludert dysleksi). Seks prosent rapporterer om kronisk hodepine / migrene og tre prosent om fordøyelsessykdom. To prosent har svart at de har en autismspekterforstyrrelse, to

prosent har ME/kronisk utmattelse og to prosent har bevegelseshemming. Én prosent svarer dyskalkuli og én prosent har sterkt nedsatt hørsel eller døvhet. Svært få rapporterer om kognitive lidelser eller sterkt nedsatt syn/blindhet, henholdsvis seks og tre personer.

Tabell 2-4De mest vanlige funksjonsnedsettelsene, astma/allergi, psykiske lidelser, muskel/skjelettlidelser og lese-/skrivevanske, er på nivå med tallene fra 2018. Andelen som rapporterer om ADHD, har om lag tredoblet seg.

Det er ikke uvanlig med flere funksjonsnedsettelse. 52 prosent av studentene rapporterer om én funksjonsnedsettelse, og 48 prosent rapporterer om to eller flere. Dette er en økning fra 2018, hvor tre av ti rapporterte om flere enn én funksjonsnedsettelse.

Tabell 2-5 Hvilken betydning har funksjonsnedsettelsen / sykdom / vanske for din mulighet til å studere?

Svarkategorier	Prosent med funk.	Totalt, prosent av de som svarte
1. Ingen negativ betydning	22 %	8 %
2. Litt negativ betydning	46 %	17 %
3. En del negativ betydning	26 %	10 %
4. Stor negativ betydning	6 %	2 %
Vet ikke / ønsker ikke svare	1 %	0 %
I alt	100 %	36 %

Alle som rapporterte om en funksjonsnedsettelse, fikk videre spørsmål om hvilken betydning funksjonsnedsettelsen har for muligheten til å studere. 77 prosent rapporterer at funksjonsnedsettelsen har negativ betydning for muligheten til å studere (litt, en del eller stor betydning). 22 prosent rapporterer at funksjonsnedsettelsen ikke har negativ betydning. Klart flest rapporterer at funksjonsnedsettelsen har litt negativ betydning, 46 prosent.

Andelen som rapporterer at funksjonsnedsettelsen har «en del» eller «stor» negativ betydning har økt fra 2018 til i dag, fra 14 til 32 prosent. Dette henger trolig sammen med at en del flere rapporterer at de har flere typer funksjonsnedsettelser.

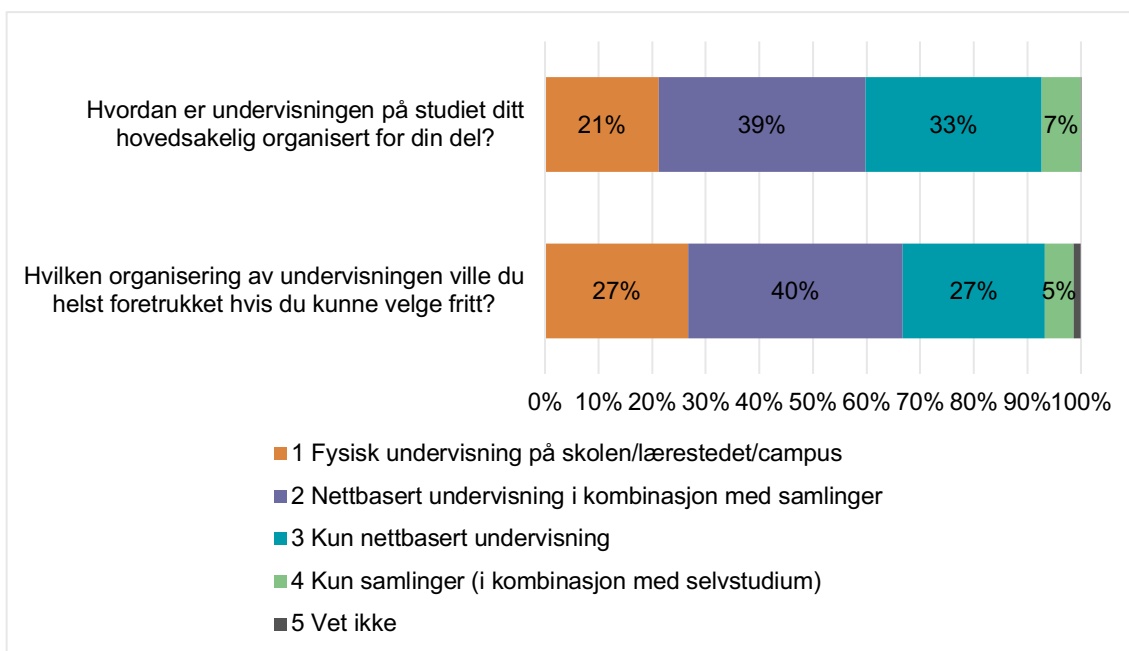
2.3 Organisering

I dette kapitlet gjennomgår vi resultatene for organiseringen av fagskolestudiene og studentenes tilfredshet med organiseringen. Registerbasert statistikk over organisering av fagskolen publiseres årlig, både i HK-dirs' tilstandsrapport for høyere utdanning og i NOKUTS studiebarometer for fagskolen. Vi beskriver derfor her kun resultater som er spesielt relevante for å belyse problemstillingene,

2.3.1 Organisering av undervisningen

Figur 2-1 viser prosentandelen av studentene som gjennomfører fysisk, nettbasert og samlingsbasert undervisning, og hvilken organisering de foretrekker.

Figur 2-1 Overordnet organisering av studiene og ønske om organisering, prosent

Note: Resultatene er vektet på heltid/deltid for å ta hensyn til skjevheter i svarpopulasjonen.

21 prosent av studentene har hovedsakelig fysisk undervisning. 39 prosent har nettbasert undervisning i kombinasjon med samlinger, mens 33 prosent har kun nettbasert undervisning. Sju prosent har kun samlinger (i kombinasjon med selvstudium).

Tallene er på nivå med hva som blir rapportert både i studiebarometeret for fagskoler (2024) og i HK-dirs tilstandsrapport for fagskolen (2025). Det er altså en betydelig større andel som kun studerer på nett i dag (ca. én av tre) sammenlignet med 2018 (14,2 prosent), og en lavere andel som studerer fysisk/stedbasert (21 prosent i 2025 vs. 63 prosent i 2018). HK-dir rapporterer om en økning på sju prosent fra 2023 til 2024 (HK-dir 2025).

Det er en viss tendens til at studentene foretrekker mer fysisk undervisning enn de faktisk har, men forskjellen mellom faktisk og ønsket organisering er liten. Dette kan tolkes som at studentene velger studier som passer dem.

Det er ingen markante forskjeller mellom studenter med og uten funksjonsnedsettelse, verken når det gjelder faktisk organisering eller ønsket organisering. Dette tyder også på at studenter med funksjonsnedsettelse velger den formen på undervisning som passer dem. Et sitat fra de åpne svarene kan illustrere dette (sitat): «Utrolig greit med nettstudier hjemme, når man har funksjonsnedsettelse, så kan man jobbe med det når man orker.»

Tabell 2-6 Organiseringen av studiene for ulike fagretninger

Organisering	Øk. adm.	Teknisk	Samferdsel	Kreativ	Helse og velferd	Annet	I alt
Fysisk undervisning på skolen/ lærestedet/ campus	26 %	18 %	85 %	51 %	12 %	11 %	26 %
Nettbasert undervisning i kombinasjon med samlinger	27 %	51 %	9 %	21 %	33 %	74 %	27 %
Kun nettbasert undervisning	42 %	22 %	2 %	23 %	49 %	0 %	42 %
Kun samlinger (i kombinasjon med selvstudium)	5 %	9 %	5 %	5 %	6 %	15 %	5 %
I alt	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Note: Resultatene er vektet på heltid/deltid for å ta hensyn til skjevheter i svarpopulasjonen.

Resultatene viser at det er forholdsvis stor forskjell mellom organiseringen av undervisningen for ulike fagretninger (Tabell 2-6). Mens 85 prosent av studentene innen samferdsel rapporterer om fysisk undervisning, er det kun 12 prosent innen helse og velferd som svarer det. Her er det langt vanligere med nettbasert undervisning (49 prosent) eller nettbasert i kombinasjon med samlinger (33 prosent). Også innen kreative fag er det vanligst med fysisk undervisning (51 prosent).

Økonomisk-administrative fag er sammen med helse og velferd de fagretningene hvor det er vanligst med nettbasert og/eller samlingsbasert undervisning. Økningen i andelen nettbaserte studier er felles for alle fagretningene, bortsett fra samferdsel. Samferdselsfag skiller seg ut ved at mange av studentene er unge som kommer rett fra læretid i videregående opplæring (HK-dir 2025: 37).

2.3.2 Organisering og arbeid

Tabell 2-7 viser fordelingen av undervisningsform for heltidsstudenter og deltidsstudenter. Resultatene viser at de fleste heltidsstudentene har fysisk undervisning (42 prosent). 23 prosent av heltidsstudentene studerer på nett i kombinasjon med samlinger, og 29 prosent av heltidsstudentene studerer utelukkende på nett. Heltidsstudenter som utelukkende studerer på nett, utgjør 13 prosent av alle fagskolestudentene.

Tabell 2-7 Heltids- og deltidsstudium etter organisering av studiene

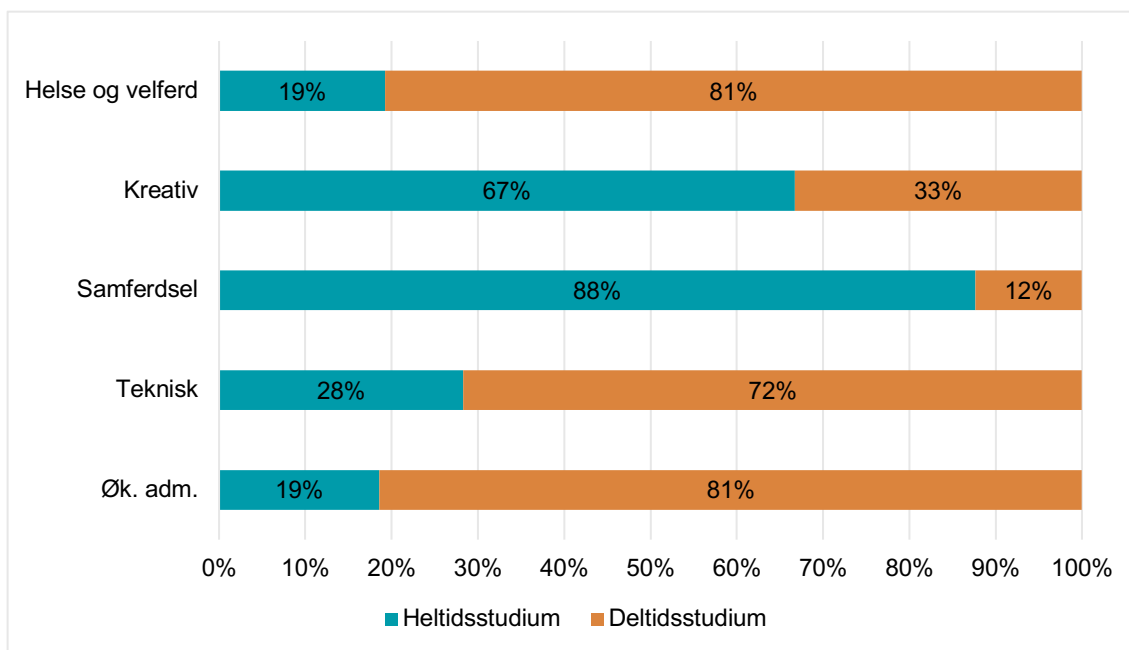
Organisering	Heltidsstudium	Deltidsstudium (mindre enn 30 studiepoeng per semester)
Fysisk undervisning på skolen/lærestedet/campus	42 %	13 %
Nettbasert undervisning i kombinasjon med samlinger	23 %	44 %
Kun nettbasert undervisning	29 %	34 %
Kun samlinger (i kombinasjon med selvstudium)	5 %	8 %
Vet ikke	0 %	0 %
I alt	100 %	100 %

Note: Resultatene er vektet på heltid/deltid for å ta hensyn til skjevheter i svarpopulasjonen.

Vi rapporterer her at en god del flere heltidsstudenter som studere nett- og samlingsbasert enn hva som er tilfellet for 2024-tallene i tilstandsrapporten for høgare yrkesfagleg utdanning (HK-dir 2025: vedlegg 12). Hvorvidt dette er et utslag for en reell utvikling eller skyldes skjevheter i utvalget er usikkert, men vil få sin forklaring i 2026-utgaven av tilstandsrapporten.

Blant deltidsstudentene er det flest som studerer nettbasert i kombinasjon med samlinger, 44 prosent. 34 prosent av deltidsstudentene studerer kun på nett, og 13 prosent har fysisk undervisning på skolen.

Figur 2-2 Heltids- og deltidsstudium etter fagretninger

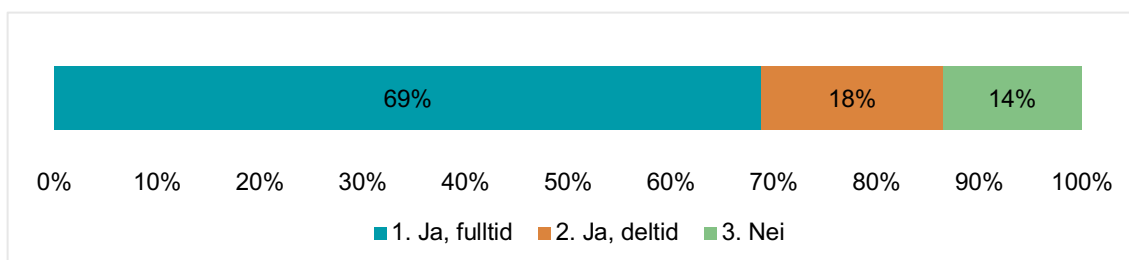

Note: Resultatene er vektet på heltid/deltid for å ta hensyn til skjevheter i svarpopulasjonen.

Resultatene i Figur 2-2 viser at studentene hovedsakelig studerer på heltid innen kreative fag og samferdselsfag. Begge disse fagene er preget av mange unge fagstudenter (20-24 år) som kommer direkte fra videregående opplæring.

For fag innen helse og velferd, økonomisk-administrative fag og tekniske fag er det en overvekt av deltidsstudenter.

Figur 2-3 Har du inntektsgivende arbeid ved siden av studiene i dette semesteret?

Note: Resultatene er vektet på heltid/deltid for å ta hensyn til skjevheter i svarpopulasjonen.

Figur 2-3 viser at 69 prosent av studentene rapporterer at de jobber på fulltid ved siden av studiene. 18 prosent jobber deltid, mens 14 prosent ikke jobber ved siden av studiene.

Det er 14 prosentpoeng flere som rapporterer at de jobber fulltid ved siden av studiene i dag enn i 2018 (55 prosent, Universell 2019). Resultatene om tidsbruken i NOKUTs fagskolebarometer den gangen (2018) tydet på at fagskolestudentene, totalt sett, hadde en høy arbeidsbelastning (mer enn 40 timer i uken). Det er derfor interessant at enda flere nå rapporterer at de både jobber og studerer på fulltid. De nyeste resultatene om tidsbruk fra NOKUT (2024) tyder imidlertid ikke på noen høyere arbeidsbelastning for heltidsstudentene totalt sett (2024:6). Frikjøp til studier kan være noe av forklaringen på at den økte andelen med fulltidsjobb ikke fører til økt tidsbruk. En annen forklaring kan være fleksible studietilbud som lar seg kombinere med fulltidsjobb.

59 prosent av studentene med funksjonsnedsettelse jobber heltid, mot 76 prosent blant dem uten funksjonsnedsettelse – altså en forholdsvis stor forskjell. Blant studenter med bevegelseshemming, nedsatt syn, psykiske lidelser og ME er det få som jobber heltid, kun én av tre.

Tabell 2-8 Fordeling av studentene etter omfang av studier og arbeid, prosent av alle

Heltid/deltid	1. Jobber fulltid	2. Jobber deltid	3. Nei	I alt
Heltidsstudium	12 %	7 %	8 %	27 %
Deltidsstudium (mindre enn 30 studiepoeng per semester)	57 %	11 %	5 %	73 %
I alt	69 %	18 %	14 %	1827

Note: Resultatene er vektet på heltid/deltid for å ta hensyn til skjevheter i svarpopulasjonen.

Tabell 2-8 viser fordelingen av studentene etter omfanget av studier og arbeid. Vi ser at 12 prosent av studentene rapporterer å både jobbe fulltid og studere på fulltid. Det vanligste er imidlertid å studere på deltid mens man jobber fulltid, 57 prosent av studentene gjør det.

Blant de som ikke jobber, er det mer vanligere å studere på heltid enn å studere på deltid. Blant de som jobber deltid er det en ganske jevn fordeling mellom heltids- og deltidsstudier.

2.3.3 Fleksible og ikke-fleksible studieprogrammer

En sentral utvikling i utdanningssektoren de siste årene har vært at flere studerer på såkalte fleksible studieprogrammer, altså studier som er nettbaserte, samlingsbaserte eller studier som er på deltid. Ikke-fleksible studieprogrammer er tradisjonelle heltidsstudier som er stedbaserete.

81 prosent av studentene som svarte på undersøkelsen studerer på fleksible utdanningsløp.

Denne fordelingen kommer hverken frem Universell (2019), tilstandsrapportene om høyere yrkesfaglig utdanning (HK-dir) eller NOKUT studiebarometer for fagskolen, og det finnes derfor ingen tall å sammenligne med. Ser man på utviklingen i nettstudier og deltidsstudenter, er det imidlertid lite tvil om at de fleksible utdanningsløpene har økt kraftig.

Tabell 2-9 Fordeling av studenter på fleksible og ikke-fleksible studieprogrammer for menn og kvinner, prosent.

Studieorganisering	Kvinner	Menn	I alt
Fleksible	86 %	74 %	88 %
Ikke-fleksibel	14 %	26 %	12 %
I alt	100 %	100 %	100 %

Note: Resultatene er vektet på heltid/deltid for å ta hensyn til skjevheter i svarpopulasjonen.

Tabell 2-9 viser hvor vanlig fleksible og ikke-fleksible utdanningsløp er blant menn og kvinner. Det er en overvekt kvinner som går fleksible studieprogrammer og en overvekt menn som går ikke-fleksible studieprogrammer. Det er likevel flest, både blant menn og kvinner, som studerer fleksible løp.

Tabell 2-10 Fleksible og ikke-fleksible studieprogrammer innen ulike fagkategorier

Fagkategorier	Fleksible	Ikke-fleksibel	I alt
Øk. adm.	88 %	12 %	100 %
Teknisk	79 %	21 %	100 %
Samferdsel	25 %	75 %	100 %
Kreativ	46 %	54 %	100 %
Helse og velferd	94 %	6 %	100 %
Annet	95 %	5 %	100 %
I alt	81 %	19 %	100 %

Note: Resultatene er vektet på heltid/deltid for å ta hensyn til skjevheter i svarpopulasjonen.

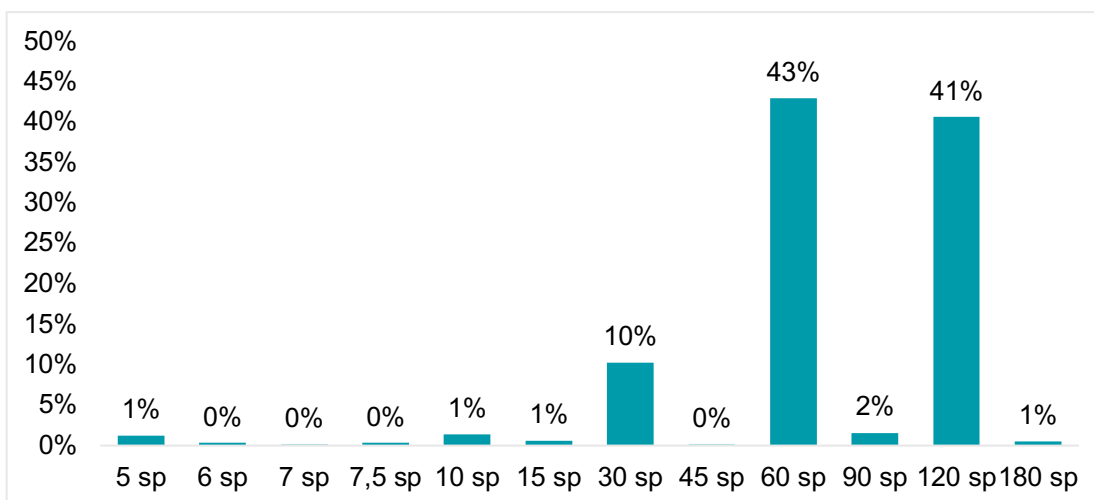
Tabell 2-10 viser prosentandelen fleksible og ikke-fleksible studieprogrammer innen ulike fagkategorier. Det er kun studier innen samferdsel som fortsatt er organisert som typisk «tradisjonelle» stedbaserede heltidsløp. Kreative fag har en jevn fordeling av studenter på fleksible og ikke-fleksible utdanninger.

2.3.4 Studiepoeng og studieprogresjon

Fagskoleutdanninger blir gjerne plassert inn i følgende fire kategorier av omfang (se HK-dir 2025):

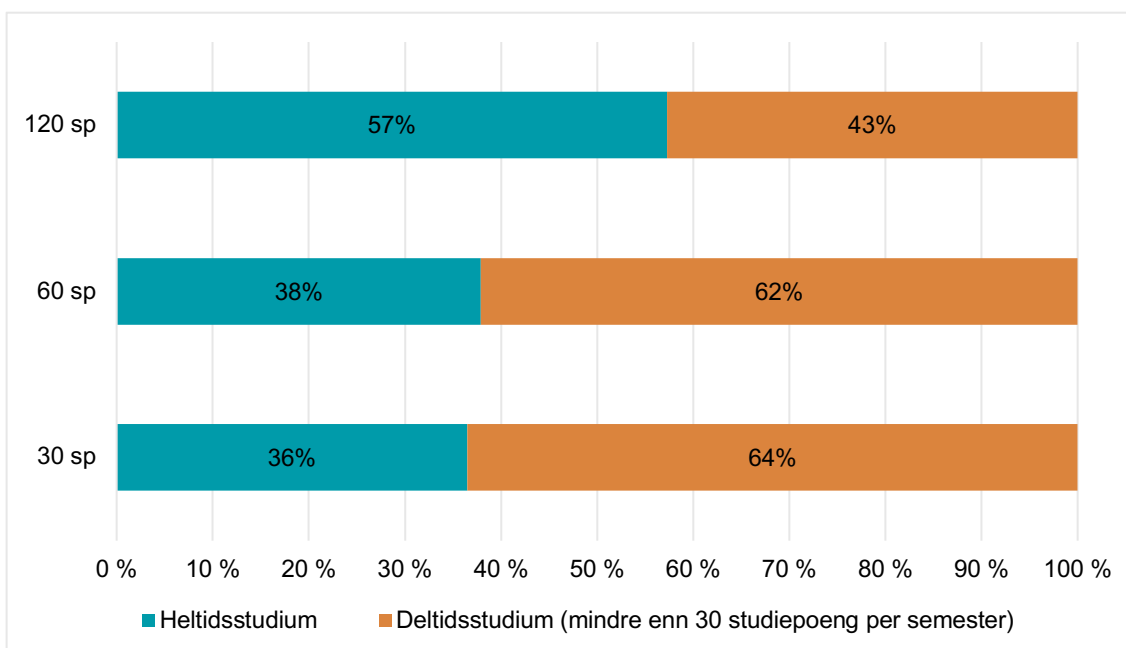
- Høyere fagskolegrad (120-180 studiepoeng)
- Fagskolegrad (60-119 studiepoeng)
- Kortere utdanningstilbud (30-59 studiepoeng)
- Kortere utdanningstilbud (<30 studiepoeng)

Figur 2-4 Antall studiepoeng blant studentene

94 prosent av studentene, se Figur 2-4, følger studieprogrammer som er organisert som enten 30, 90 eller 120 studiepoeng. De fleste, 84 prosent, gjennomfører altså fagskolegrader (60-119 studiepoeng) eller høyere fagskolegrader (>120 poeng).

Figur 2-5 Prosentandelen av studentene som studerer på heltid og deltid, fordelt på 30, 60 og 120 studiepoengsprogrammer

Figur 2-5 viser andelen av studentene som går som studerer på heltid og deltid fordelt på studieprogrammer på 30, 60 og 120. Resultatene viser at blant studieprogrammer med 30 og 60 studiepoeng, er det om lag en tredjedel som studerer på heltid, mens to av tre studerer på deltid. For programmer på 120 studiepoeng, studerer 57 prosent på heltid.

Tallene på heltidsstudentene betyr i praksis at totalt 45 prosent av fagskolestudentene går halvårige, ettårige og toårige studier. Ettersom vi ikke vet studieprogresjonen til

deltidsstudentene, kan vi ikke si noe om hvor lang tid deltidsstudentene forventer å bruke.

93 prosent svarer at de følger normert studieprogresjon. Dette er identisk med svarene fra 2018 (Universell). Det er for øvrig ingen klar tendens til at personer som tar andre studiepoeng enn de tre vanligste formene (30, 90, 120) rapporterer om lavere studieprogresjon.

Tallene på studiepoengprogresjon bør tolkes som studentenes forventede studieprogresjon, og kan i hovedsak brukes for å sammenligne med lignende spøringer. Den bør ikke vurderes som et uttrykk for faktisk produserte studiepoeng.

Den registerbaserte statistikken over studieprogresjon, som viser den reelle studieprogresjonen, viser at andelen produserte studiepoeng av forventet studiepoeng i gjennomsnitt er på 80 prosent i 2024 (HK-dir 2025: 57). Studier som i hovedsak kun er nettbaserte, har del laveste studieprogresjonen, på 68 prosent, mens stedbasert har 89 prosent (HK-dir 2025: 58). Studieprogresjonen har over tid gått noe ned, i sammenheng med økt antall nettstudenter (84 prosent i 2018, HK-dir 2025: 56).

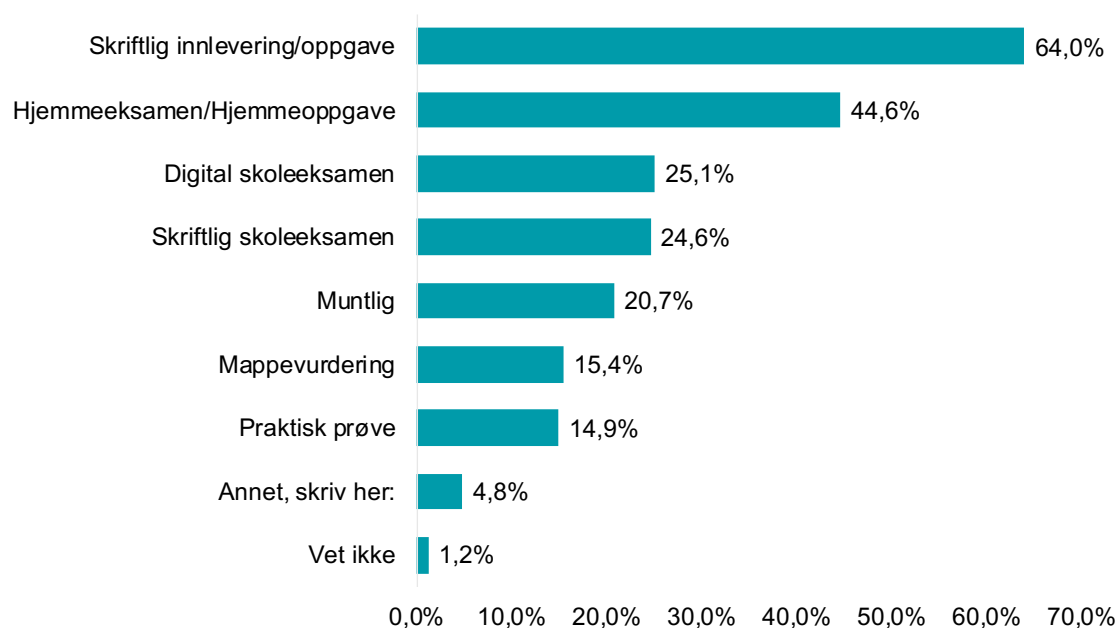
91 prosent av studentene med funksjonsnedsettelse rapporterer at de følger normert studieprogresjon, mot 94 blant de uten funksjonsnedsettelse. Det er blant studenter med bevegelseshemming det er lavest andel som rapporterer om normert studieprogresjon, 83 prosent. 84 prosent av studentene med autismespekterforstyrrelser følger normert studieprogresjon. Andre typer funksjonsnedsettelse ligger nærmere 90 prosent eller høyere.

Blant studenter som rapporterer om dårlig helse følger ti prosentpoeng færre normert studieprogresjon sammenlignet med studenter med god helse (85 vs. 94 prosent).

2.3.5 Vurderingsformer

Vi stilte respondentene hva som er de vanligste vurderingsformene på studiet. Figur 2-6 viser resultatene.

Figur 2-6 Hva er de vanligste vurderingsformene på studiet ditt?

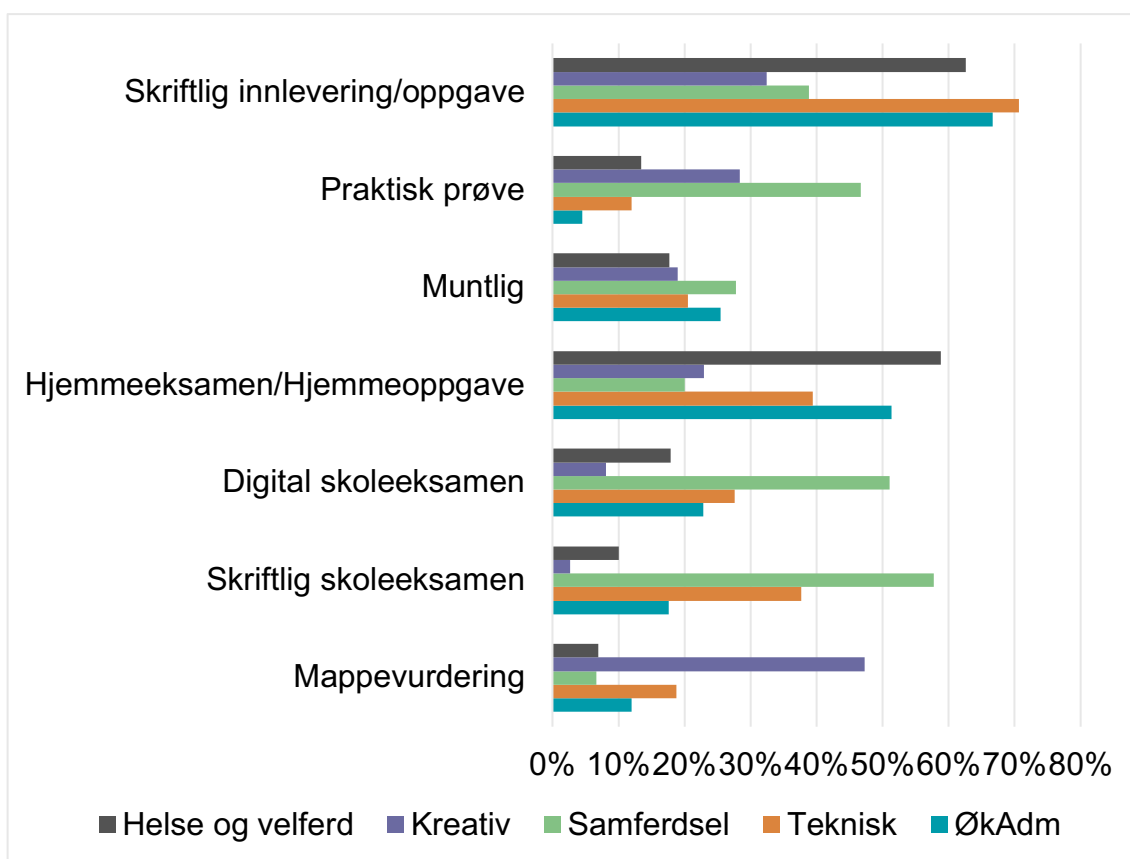
Om lag to av tre, 64 prosent, svarer at skriftlig innlevering/oppgave er vanligst som vurderingsform. 45 prosent av studentene svarer hjemmeeksamen/hjemmeoppgave.¹⁰ Totalt er det 75 prosent av respondentene som enten svarer skriftlig innlevering/oppgave og/eller hjemmeeksamen/hjemmeoppgave.

25 prosent har digital skoleeksamen og 25 prosent har skriftlig skoleeksamen. 21 prosent rapporterer at de har muntlig eksamen. 15 prosent rapporterer om henholdsvis mappevurdering og praktisk prøve. 5 prosent har krysset av for annet.¹¹

¹⁰ Vi ser at skriftlig innlevering/oppgave og hjemmeeksamen/hjemmeoppgave kan vurderes som overlappende kategorier. Skriftlig innlevering/oppgave ble lagt til som et alternativ da flere av studentene ga tilbakemelding om dette i piloteringen av skjemaet. Mange kjenner seg trolig ikke igjen i betegnelsen hjemmeeksamen, og har derfor ikke fanget opp at innlevering/oppgave hører innunder dette.

¹¹ De som krysset av for annet fikk mulighet til å utdype. Svarene i fritekstfeltet dekkes i stor grad av de andre svarkategoriene. Trolig har en del krysset av på annet fordi de bruker andre betegnelser, slik som praksisrapport eller prosjektarbeid, for å beskrive det som også kan forstås som skriftlig innlevering/oppgave. Det er også en del som nevner flere vurderingsformer som brukes i kombinasjon, slik som en respondent som skriver «skriftlig innlevering, muntlig fremføring og multiple choice». I tillegg er det noen som oppgir videoinnlevering, videopresentasjon eller videoblogg. Gruppeinnlevering eller gruppepresentasjon nevnes også som vurderingsformer.

Figur 2-7 Vurderingsformer for ulike fagtyper, prosent

Figur 2-7 viser at det er forholdsvis store forskjeller mellom hvor vanlig vurderingsformene er for de ulike fagområdene. Innleveringsoppgave synes å være typisk for helse- og velferd og økonomi og administrasjon. Praktisk prøve og skoleeksamen er langt mer vanlig i samferdselsfag. Tekniske fag har en jevnere fordeling mellom vurderingsformene enn de andre fagene, mens kreative fag har klart mest mappevurdering.

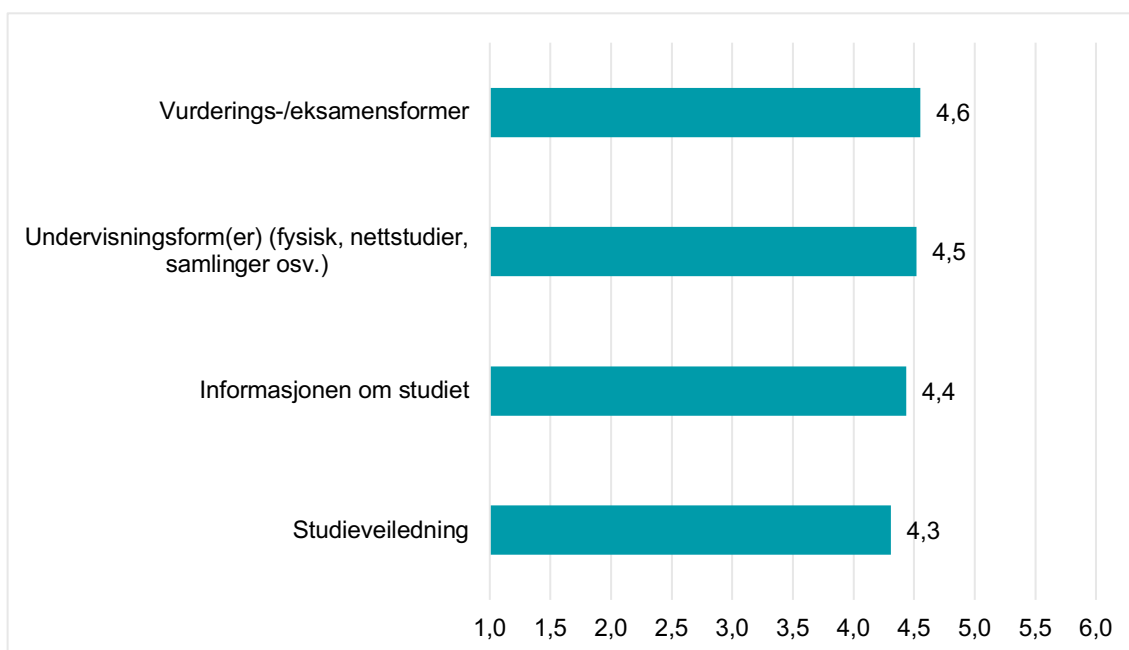
Sammenlignet med resultatene fra 2018 (Universell 2019) er det en kraftig økning i andelen som svarer at de har skriftlig innleveringsoppgave og/eller hjemmeeksamen, fra 21 til 75 prosent. I 2018 var det mer vanlig med skriftlig skoleeksamen og mappevurdering (om lag 8-9 prosentpoeng nedgang på begge disse). Digital skoleeksamen var uvanlig i 2018, kun fem prosent svarte dette, mens én av fire har digital skoleeksamen som vurdering i dag. Økningen i innleveringsoppgaver og/eller hjemmeoppgaver har trolig sterk sammenheng med økningen i nettstudenter.

Studenter med funksjonsnedsettelse rapporterer om vurderingsformer på linje med andre studenter. Svært få av studentene med funksjonsnedsettelse rapporterer at de har en annen vurderingsform enn det som er vanlig på studiet som et tilretteleggingstiltak, se avsnitt 2.6.

2.3.6 Tilfredshet med organiseringen av studiet

For å få informasjon om studentenes tilfredshet med organiseringen av studiet, stilte vi spørsmål om hvor fornøyd respondentene er med i) informasjon, ii) studieveiledning, iii) undervisningsformer og iv) vurderings-/eksamensformer.

Figur 2-8 Som fagskolestudent, hvor fornøyd er du med følgende aspekter ved studiet ditt? Gjennomsnittlig score fra 1. svært misfornøyd til 6. svært fornøyd.

Resultatene som er vist i Figur 2-9, viser at studentene er forholdsvis godt fornøyd. De ulike aspektene får alle mellom 4,3 og 4,6 i score, på en skala fra 1 til 6. Om lag tre av fire svarer på den positive siden av skalaen (4, 5 eller 6), mens én av fire svarer på den negative (1, 2 eller 3). Studieveiledning får lavest totalscore på 4,3. Studentene er mest fornøyd med vurderings-/eksamensformer (4,6), og dernest undervisningsformer (4,5) og informasjon om studier (4,4). Forskjeller på 0,1 i score, tilsvarer mellom fem og ti prosentpoeng flere positive.¹²

NOKUTs studiebarometer for fagskolen har spørsmål om ulike aspekter ved organisering i fagskoleundersøkelsen (2018-2024). I undersøkelsene kan studentene svare på en femdelt skala, og svarene er derfor ikke direkte sammenlignbare. Vi har likevel vært interessert i å få et overordnet inntrykk, og har derfor standardisert verdiene til en seksdelt skala.¹³ Sammenligningene viser at gjennomsnittsscorene i studiebarometerundersøkelsene er mer eller mindre identisk med resultatene i vår undersøkelse og det er små eller ingen forskjeller over tid. Vi kan derfor ikke konkludere at det er noen systematisk forskjell i resultatene.

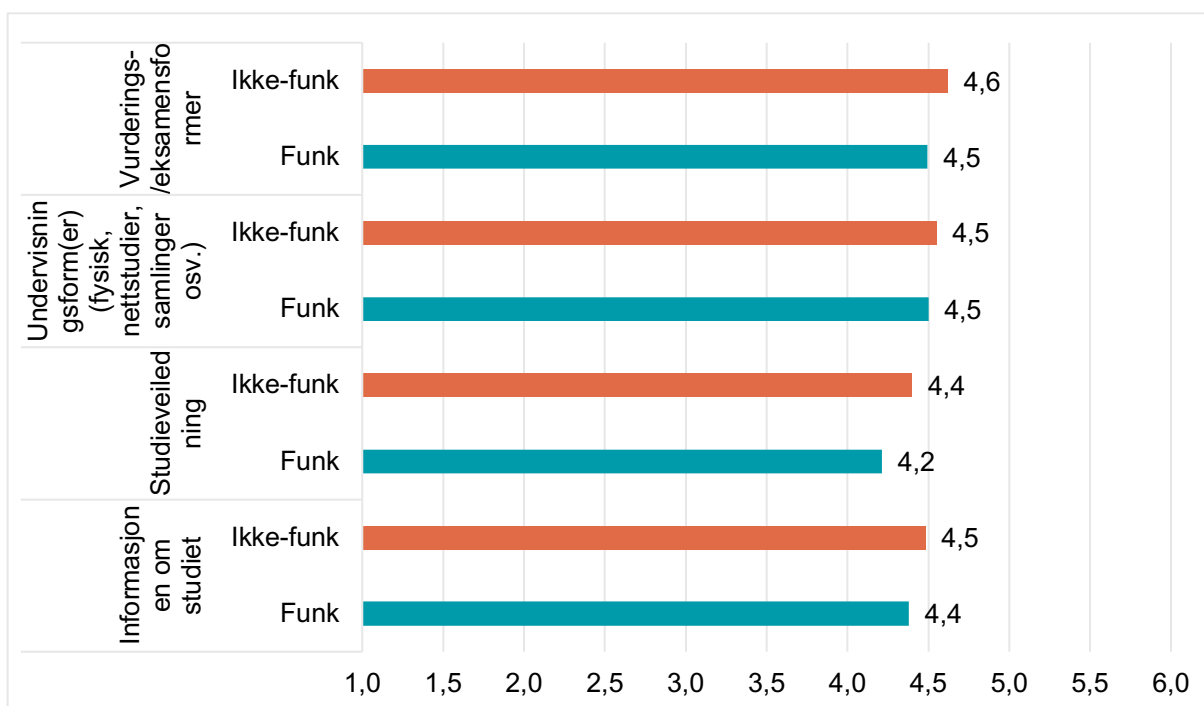
Forskjeller i tilfredshet med organisering

I Figur 2-9 viser vi de samme resultatene, men separat for studenter som har rapportert at de har funksjonsnedsettelse og de som ikke har det.

¹² Scorene tar også hensyn grad av fornøydhet, og det vil derfor variere hva 0,1 poeng tilsvarer som forskjeller i andeler.

¹³ Vi har delt gjennomsnittsverdien på fem og ganget med seks.

Figur 2-9 Tilfredshet med organisering av studiet blant studenter med og uten funksjonsnedsettelse. Gjennomsnittsscore

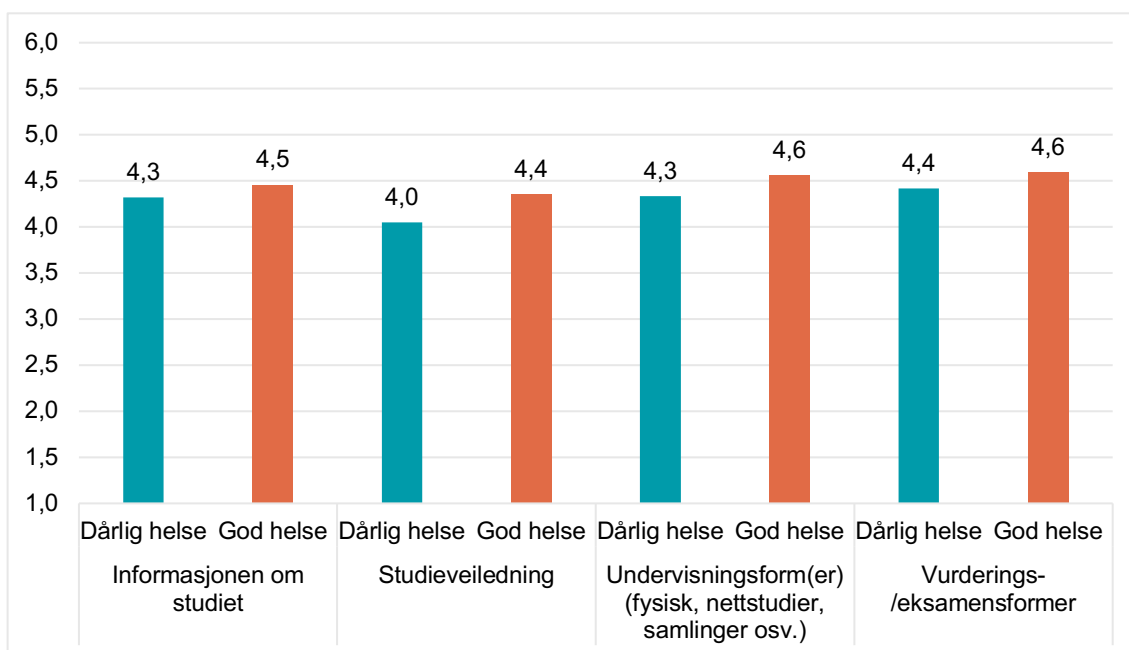

Resultatene viser noen små forskjeller mellom studenter med og uten funksjonsnedsettelse i tilfredshet med organiseringen. Dette er tydeligst når det gjelder studieveiledning, hvor flere studenter med enn uten funksjonsnedsettelse er misfornøyd. Forskjellen på 0,2 tilsvarer at om lag 10 prosentpoeng flere studenter med funksjonsnedsettelse er misfornøyd sammenlignet med studenter som ikke har en funksjonsnedsettelse. Forskjellene i tilfredshet med studieveiledning er signifikant på fem prosent nivå, og betyr at forskjellene trolig reflekterer faktiske forskjeller i oppfatning. På de andre spørsmålene, altså om vurderings-/eksamensformer, undervisningsformer og informasjon, har ikke forskjellene store nok for at vi med sikkerhet kan si at de reelle.

Studieveiledning vil i mange tilfeller innebære dialog mellom studenten og administrativt ansatte om praktiske forhold for gjennomføringen av studiet, for eksempel individuelle tilpasninger eller tilrettelegging. At studenter med funksjonsnedsettelse er mindre fornøyd med studieveiledningen, kan være et utslag at de har behov eller ønsker om den praktiske gjennomføringen som de ikke har blitt møtt på.

Universell (2019) inneholdt ingen spesifikke spørsmål om organiseringen av studiene, og NOKUTs fagskolebarometer inkluderer ingen informasjon om funksjonsnedsettelse. Forskjellene i fornøydhet mellom studenter med og uten funksjonsnedsettelse fra Universell (om andre forhold ved studiene), pekte kun på små forskjeller, i tråd med resultatene over.

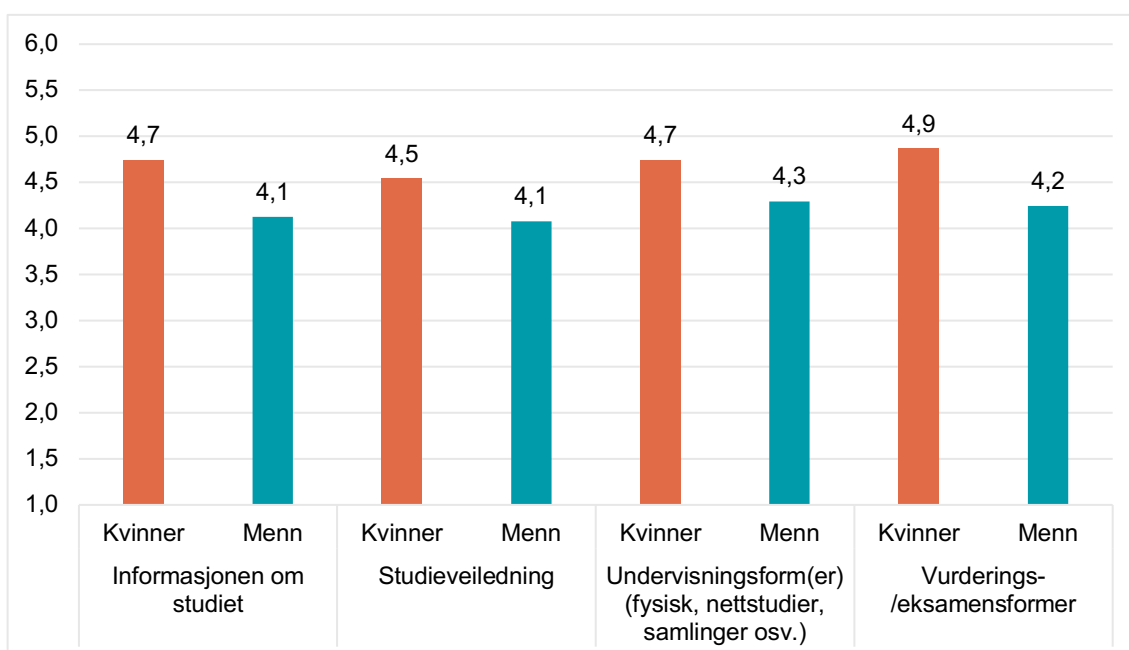
Figur 2-10 Tilfredshet med organisering av studiet for personer som rapporterer om god og dårlig helse

Note. Alternativene om helse var 1. Dårlig, 2. Ikke helt god, 3. God, 4. Svært god. I figuren har vi summert 1 og 2 som dårlig helse og 3 og 4 som god helse.

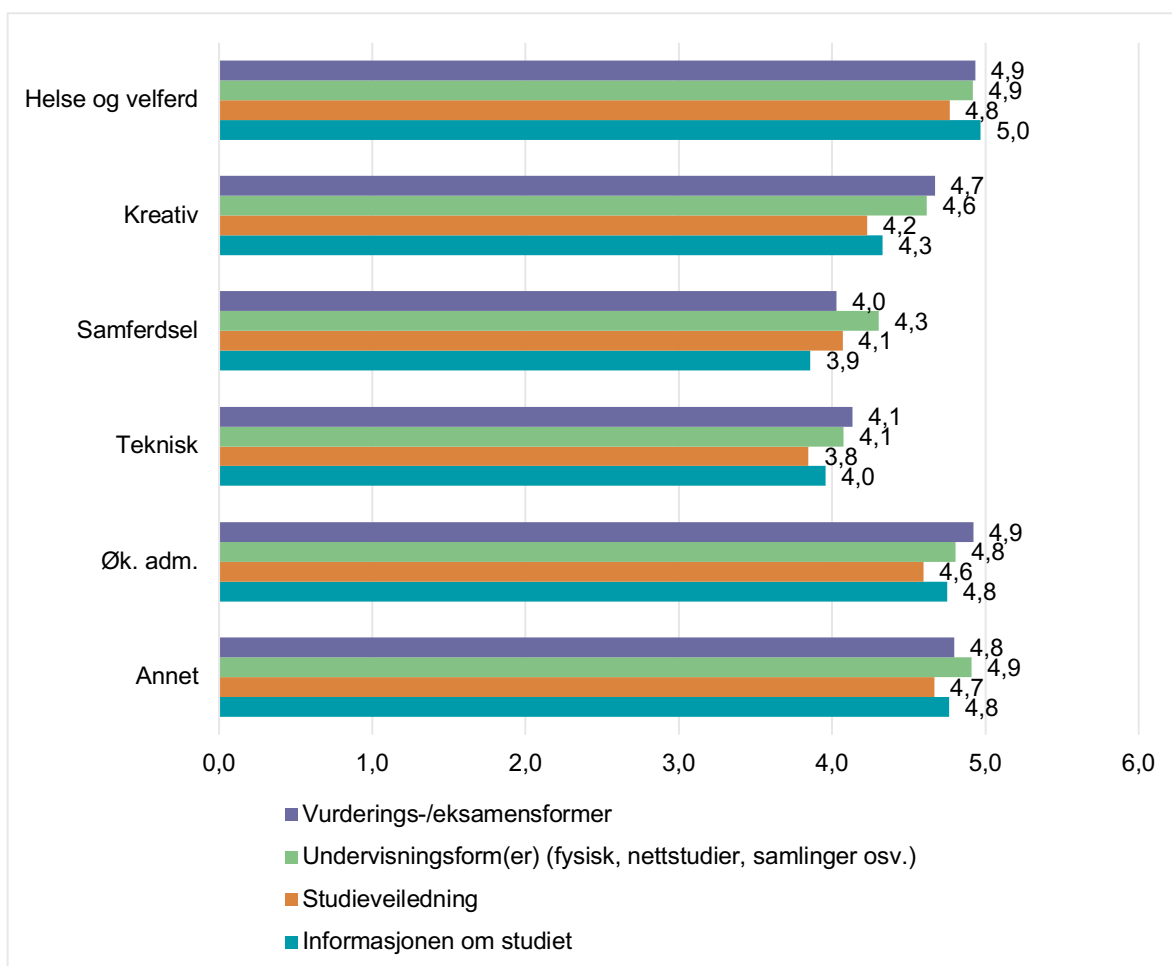
I Figur 2-10 viser resultatene for studenter fordelt på de som rapporterer om god og dårlig helse. I gjennomsnitt er både de med god og dårlig helse ganske fornøyd med studiene. Det er generelt litt bedre tilfredshetsscore blant studenter med god helse sammenlignet med dem med dårlig helse. Forskjellene i tilfredshetsscore betyr at mellom 5 og 10 prosentpoeng flere studenter med dårlig helse rapporterte om lave scorer sammenlignet med studenter med god helse. Det er kun forskjellene i tilfredshet med studieveiledning og undervisningsformer signifikant forskjellig (1 prosent nivå).

Figur 2-11 Tilfredshet med organisering av studiet for kvinner og menn

Figur 2-11 viser forskjell i tilfredshet med ulike aspekter ved organisering for kvinner og menn. Resultatene viser en ganske klar forskjell i at de kvinnelige studentene er klart mer positive enn mennene, selv om gjennomsnittet også for menn er på den positive siden av skalaen. Dette gjelder samtlige aspekter, og resultatene gir uttrykk for systematiske forskjeller (signifikante på 0,1 prosent nivå). En del av forskjellene mellom kvinner og menn kan forklares med forskjeller mellom fag, der det er store forskjeller i kjønnsfordelingen, se Figur 2-12.

Figur 2-12 Tilfredshet med organisering av studiet for ulike fagretninger

Figur 2-12 viser resultater når det gjelder tilfredshet med organiseringen av studiene innen ulike fagretninger. Resultatene viser at helse og velferdsfag og økonomisk-administrative fag har mest fornøyde studenter. Studenter innen samferdselsfag og tekniske fag er mindre fornøyde, og scorer i gjennomsnitt rundt 4,0 mens helse og velferd og økonomisk-administrative fag scorer rett under 5,0.

Fag som har flest mannlige studenter, som samferdselsfag og tekniske fag, har klart lavere gjennomsnittlig tilfredshet enn fag med flest kvinnelige studenter.

Vi har sammenlignet resultatene fra NOKUTs studiebarometer (se NOKUT 2024: 34) for fagskolen som beskriver gjennomsnittverdier for tilfredshet om organisering for ulike fagretninger. Når vi normaliserer verdiene etter en seks-delt skala, får vi mer eller mindre identiske resultater som våre. Studenter ved tekniske fag og samferdselsfag scorer rundt 4,1 og 4,2 (i perioden 2019-2024), mens helsefag og økonomisk-

administrative fag scorer mellom 4,7 og 5,0. Vi kan derfor ikke konkludere med at resultatene er forskjellige eller varierer systematisk over tid.

2.3.7 Oppsummering av skriftlige tilbakemeldinger om utfordringer ved organisering av studiet

Læringsmiljøundersøkelsen inneholdt muligheter for respondentene som var misfornøyde ved organiseringen av studiet, til å gi utdypende svar til deres vurdering.

Tilbakemeldingene gir et inntrykk av at flere av fagskolene kan bedre ulike sider ved organiseringen av studiene. Det fleste er misfornøyde med, er informasjonen og veiledningen underveis. Flere rapporterer om både manglende informasjon, feilinformasjon og informasjon som kommer for sent. Dette skaper usikkerhet og gjør det krevende å planlegge studiene. Flere opplever studiene som lite profesjonelt gjennomført og mange mener at kvaliteten i gjennomføringen er lite prioritert. Enkelte beskriver at manglende informasjon og veiledning har ført til redusert studieprogresjon.

Det er forholdsvis få tilbakemeldinger om undervisningsformer som sådan, og kan tyde på at de fleste er komfortable med dette. De fleste negative tilbakemeldingene handler om for mye egenstudier.

Mange gir tilbakemeldinger om at det er utfordrende å håndtere vurderings- og eksamenskravene i studiene. Mange mener det er for mange vurderinger, men flere opplever også for få underveisvurderinger. En del påpeker at innholdet i vurderingene ikke oppleves som relevante. Andre mener kravene er for akademiske, mens andre igjen mener at tilbakemeldingene er på et for lavt faglig nivå.

Tilbakemeldingene viser at mange av fagskolene trolig kan jobbe bedre med informasjon og struktur underveis i studiene. Svarene viser også at det kan være utfordrende for fagskolene å balansere omfanget av vurderingsformer, slik at det ikke blir for omfattende, men samtidig at studentene får tilbakemeldinger underveis. For en del fagskoler ser det også ut til å være en utfordring å finne en riktig balanse mellom akademiske krav og praktisk relevans.

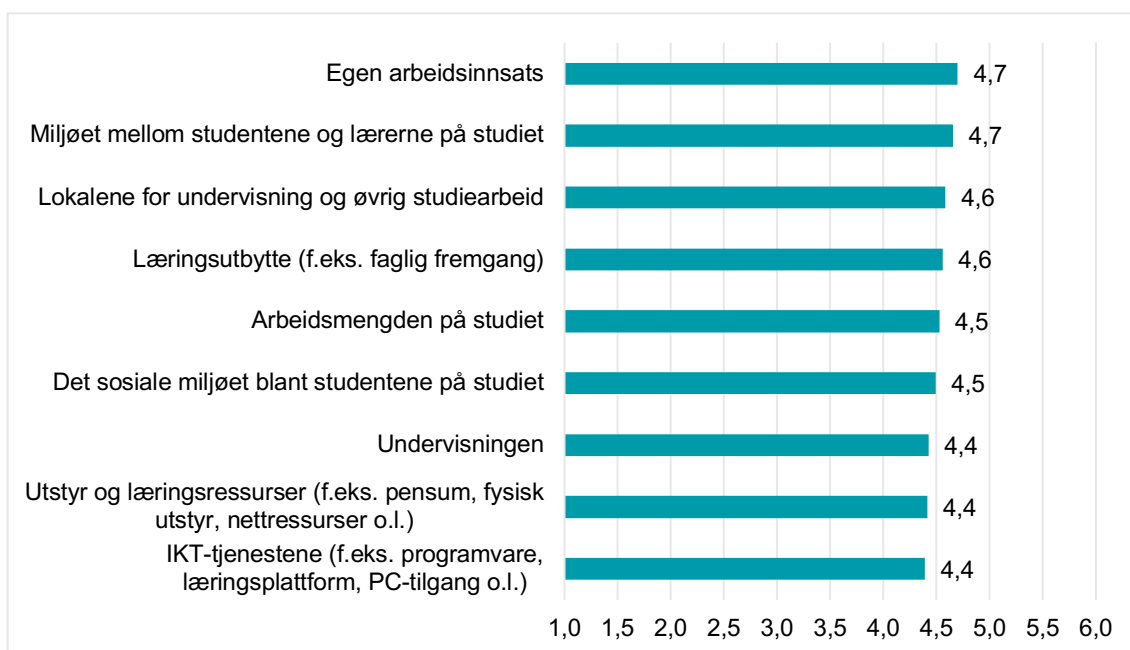
2.4 Læringsmiljøet

Organiseringen av studiene er bare én av flere sentrale dimensjoner ved kvaliteten i læringsmiljøet og utdanningene. For å fange opp flere andre sentrale aspekter, stilte vi studentene spørsmål om hvor tilfredse de er med:

- Arbeidsmengden på studiet
- Egen arbeidsinnsats
- Undervisningen
- Læringsutbytte (f.eks. faglig fremgang)
- Sosialt og faglig miljø mellom ansatte og studenter
- Utstyr, læringsressurser, IKT
- Lokaler

Resultatene vises i Figur 2-13.

Figur 2-13 Som fagskolestudent, hvor fornøyd er du med...? Gjennomsnittsscore på en skala fra 1 til 6

Resultatene viser at studentene i gjennomsnitt er fornøyde med alle aspektene og at det er forholdsvis lite som skiller mellom de ulike aspektene. Studentene er mest fornøyde med egen arbeidsinnsats (4,7), miljøet mellom studentene og lærerne på studiet (4,7), lokalene (4,6) og læringsutbyttet (4,6).

Arbeidsmengden på studiet og det sosiale miljøet blant studentene får i gjennomsnitt 4,5 i score.

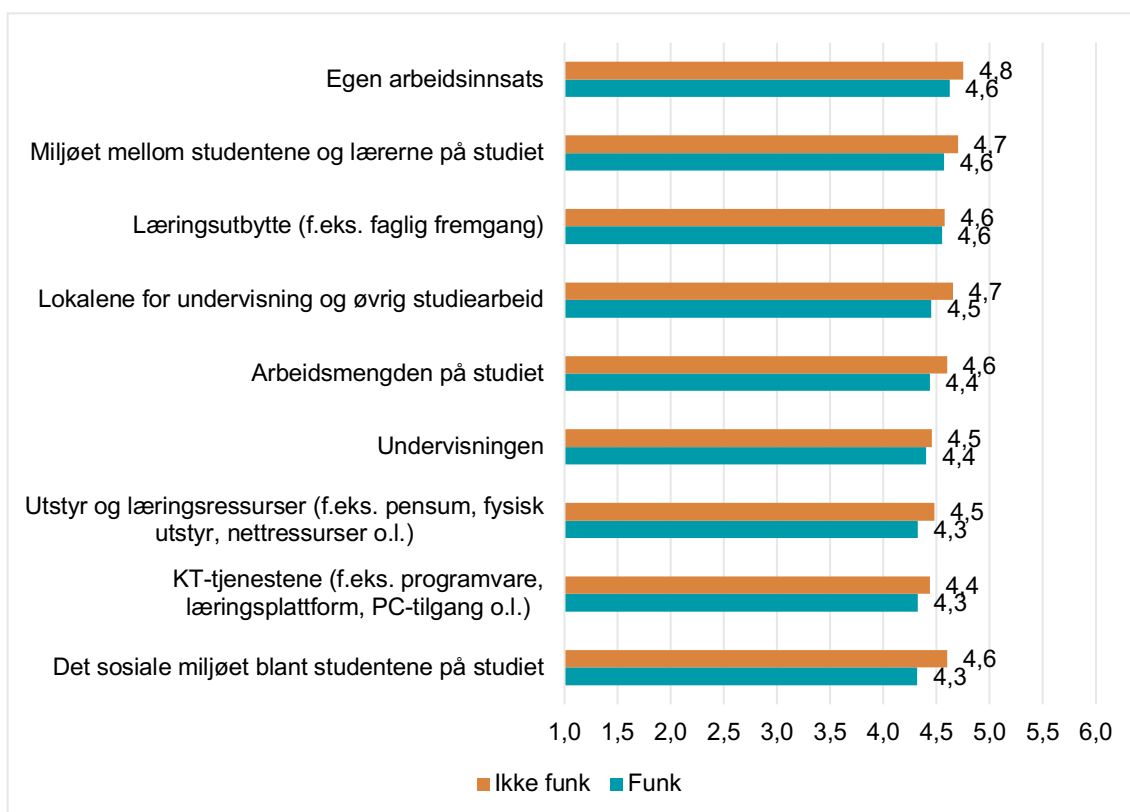
Lavest gjennomsnittsscore får undervisningen, utstyr og læringsressurser og IKT-tjenestene – alle med 4,4.

At mange er fornøyde, kommer også frem i åpne kommentarer. En av studentene skriver: (sitat) «Fagskolen har et stort potensial og er et konsept jeg har troen på. Dette er første gang i mitt liv jeg har følt på mestring i utdanning.»

Studentene er generelt sett mer fornøyd med de ulike aspektene ved fagskolestudiene i dag enn de var i 2018. Gjennomsnittsverdiene den gangen var mellom 3,8 og 4,3, altså mellom 10-15 prosent lavere verdier enn i 2025.

I Figur 2-14, Figur 2-15 og Figur 2-16 viser vi tilfredshetsscorene for de ni aspektene ved læringsmiljøet, henholdsvis for personer med og uten funksjonsnedsettelse, god og dårlig helse og kvinner og menn.

Figur 2-14 Tilfredshet med ni aspekter ved læringsmiljø for personer med og uten funksjonsnedsettelse

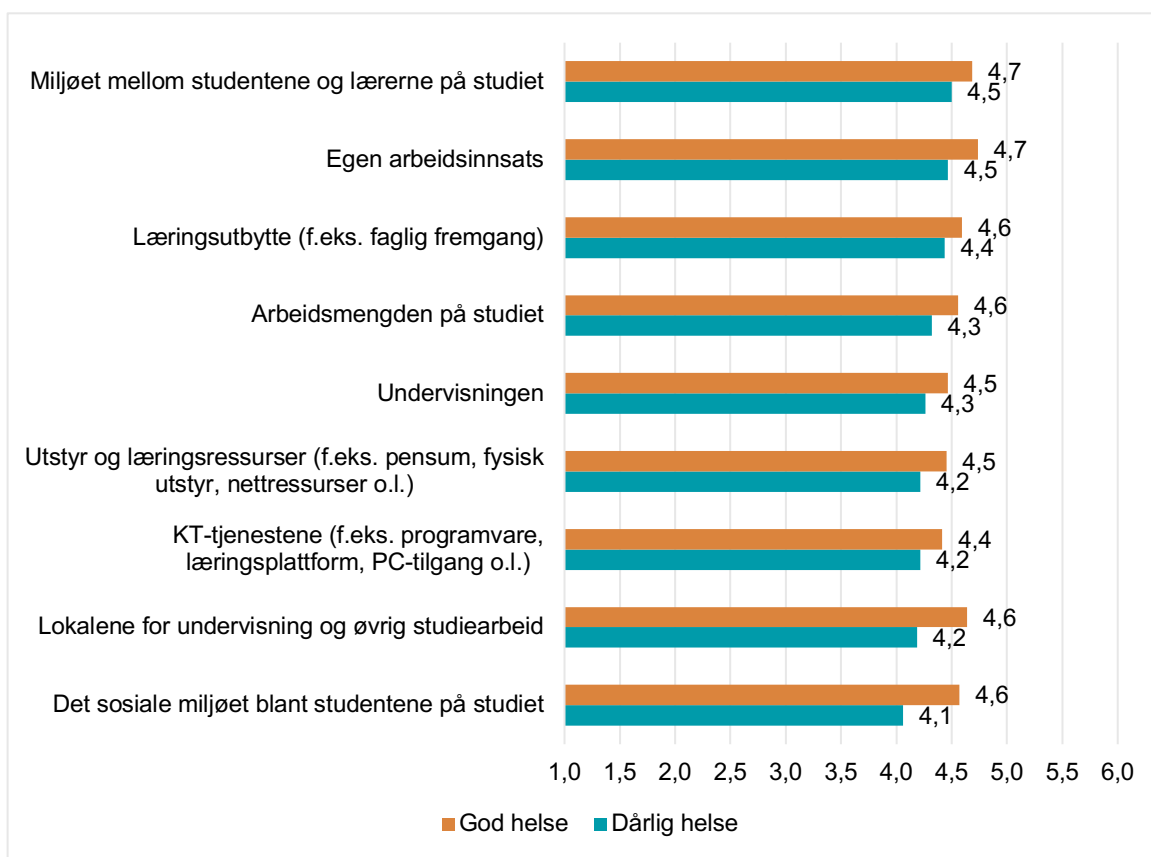

Figur 2-14 viser at studenter med funksjonsnedsettelse generelt sett er litt mindre fornøyd med læringsmiljøet enn studenter uten funksjonsnedsettelse, men forskjellene er ikke store. Forskjellene gjelder alle aspektene ved læringsmiljøet. Samlet sett svarer drøyt fem prosentpoeng flere av de med funksjonsnedsettelse enn de uten på den negative siden av skalaen. Tydeligst er forskjellene for det sosiale miljøet blant studentene, hvor 11 prosentpoeng flere er misfornøyd blant studenter med enn de uten funksjonsnedsettelse. Forskjellen i fornøydhet med det sosiale miljøet er den eneste blant faktorene hvor scoren mellom studenter med og uten funksjonsnedsettelse er signifikant forskjellig.

Studenter med sterkt nedsatt syn, dyskalkuli, autismspekterforstyrrelser og bevegelseshemming er studentene som er minst fornøyd. Blant studentene som oppgir å ha en av disse funksjonsnedsettelsene er om lag fem prosentpoeng flere misfornøyd enn blant studenter med andre typer funksjonsnedsettelse.

Forskjellen i tilfredshet mellom studenter med og uten funksjonsnedsettelse synes å være ganske likt som forskjellen var i 2018 (Universell 2019).

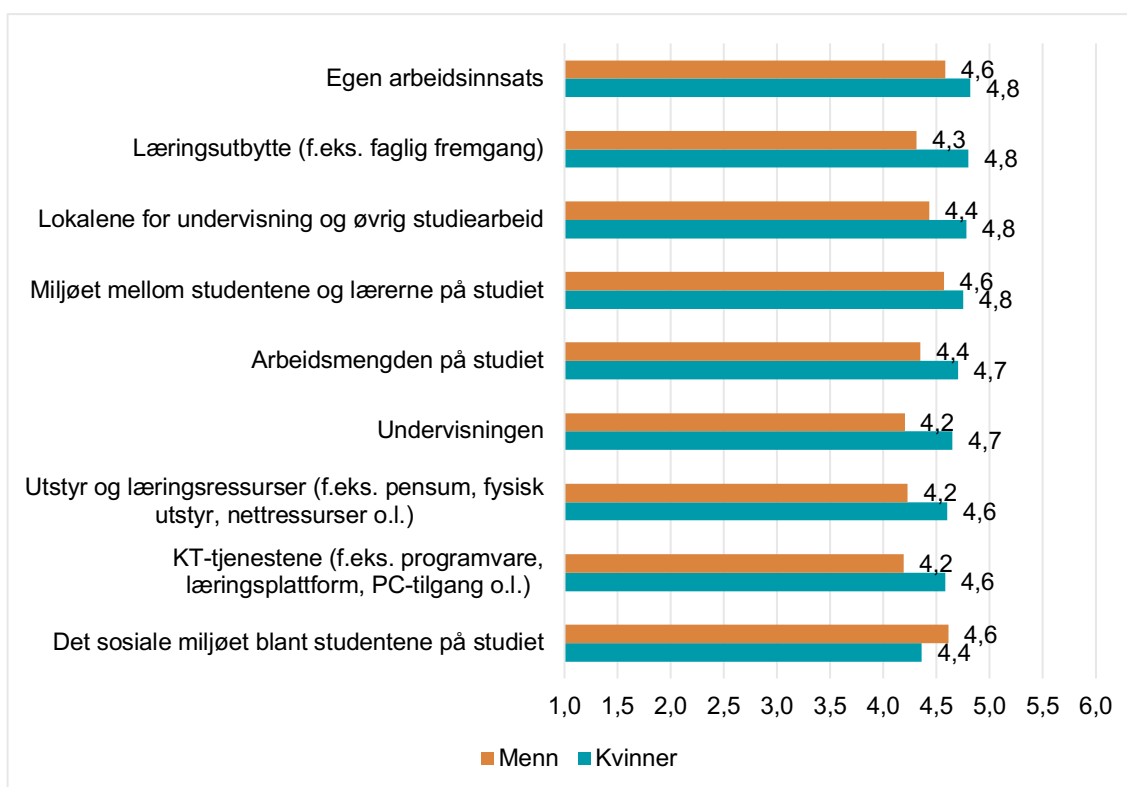
Figur 2-15 Tilfredshet med ni aspekter ved læringsmiljø for personer med god og dårlig helse, 1. svært misfornøyd, 6. svært fornøyd

Studenter som rapporterer om dårlig helse, rapporterer også om lavere tilfredshet med læringsmiljøet generelt sett og på samtlige ni aspekter, se Figur 2-15. De største forskjeller finner vi for det sosiale miljøet blant studentene og ved lokalene. Dårlig helse har større betydning for tilfredshet enn funksjonsnedsettelse. Forskjeller på 0,3 poeng eller mer gir uttrykk for at tilfredsheten mellom gruppene er signifikant forskjellige.

Forskjellen i tilfredshet mellom studenter med dårlig og god helse er temmelig identisk som forskjellen var i 2018 (Universell 2019).

Figur 2-16 Tilfredshet med ni aspekter ved læringsmiljø for kvinner og menn

Resultatene for menn og kvinner (se Figur 2-16) viser at kvinnelige studenter er mer tilfredse enn menn når det alle aspekter bortsett fra det sosiale miljøet blant studentene. Forskjellene mellom menn og kvinner er signifikant forskjellige.

En mulig forklaring på at menn er mer positive til det sosiale aspektet, er at langt flere menn studerer ved stedbaserede studier og derfor er mer (fysisk) sosiale med andre studenter.

Den største forskjellen i tilfredshet mellom kvinner og menn er knyttet til undervisning. Forskjellen i tilfredshet mellom kvinner og menn synes å være ganske lik som i 2018 (Universell 2019).

Tabell 2-11 Tilfredshet med undervisningen, forskjeller mellom fagretninger.
Gjennomsnittsscore

Læringsmiljøfaktorer	Øk. adm.	Teknisk	Samferdsel	Kreativ	Helse og velferd	Annet
Undervisningen	4,7	4,0	4,3	4,5	4,8	4,7
Egen arbeidsinnsats	4,9	4,5	5,0	5,0	4,7	4,6
Arbeidsmengden på studiet	4,8	4,2	4,2	4,6	4,8	4,7
Læringsutbytte (f.eks. faglig fremgang)	4,8	4,1	4,3	4,7	5,0	5,0
Det sosiale miljøet blant studentene på studiet	4,6	4,5	4,9	4,1	4,4	5,1
Miljøet mellom studentene og lærerne på studiet	5,0	4,4	4,7	4,5	4,8	5,0
Lokalene for undervisning og øvrig studiearbeid	5,0	4,3	4,2	4,4	5,0	5,1
Utstyr og læringsressurser (f.eks. pensum, fysisk utstyr, nettressurser o.l.)	4,7	4,0	4,2	4,2	4,8	4,9
IKT-tjenestene (f.eks. programvare, læringsplattform, PC-tilgang o.l.)	4,6	4,1	4,1	4,2	4,7	4,3
Samlet gjennomsnitt på de ni faktorene	4,8	4,2	4,4	4,5	4,8	4,8

Tabell 2-11 viser gjennomsnittlige fornøydhetsscore innen ulike fagretninger. Nederst i tabellen ser vi at den gjennomsnittlige tilfredshetsscoren (gjennomsnittet av de ni spørsmålene) er lavest for tekniske fag (4,2), hvor studentene jevnt over er litt mindre fornøyde. Studenter på helse og velferdsfag (4,8) og økonomisk-administrative fag er jevnt over fornøyde (4,8).

Studenter på samferdselsfag og kreative fag plasserer seg i midten (hhv. 4,4 og 4,5), og hvor fornøydheten varierer en del med hensyn til hvilken faktor vi har spurt om. Samferdselsstudentene er for eksempel klart mer fornøyd med egen arbeidsinnsats (5,0) og det sosiale miljøet blant studentene (4,9) enn de er med IKT-tjenestene (4,1). Studentene på kreative fag er en del mindre fornøyde med sosiale miljøet blant studentene enn med andre aspekter.

Forskjellen i tilfredshet mellom studenter ved helse og velferdsfag og tekniske fag, som skiller seg ut som typisk mest og minst positiv, er lik som forskjellen var i 2018 (Universell 2019).

Studenter på fleksible utdanningsprogrammer er i gjennomsnitt noe mer fornøyde enn studenter på ikke-fleksible utdanningsprogrammer. Dette henger sammen med forskjeller i fornøydhet innen ulike fagretninger og blant menn og kvinner.

2.4.1 Oppsummering av skriftlige tilbakemeldinger om læringsmiljøet

Vi oppsummerer her de skriftlige tilbakemeldingene om hva som er utfordringer ved læringsmiljøet.

Det som særlig går igjen når studentene svarer på hva de var misfornøyde med, er varierende kvalitet på undervisningen og på lærere. Tilbakemeldingen handler om svak faglighet og svake pedagogiske ferdigheter. Flere opplever at undervisere har dårlig motivasjon. Mange etterlyser bedre kvalitet ved nettundervisningen og mener manglende kvalitet har gitt dem begrenset utbytte av studiene.

En god del trekker også frem at undervisningen bygger på gammelt og utdatert pensum. Samtidig er det en del som mener at undervisningen i for stor grad er teoretiske og for lite praksisnært.

Mange er misfornøyde med lokalene. Hovedårsaken synes å være dårlig innelima og manglende ventilasjon. Flere nevner at de får hodepine og blir slitne. Flere forteller også om for små lokaler, at det er for få grupperom/laboratorium og at utformingen er lite tilpasset studiene.

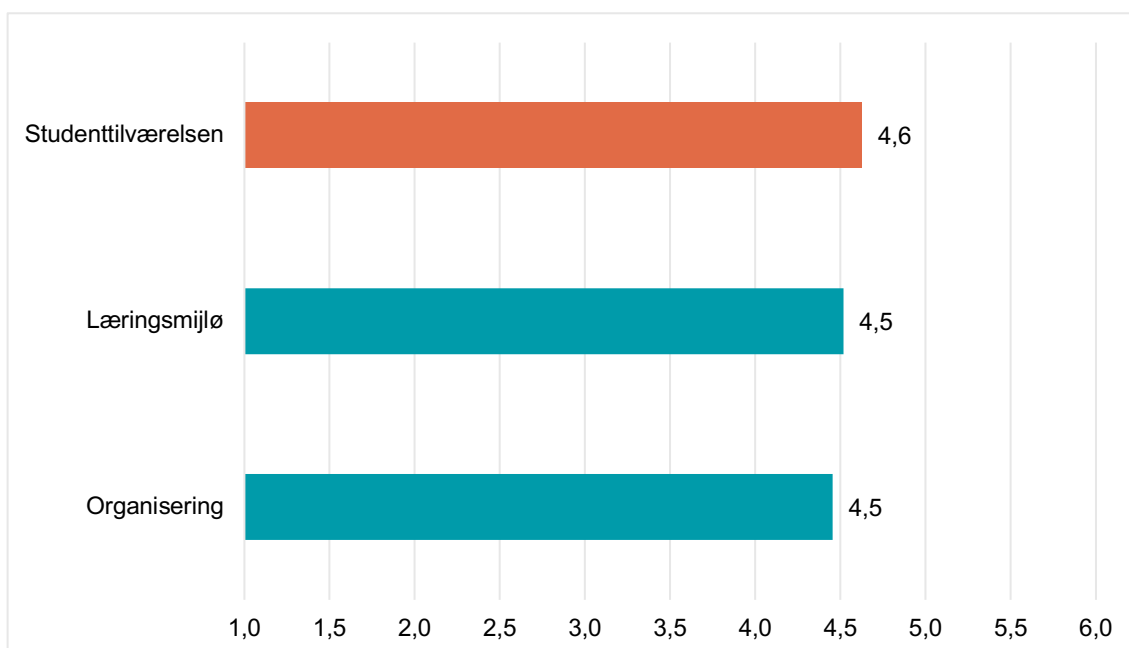
Mange gir også tilbakemelding om IKT-tjenestene. Mange er kritiske til kvaliteten på læringsplattformene de bruker. En del er også frustrerte på at undervisere benytter læringsplattformer og digitale kanaler på ulike måter, som gjør det vanskelig å ha oversikt. Det er også flere som gir tilbakemelding om utdatert programvare og at de må betale lisenser for programvare som brukes i undervisningen. Til slutt, er det også mange som sliter med innlogging, særlig knyttet til to-faktor autentisering. Flere etterlyser bedre opplæring i bruk av de digitale plattformene, både blant elever og for undervisere.

Oppsummert, viser tilbakemeldingene fra studentene at mange fagskoler bør jobbe med faglig og pedagogisk kvalitet i undervisningen. Flere fagskoler kan også bedre læringsmiljøet ved bedre utforming av lokaler og en mer strømlinjeformet praksis på tvers av undervisere i bruken av digitale løsninger.

2.5 Studenttilværelsen

Vi har også stilt fagskolestudentene spørsmål om hvor fornøyd de er med studenttilværelsen.

Figur 2-17 Hvor fornøyd er du med studenttilværelsen? Sammenlignet med organisering og læringsmiljø. 1. Svært misfornøyd – 6. Svært fornøyd.

Figur 2-17 viser at de fleste er godt fornøyd med studenttilværelsen, med en gjennomsnittlig score på 4,6. Nivået skiller seg lite fra tilbakemeldingene om

læringsmiljøet og organiseringen av studiene, men er litt mer positivt. Også på dette området er studenten generelt mer fornøyd i dag enn de var i 2018, hvor gjennomsnittsverdien var 4,1 (Universell 2019).

Studenter som rapporterer om dårlig helse, skiller seg negativt ut. Om lag ti prosentpoeng lavere andel av dem enn av alle studentene rapporterer at de er fornøyd med studenttilværelsen. Forskjellene er signifikante.

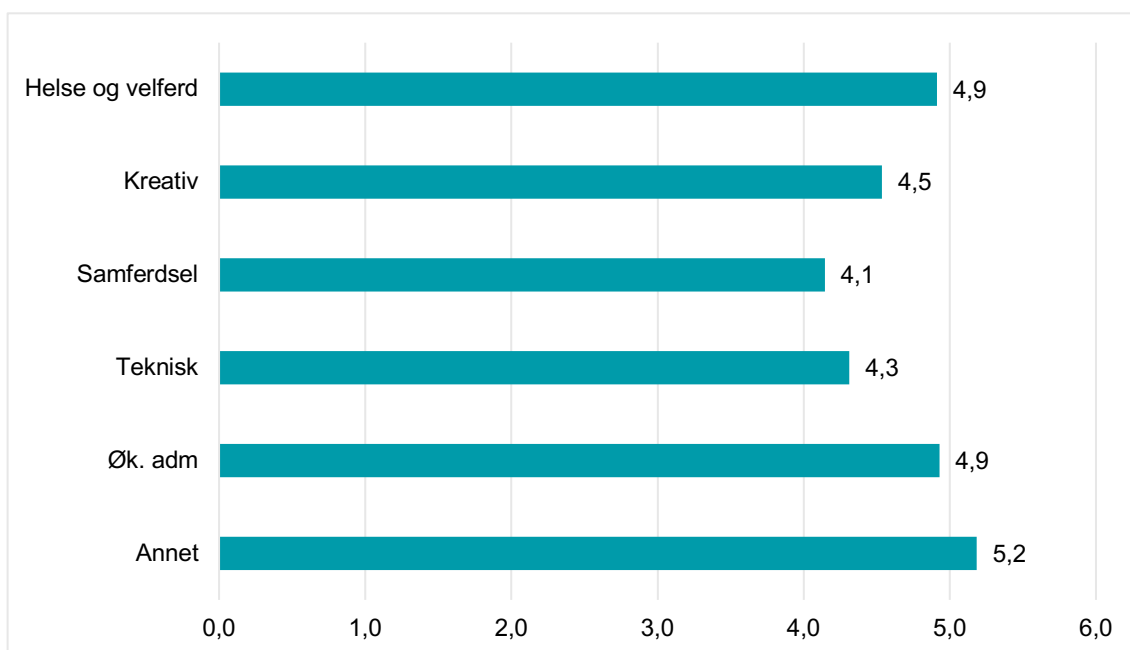
Ser vi på forskjeller mellom fagretninger, er det studenter innen helse og velferd, økonomisk-administrative fag (og fag innen annet) som er mest fornøyd med studenttilværelsen, se Figur 2-18. Studenter i samferdselsfag og tekniske fag er minst fornøyd. Forskjellene mellom fagretningene ligner i stor grad på scorene som studentene har gitt på aspektene ved læringsmiljø og organisering.

Det er interessant at studenter innen samferdselsfag, altså faget med klart flest stedbaserte studenter og heltidsstudenter, er minst fornøyd med studenttilværelsen. Det er også studentene i samferdselsfag som jobber minst ved siden av studiene, altså den gruppen hvor studenttilværelsen ligner mest på en tradisjonell studenttilværelse. Her kan dårlig økonomi være en årsak til at de er litt mindre fornøyd enn andre fagskolestudenter. Generelt sett er studenter som går stedbaserte studier (studier med kun fysisk undervisning), litt mindre fornøyd enn studenter som går nettbaserte studier (også i kombinasjon med samlinger).

Studenter med funksjonsnedsettelse er i gjennomsnitt mindre fornøyd enn studenter uten funksjonsnedsettelse (4,3 vs 4,5), altså tilnærmet lik forskjell som vi fant for læringsmiljø og organisering. Forskjellene i tilfredshet med studenttilværelsen mellom studentene med og uten funksjonsnedsettelse er ikke stor nok for at vi kan si at den er signifikant forskjellig. Når vi derimot bruker antall rapporterte funksjonsnedsettelser, er det en statistisk signifikant sammenheng mellom antall funksjonsnedsettelser og tilfredshet med studenttilværelsen.

Studenter med funksjonsnedsettelse ga i 2018 en samlet gjennomsnittsscore på 4,1, altså litt lavere enn i dag. Som vi har vist flere ganger, ligger scorene fra 2018 generelt litt lavere enn i 2025.

Figur 2-18 Hvor fornøyd er du med studenttilværelsen? For ulike fagretninger. 1. Svært misfornøyd – 6. Svært fornøyd.

2.5.1 Oppsummering av skriftlige tilbakemeldinger om studenttilværelsen

Begrunnelsene for hvorfor studentene er misfornøyd med studietilværelsen kan deles i interne (forhold ved studiene) og eksterne forhold.

For det første, opplever mange at det er krevende å kombinere jobb, studieliv og familie. Flere opplever det som ekstra belastende med dårlig kommunikasjon og planlegging fra fagskolen sin side.

For det andre, er det mange som forteller at det sosiale miljøet er dårlig og at de savner et sosialt felleskap i studiet.

Tilbakemeldingene er altså ganske tydelige på hva fagskolene burde prioritere i arbeidet for å bedre studenttilværelsen: mer sosiale fellesskap og en bedre tilpasning av studiene til arbeid og andre forpliktelser.

2.6 Tilretteleggingstiltak

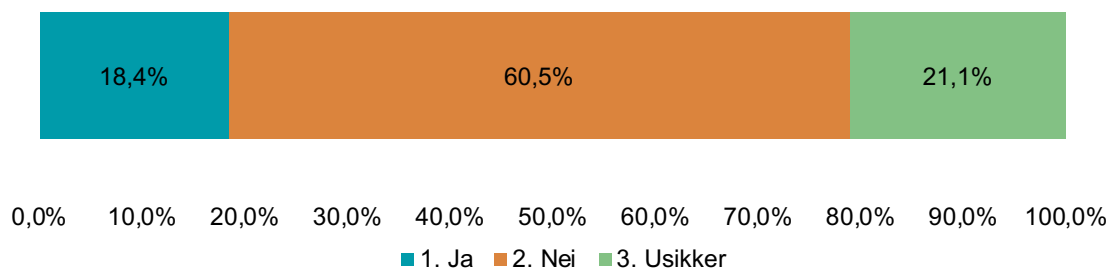
Et viktig aspekt ved et inkluderende læringsmiljø for personer med funksjonsnedsettelse, er hvorvidt de har tilgang til og blir tilbudt individuelle tilretteleggingstiltak.

Studenter med funksjonsnedsettelse har rett til individuell tilrettelegging etter fagskoleloven. Retten gjelder for tilrettelegging av «lærested, undervisning, læremidler og eksamen» (§ 15).

Det er ikke definert krav til varighet eller alvorlighetsgrad av funksjonsnedsettelsen, men det er forutsatt at den nedsatte funksjonsevnen ikke er forbigående.

De 663 studentene som svarte at de hadde en funksjonsnedsettelse, skade eller vanske, 36 prosent av utvalget, fikk spørsmål om de har behov for tilrettelegging i studiene.

Figur 2-19 Har du behov for tilrettelegging i studiene?

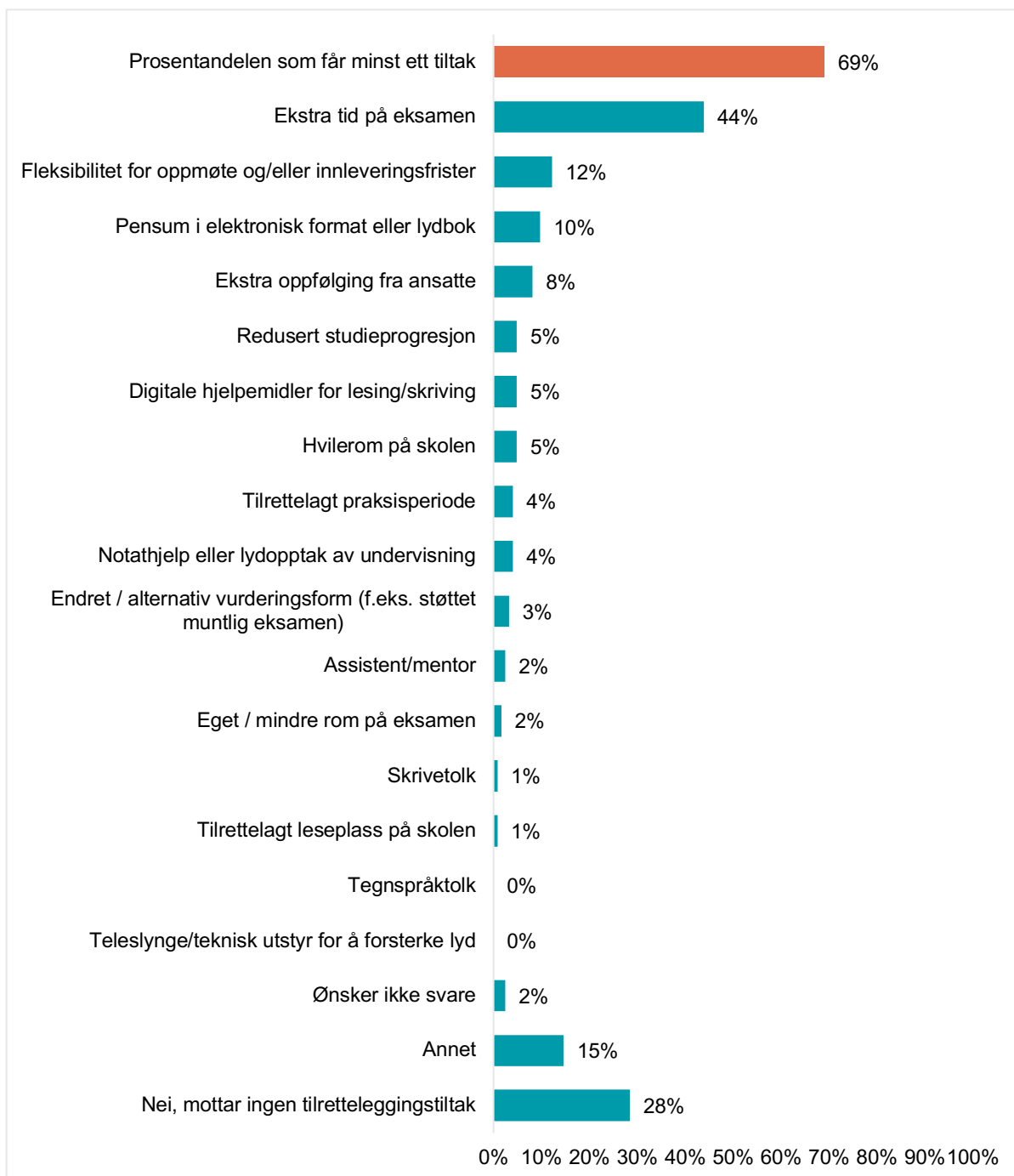
18,4 prosent av disse svarte at de har et tilretteleggingsbehov og 21,1 prosent var usikre. Totalt (ja og usikker) utgjør dette 14,3 prosent (262 respondenter) av studentene som svarte på undersøkelsen. 60,5 prosent rapporterer at de ikke har et tilretteleggingsbehov.

Det er flere i dag enn i 2018 som rapporterer at de har behov for tilrettelegging – henholdsvis 18 og 11 prosent. Vi vet ikke om tallet er høyere i dag fordi flere har behov eller om kjennskapen til tiltak har økt.

Det er studenter med sterkt nedsatt syn (67 prosent) og autismspekterforstyrrelser (44 prosent) hvor høyest andel av studentene rapporterer at de har tilretteleggingsbehov. Det gjelder også forholdsvis mange blant studenter med lese- og skrivevansker/dysleksi (29 prosent) og ME/kronisk utmattelse (31 prosent).

Studentene som er mest usikre på sitt eget tilretteleggingsbehov er studenter med dyskalkuli, autismspekterforstyrrelser, kognitive lidelser og ME.

Figur 2-20 Prosentandelen av de som rapporterer om et tilretteleggingsbehov som får tilretteleggingstiltak. n=123

Note: Én rapporterer om tegnspråktolk, og én om teleslynge/teknisk utstyr for å forsterke lyd. Spørsmålet ble kun stilt til studenter som har rapportert om funksjonsnedsettelse og at de har et tilretteleggingsbehov.

Figur 2-20 viser prosentandelen av de som har et tilretteleggingsbehov som mottar tilretteleggingstiltak. Resultatene viser at 69 prosent av dem faktisk mottar tiltak i dag. 28 prosent av dem som rapporterer at de har et tilretteleggingsbehov, mottar ingen tilretteleggingstiltak i dag. Formulert på en annen måte, så er det nesten én av tre som rapporterer at de har et tilretteleggingsbehov, men som likevel ikke får tilrettelegging. Flere av disse studentene skriver i åpne tekstsvare at de har prøvd å komme i kontakt

med skolen eller vært i dialog med dem om behovene sine, men at skolen ikke har tatt behovene deres på alvor.

I 2018 var det totalt fire prosent av studentene som rapporterte at de hadde fått tilretteleggingstiltak. Det er litt flere i 2025, 4,7 prosent, som har fått tiltak.

Ekstra tid på eksamen er det tilretteleggingstiltaket det er mest vanlig å få, 44 prosent av studentene som har et tilretteleggingsbehov får dette. Andelen som får ekstra tid har økt kraftig siden 2018, hvor kun 13 prosent fikk dette. For de andre tiltakene er det ikke like tydelige forskjeller i resultatene i år sammenlignet med 2018.

12 prosent av de med tilretteleggingsbehov har fleksibilitet for oppmøte og/eller innleveringsfrister, 10 prosent får pensum i elektronisk format eller lydbok og åtte prosent får ekstra oppfølging fra ansatte.

Fem prosent har redusert studieprogresjon, digitale hjelpemidler for lesing/skriving og hvilerom på skolen. Fire prosent har tilrettelagt praksisperiode og notathjelp eller lydbok av undervisning.

Kun tre prosent har endret eller alternativ vurderingsform. To prosent har assistent/mentor og eget/mindre rom på eksamen. Kun én prosent rapporterer at de har skrivefolk og tilrettelagt leseplass på skolen. 15 prosent har svart annet.¹⁴

Blant studentene som svarer at de har et tilretteleggingsbehov eller er usikre på om de har det, er det studenter med bevegelseshemming (50 prosent), fordøyelsessykdom (45 prosent), muskel- og skjelett (43 prosent) og dyskalkuli (40 prosent) hvor flest rapporterer at de 'ikke' får tilretteleggingstiltak.

Til de som svarte at de var usikre på om de har et tilretteleggingsbehov eller at de har behov, men ikke får noe tiltak i dag, stilte vi spørsmål om hvilke tilretteleggingstiltak som kan være til hjelp for dem. Totalt gjaldt dette 176 studenter, altså 10 prosent av alle studentene som besvarte undersøkelsen.

¹⁴ En stor andel av de 19 svarene passer inn i de etablerte svarkategoriene. For eksempel nevnes det mulighet for å ha muntlig eksamen, ekstra tid på prøver og bedre stol. Ekstra tid, eller utvidet frist på innleveringer/oppgaver nevnes også. En respondent skriver at rettskrivingsfeil ikke blir vurdert like strengt som for studenter uten utfordringer. En annen tok siste halvdel av studiet på deltid og fikk dermed bedre tid.

Figur 2-21 Hvilke av disse tiltakene mener du kan være til hjelp for deg? Underutvalget: Studenter som svarte at de var 'usikre' på om de har et tilretteleggingsbehov og de som svarte at de 'har tilretteleggingsbehov, men ikke får'. n=176

86 prosent av studentene, som man kan si at har et 'udekket' eller 'uavklart' tilretteleggingsbehov, svarte at minst ett av tilretteleggingstiltakene ville vært til hjelp. Dette er en klar indikasjon på at de fleste i denne gruppen faktisk mener at tilrettelegging ville ha hjulpet dem. Resultatene betyr at om lag åtte prosent av studentene, totalt sett, står med et udekket eller uavklart tilretteleggingsbehov. Blant studentene som rapporterer om funksjonsnedsettelse, utgjør dette 23 prosent, altså nesten én av fire.

Det er ingen store forskjeller mellom studenter med ulike typer funksjonsnedsettelser når det gjelder om de mener de kunne hatt behov for tiltak og ikke får det.

Hvis vi summerer opp studentene som rapporterer at de har et tilretteleggingsbehov og de som mener at et tiltak ville hjulpet dem, utgjør dette totalt 13 prosent av alle studentene. Dette kan være et uttrykk for en samlet etterspørsel etter tilretteleggingstiltak.

Resultatene som vist i Figur 2-21, viser at 45 prosent av dem med et potensiale for udekket behov, mener at ekstra tid på eksamen ville vært til hjelp for dem. Også

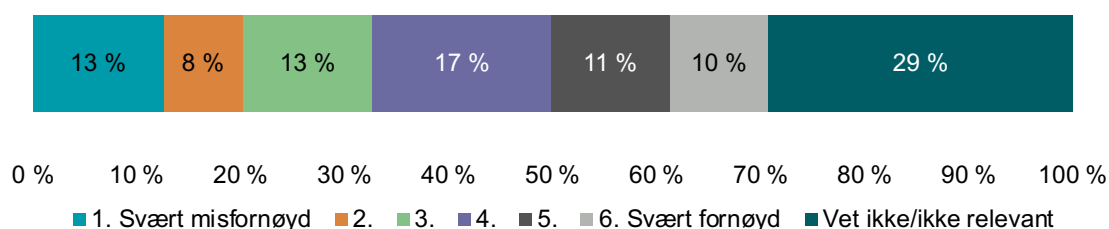
fleksibilitet for oppmøte og/eller innleveringsfrister og pensum i elektronisk format eller lydbok er tiltak forholdsvis mange etterlyser, hhv. 28 og 21 prosent av dem som mener de har tilretteleggingsbehov, men som ikke mottar noen tiltak i dag. 17 prosent ønsker notathjelp eller lydbok av undervisning, 16 prosent ønsker ekstra oppfølging fra ansatte og 15 prosent ønsker endret eller alternativ vurderingsform.

10 prosent svarer annet, med mulighet til å utdype. Her nevnes blant annet videoinnspilte forelesninger med mulighet for å øke hastigheten på avspillingen for å holde konsentrasjonen, KI assistent, mindre gruppearbeid, bedre forutsigbarhet med en tydelig skriftlig plan for studieåret, bedre stoler i klasserommet, mer fellesskap med andre nettstudenter og bedre luftfiltrering på grunn av astma.

De fleste av studentene, uavhengig av type funksjonsnedsettelse de rapporterer om, krysser av for flere enn ett tiltak. I gjennomsnitt krysser de med et potensielt udekket behov av for tre tiltak. Studenter med bevegelsehemming, nedsatt hørsel/døvhet, kognitive lidelser, ADHD og autismspekterforstyrrelser, skiller seg noe ut i omfanget av tiltak de mener kan være til hjelp for dem, og krysser i gjennomsnitt av for flere enn tre tiltak.

Alle som svarte at de har et tilretteleggingsbehov eller var usikre på om de har, fikk til slutt spørsmål om hvor fornøyde de er med tilbudet om individuell tilrettelegging på skolen.

Figur 2-22 Hvor fornøyd er du med tilbudet om individuell tilrettelegging på din skole? Studenter med funksjonsnedsettelse som har tilretteleggingsbehov eller som er usikre på tilretteleggingsbehovet sitt. n= 269

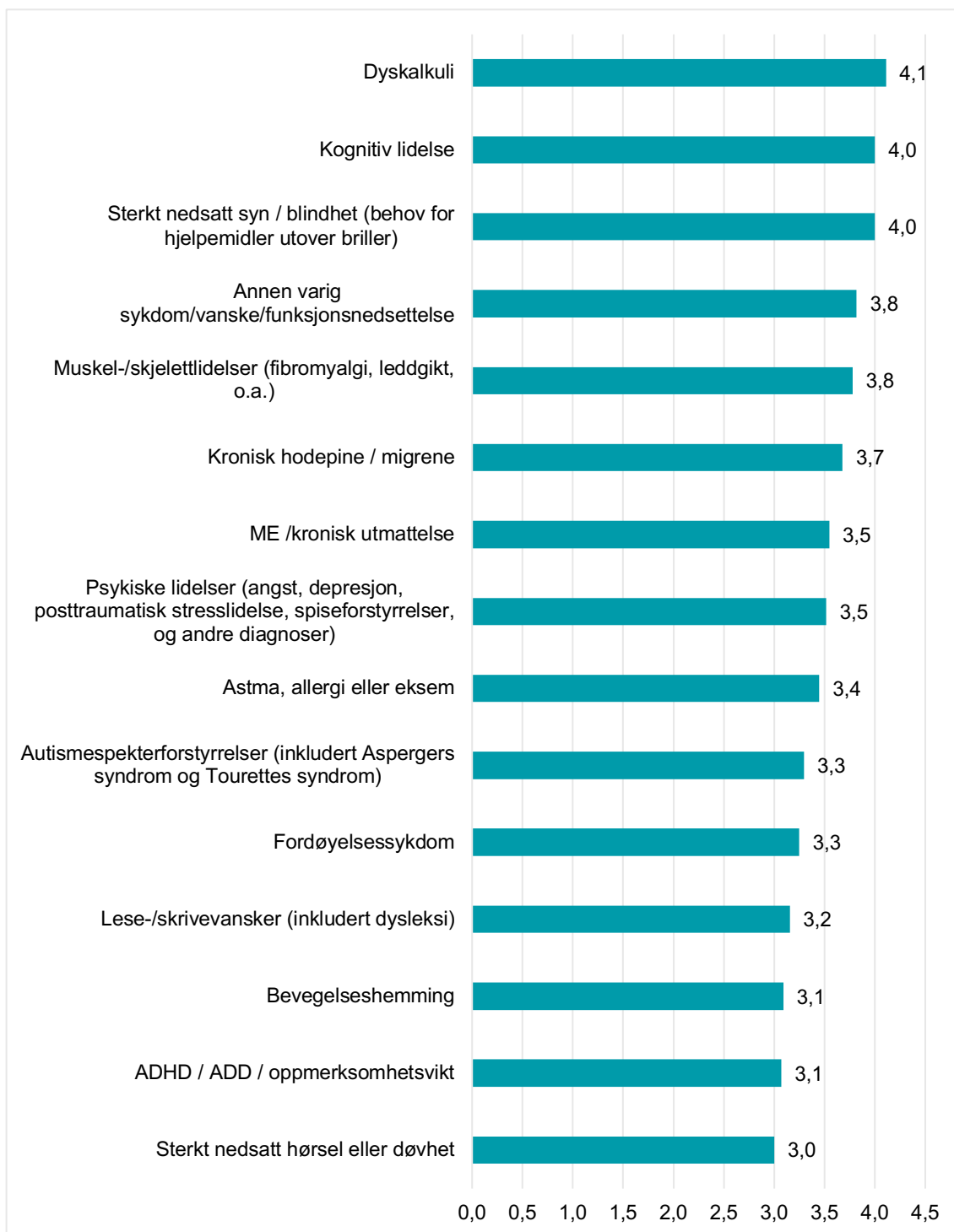

Resultatene, vist i Figur 2-22, viser at studentene med tilretteleggingsbehov eller som er usikre på behovet sitt, er svært delt i sin oppfatning om tilretteleggingstilbudet ved skolen. Den gjennomsnittlige fornøydhetsscoren er 3,4, altså akkurat på den negative siden av skalaen. Gjennomsnittsverdien i 2018 var 3,2, altså enda litt lavere.

Blant studentene som rapporterer at de har tilretteleggingsbehov er like mange fornøyde som misfornøyde. Blant studentene som er usikre på behovet sitt, svarer naturlig nok ganske mange (48 prosent) vet ikke på spørsmålet om hvor fornøyde de er. Dette tyder nok på at studentene reelt sett er usikre på eget behov og derfor heller ikke har noen grunn til å være fornøyd eller misfornøyd.

Uansett tyder resultatene på at om lag én av tre av studentene som har eller kan ha et tilretteleggingsbehov, er misfornøyd med tilbudet (summen av de som svarer 1-3). Totalt gjelder dette fem prosent av alle studentene som svarte på undersøkelsen.

Figur 2-23 Gjennomsnitt tilfredshet med tilbudet om individuell tilrettelegging (score 1-6),

Figur 2-23 viser resultatene for gjennomsnittlig fornøydhhet for hver type funksjonsnedsettelse. Studenter med sterkt nedsatt hørsel, ADHD, bevegelseshemming og lese- og skrivevansker er minst fornøyde. Studenter med dyskalkuli, kognitive lidelser og sterkt nedsatt syn er mest fornøyd.

De som svarte at de ikke var fornøyd med tilbudet om individuell tilrettelegging på fagskolen fikk mulighet til å utdype hva de var misfornøyd med. Svarene kan deles inn i

fire kategorier, mangel på tilrettelegging, dårlig tilrettelegging, manglende kommunikasjon og mangel på kunnskap.

Det er flest som er misfornøyd fordi de ikke får tilrettelegging. Det kan for eksempel være studenter som har sagt ifra om sin situasjon, men ikke mottatt noe hjelp. Andre beskriver at det ikke finnes kunnskap om funksjonsnedsettelsen på fagskolen, blant annet lese- og skrivevansker eller ADHD.

Enkelte tilbakemeldinger går også på at det kan være utfordrende for studentene selv å være bevisste på egen situasjon om behov. En skriver for eksempel (sitat): «Fordi jeg ikke har fått helt med meg hva jeg kunne spurt om, og at jeg har tenkt at jeg ikke har noen funksjonsnedsettelse, når jeg likevel har det.»

Tilbakemeldingene om manglende kommunikasjon handler om at det er vanskelig å få tak i lærerne, at lærerne ikke følger opp, at det er vanskelig å få tak i info om individuell tilrettelegging eller at det er lite oppfølging.

Mangel på kunnskap handler om at man ikke kjenner til at man kan be om tilrettelegging og da heller ikke informasjon om tiltak som kan være aktuelle.

Det er noen som nevner at de har fått tilrettelegging, men at de allikevel er misfornøyd med tilbudet. Det gjelder blant annet for kort tid under prøver, for få veiledningstimer eller for lite bistand for å lære seg alternative læremidler. Flere med lese- og skrivevansker rapporterer at de er misfornøyd med at de må betale for lydbøker selv. Alle skolene er forpliktet til å sikre tilgang til universelt utformet studielitteratur til studentene som har behov for tilrettelegging. Det er derfor uklart hvordan vi skal tolke tilbakemeldingen fra studentene som er misfornøyd med at de må betale for lydbøker. Det kan både bety at studentene ikke kjenner til eller ønsker å benytte seg av lånetilbudet ved skolene, eller at skolene ikke gir studentene tilgang.

Oppsummert, tyder tilbakemeldingene på at flere skoler kan bedre arbeidet med tilrettelegging, både knyttet til informasjon, at flere får tilbud og at innholdet i tilretteleggingstiltakene faktisk er tilpasset den enkelte.

2.7 Hva kan forklare studentenes fornøydhet?

I gjennomgangen av resultatene over viser vi at det er forskjeller i hvor fornøyd studentene er med hensyn til kjønn, fagretning, funksjonsnedsettelse, arbeid ved siden av studiene, organisering av studiet og helse. Vi antyder også at noen av forskjellene kan bero på korrelasjon mellom kjønn og fagretning, og dels også mellom kjønn og organisering av studiene.

For å kunne vurdere betydningen av hver av disse faktorene for studentenes tilfredshet, har vi gjort regresjonsanalyser. I modellene har vi også inkludert alder og antall studiepoeng. Vi har analysert sammenhengen mellom faktorene og tre ulike tilfredshetsindikatorer: i) undervisning, ii) læringsutbytte og iv) studenttilværelsen.

Tabell 2-12 Regresjoner med tilfredshet med studenttilværelsen, undervisning og læringsutbytte som utfallsvariabel, 1 svært misfornøyd -6 svært fornøyd.

Uavhengige variable	Modell 1 Studietilværelsen	Modell 2 Undervisning	Modell 3 Læringsutbytte
Kvinne	0,016	-0,017	0,059
Heltidsjobb	-0,045	0,041	-0,010
Alder	0,005	0,006	0,010***
Antall studiepoeng	-0,004***	-0,006***	-0,005***
Fagretning (tekniske fag er referanseverdi)			
Øk. adm. fag	0,351***	0,412***	0,327*
Helsefag	0,367***	0,564***	0,481***
Annet fag	0,679**	0,493*	0,568**
Kreative fag	0,196	0,518***	0,517***
Samferdselsfag	-0,233	0,291	0,277
Antall funksjonsnedsettelse (0-7)	-0,032	-0,018	-0,017
Helsesituasjon (0=dårlig, 1=bra)	0,311***	0,171	0,166
Heltidsstudier	0,062	-0,073	-0,008
Fysisk undervisning	0,059	0,193*	0,038
Konstantledd	4,295	4,182	4,116
R ²	0,09	0,93	0,10
N	1 690	1 755	1 760

Note: *p<0,05 ** p<0,01 ***p<0,001

Resultatene i Tabell 2-12 viser at studentenes tilfredshet er systematisk korrelert med:

- Antall studiepoeng: Jo flere studiepoeng jo mindre tilfredse er studentene. I praksis betyr det at studenter på ettårige programmer er mer fornøyde enn studenter på toårige og treårige. Effekten er forholdsvis stor og signifikant på 0,1 prosent nivå i alle modeller.
- Fagretning: Studenter ved tekniske fag er mindre fornøyde enn studentene ved helse- og velferdsfag og økonomisk-administrative fag. Signifikant på 0,1-5 prosent nivå avhengig av utfallsvariabel.

Studentenes tilfredshet korrelerer ikke systematisk med jobbsituasjon (heltid/deltid), alder, funksjonsnedsettelse, helsesituasjon og organisering av studiet, herunder fleksible/ikke-fleksible studier, når vi tar hensyn til alle faktorene og på tvers av tilfredshetsindikatorene vi har analysert.

Ser vi kun på tilfredshet med læringsutbytte, er alder positivt korrelert og statistisk signifikant, altså at eldre studenter er mer tilfredse med læringsutbytte enn yngre (signifikant på 0,1 prosent nivå), når vi kontrollerer for de andre faktorene.

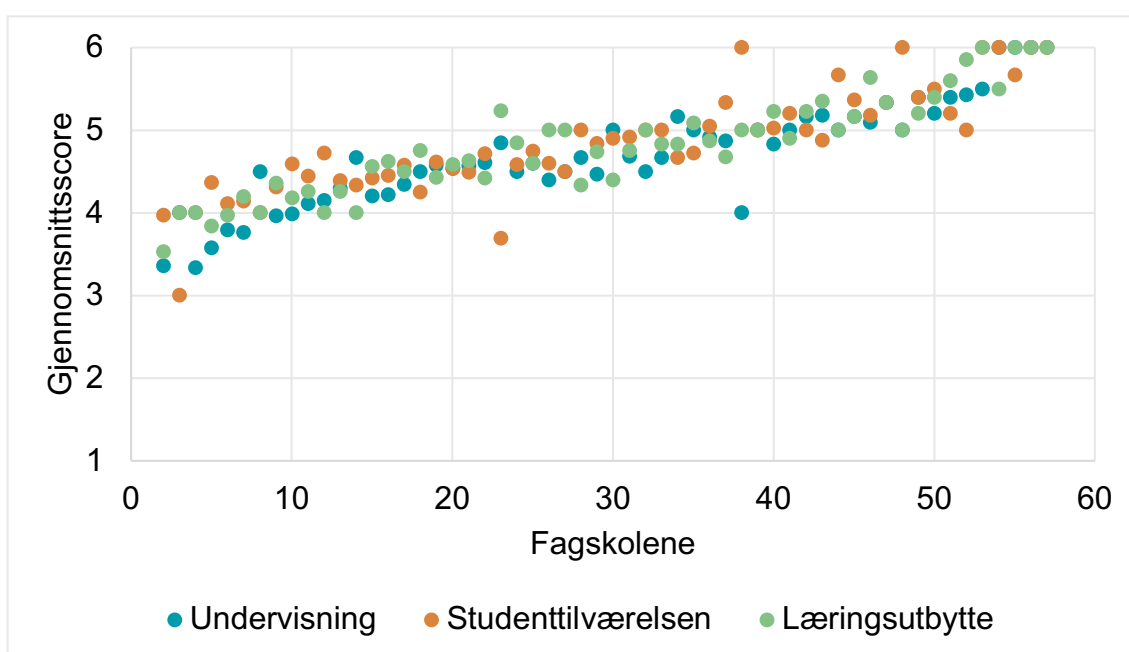
Ser vi kun på tilfredshet med undervisningen, er studenter ved stedbaserte studier (med fysisk undervisning) systematisk mer tilfredse enn studenter som ikke studerer stedbasert (signifikant på 5 prosent nivå).

Ser vi kun på tilfredshet med studietilværelsen, er studenter som rapporterer om god helse systematisk mer fornøyd enn studenter som rapporterer om dårlig helse (signifikant på 1 prosent nivå).

Funksjonsnedsettelse, målt som antall rapporterte funksjonsnedsettelse (fra 0 til 8), er negativt korrelert med tilfredshet med studietilværelsen når kontrollerer for en rekke andre forhold, bortsett fra når vi inkluderer selvrapportert helse i regresjonsmodellen. Da er ikke lenger funksjonsnedsettelse signifikant. Dette betyr at det er helsesituasjonen som har betydning for studentene, ikke funksjonsnedsettelsen som sådan.

Det vi ennå ikke har omtalt, er at det naturligvis kan være spesifikke forhold ved enkeltskoler som har stor betydning for studentenes tilfredshet. I åpne kommentarfelt i spørreundersøkelsen retter en del av studentene kritikk mot skolen.

Figur 2-24 Gjennomsnittsscorer 1-6 for hver skole, tilfredshet med undervisning, studietilværelsen og læringsutbytte

I Figur 2-24 viser vi gjennomsnittsscorer i punkter for hver enkelt skole på faktorene undervisning, studietilværelsen og læringsutbytte. Punktene er gruppert for hver skole, slik at hver skole plasseres sammen langs x-aksen.

Fra figuren kan vi se tegn til slike «skoleeffekter», ved at gjennomsnittsscorene på de ulike aspektene følger en ganske jevn linje fra skoler med lave scorere (på alle tre indikatorer) til skoler med høye scorere. Fra resultatene kan vi konkludere med at studentene ved noen skoler er klart mindre fornøyd enn ved andre skoler. Enkelte skoler har gjennomsnittverdier på 3,6 (hvor studentene er delt mellom å være fornøyd og misfornøyd), mens andre får toppscoren 6,0. Dette vurderer vi som store forskjeller.

2.8 Velferdstilbudet til fleksible fagskolestudenter

I dette kapitlet presenterer vi funn om fagskolestudentenes velferdstilbud. Dette kapitlet er også publisert som et eget notat (Proba 2025b), da denne delen av oppdraget var et felles oppdrag med HK-dir (Proba 2025a).

I beskrivelsen av resultatene sammenlikner vi opplevelsene av velferdstilbudet til fagskolestudenter som går på fleksible og ikke-fleksible studieprogrammer. Vi trekker også inn resultatene fra Proba (2025a), som undersøkte samskipnadenes tilbud om velferdstjenester til studenter på både universiteter og høyskoler (UH-sektoren) og fagskoler (HYU-sektoren).

2.8.1 Tilgang til velferdstilbud for fagskolestudenter

Vi vet fra Proba (2025a) at samskipnadene har et godt utvalg av stedsbaserte tjenester. Alle har kantine og studentboliger på alle eller noen av sine studiesteder/campus, og ti av 13 har treningstilbud. Ti samskipnader rapporterer også at de har tilbud om kortidsutleie av studentboliger på ett eller flere av sine studiesteder. Det er mindre vanlig å tilby barnehage og særlig bokhandel.

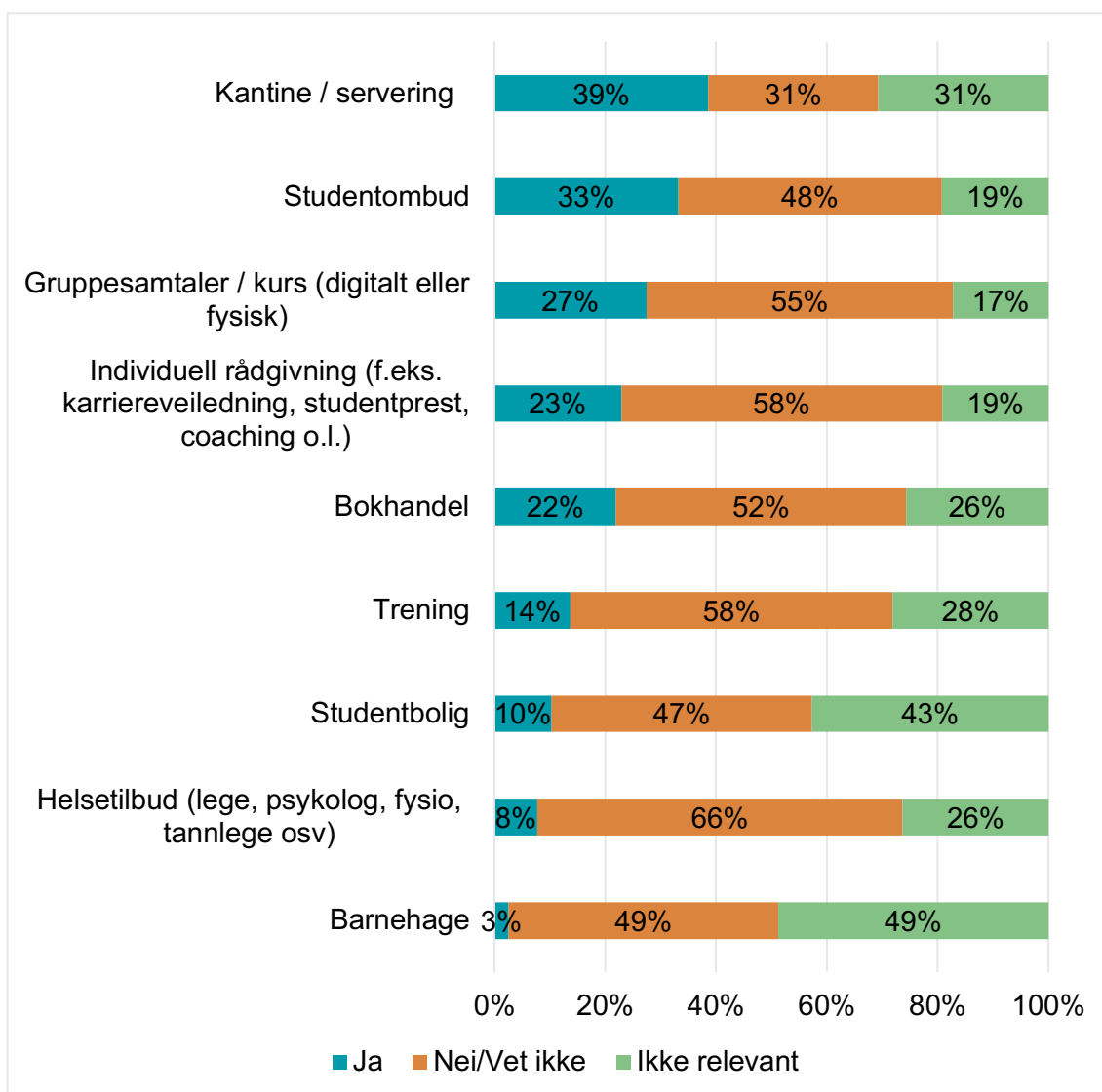
Andre stedbaserte tjenester som fleksible studenter på samlingsbaserte studier kan ha glede av, som kveldsåpne og helgeåpne kantiner, er mer uvanlig. Seks samskipnader har ikke kvelds- eller helgeåpne kantiner noe sted (Proba 2025a).

I spørreundersøkelsen til fagskolestudentene fikk studentene spørsmål om hvilke velferdstilbud de har tilgang til, fordi de er fagskolestudenter.¹⁵

Figur 2-25 viser resultatene. Overordnet kan vi se at det er store variasjoner i hva studentene rapporterer at de har tilgang til. Bortsett fra når det gjelder kantine/servering, svarer klart flest at de ikke har tilgang til hver av de opplistede velferdstilbudene.

¹⁵ Spørsmålet lød: Som fagskolestudent, har du tilgang på noen av følgende velferdstilbud? (Vi er her ute etter å få vite hvilke velferdstilbud du har tilgang til som fagskolestudent, ikke ordinære kommunale eller private tjenester/servicetilbud)

Figur 2-25 Som fagskolestudent, har du tilgang på noen av følgende velferdstilbud?
N=1827

Kantine/servering, studentombud og gruppesamtaler/kurs er tilbudene som flest rapporterer at de har tilgang til som fagskolestudenter, det gjelder henholdsvis 39, 33 og 27 prosent av dem. 23 prosent har tilgang til individuell rådgivning (f.eks. karriereveiledning, studentprest, coaching o.l.) og 22 prosent har tilgang til bokhandel.

Henholdsvis 14 og 10 prosent rapporterer at de har tilgang til trening og studentbolig. Kun åtte prosent oppgir at de har tilgang til helsetilbud, og tre prosent til barnehage.

En nokså stor andel, mellom 17 og 49 prosent avhengig velferdstilbudet det spørres om, mener tilbudet ikke er relevant for dem som fagskolestudent.

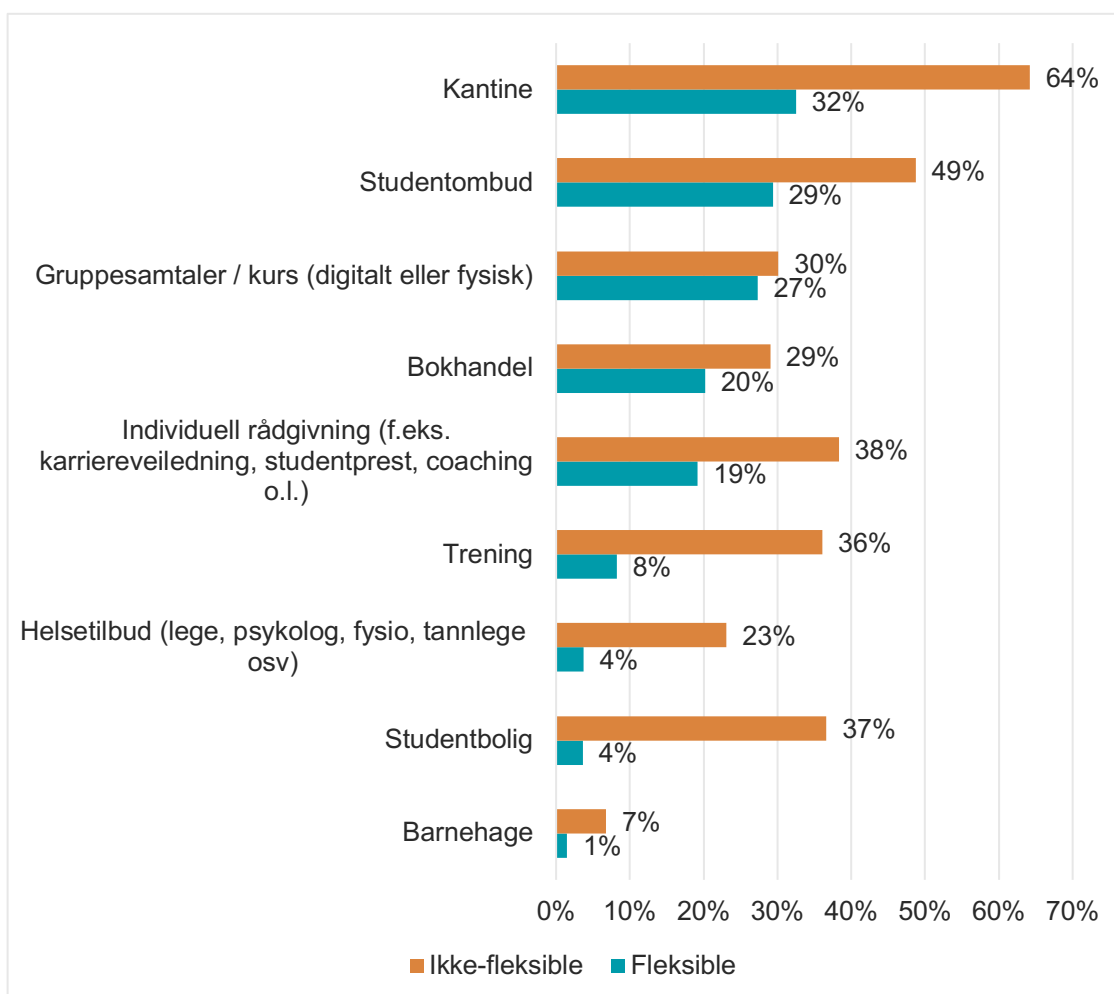
Resultatene betyr sannsynligvis at fagskolestudentene stort sett bruker kommunale private tjenestetilbud der de bor.

Resultatene står i et visst motsetningsforhold til resultatene i Proba (2025a). I surveyen til samskipnadene oppgir 12 av 14 samskipnader at de har tilbud om individuelle samtaler og gruppesamtaler/kurs både fysisk og digitalt. Ti samskipnader oppgir at de har både fysisk og digital psykologtjeneste. En del av forskjellen kan forklares ved at

studentene ikke kjenner til tjenestene eller at de ikke opplever dem som relevante. Da er det naturlig med et stort gap mellom omfanget av tjenestetilbud som samskipnadene har og omfanget av tjenester som den enkelte student opplever at de har «tilgang til».

Figuren under viser andelene av fleksible og ikke-fleksible studenter som oppgir at de har tilgang til de ulike tilbudene.

Figur 2-26 Som fagskolestudent, har du tilgang på noen av følgende velferdstilbud? Fleksible og ikke-fleksible studenter som svarer Ja. Prosent.

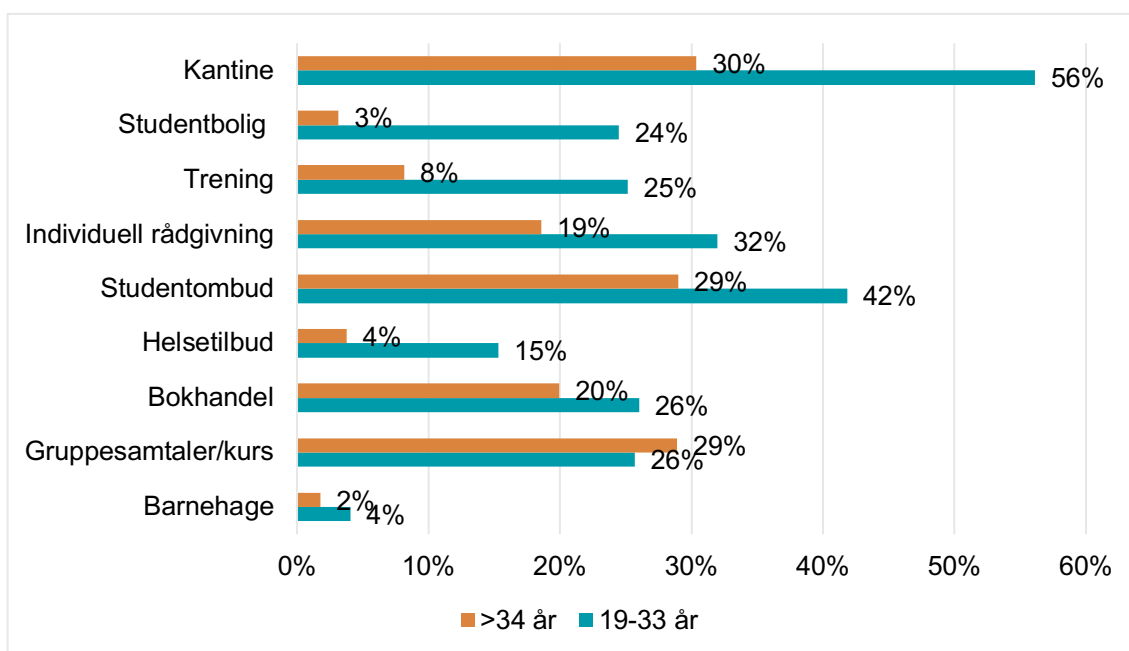
Figur 2-26 viser at fleksible studenter har, eller mener de har, langt mindre tilgang til velferdstilbud enn ikke-fleksible (stedbaserte heltids-) studenter. Bortsett fra tilbud om digitale eller fysiske gruppesamtaler er det vesentlig færre av de fleksible studentene som svarer at de har tilgang til tilbudene enn de ikke-fleksible. Størst forskjell mellom fleksible og ikke-fleksible finner vi for studentbolig (ni ganger flere for de ikke-fleksible rapporterer om tilgang) og helsetilbud (fem ganger flere blant de ikke-fleksible rapporterer om tilgang), men er også betydelige for de andre tilbudene.

Surveyssvarene avdekker tydelige forskjeller mellom svarene fra kvinner og menn. De mannlige fagskolestudentene i vår undersøkelse svarer i høyere grad at de har tilgang på tjenester man umiddelbart tenker på som stedbaserte, som kantine, helsetilbud, studentbolig, trening, barnehage og bokhandel. Mannlige fagskolestudenter oppgir også i høyere grad enn kvinnene at de har tilgang på individuell rådgivning.

Resultatene viser videre at det er stor forskjell i tilgang til velferdstjenester mellom ulike aldersgrupper. Hvis vi sammenlikner respondenter i aldersgruppen 19 til 33 år med de fra 34 år og oppover, ser vi et tydelig mønster, se Figur 2-27. Figuren er sortert etter størrelsen på forskjellen mellom yngre og eldre studenter.

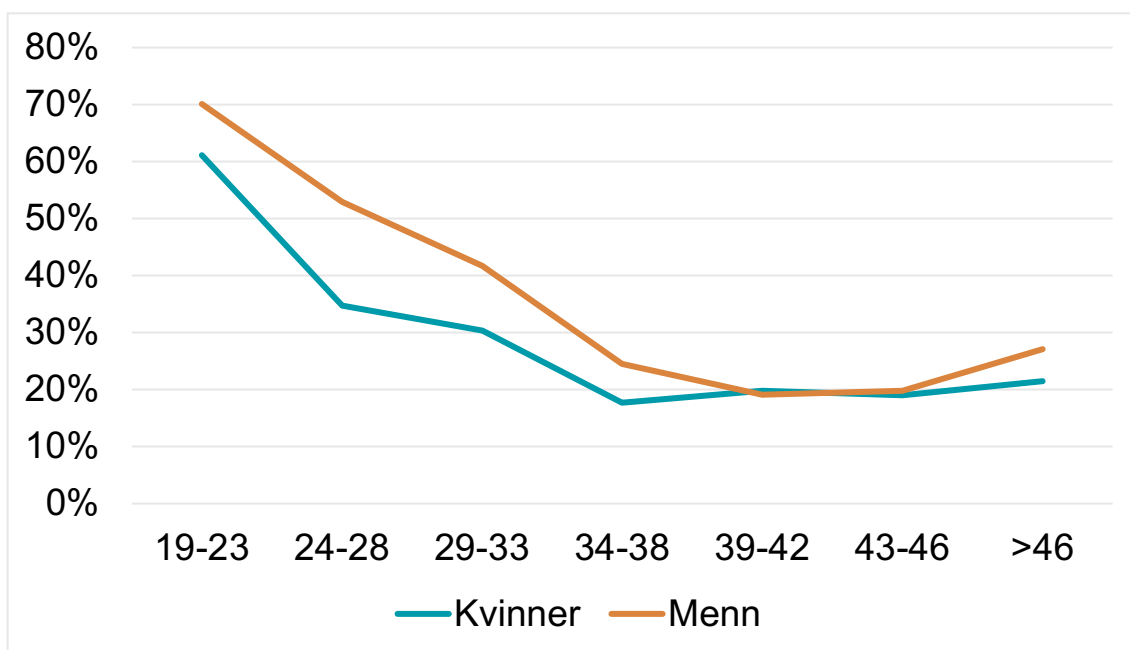
Opplevelsen av å ha tilgang til ulike velferdstjenester er gjennomgående lavere for eldre studenter enn for yngre studenter. Det er størst forskjeller i tilgang på kantiner, studentboliger og treningsmuligheter. Gruppesamtaler/kurs er det eneste tilbudet hvor det er flere i den eldste aldersgruppen som rapporterer å ha tilgang.

Figur 2-27 Andel som har tilgang til velferdstilbud blant studenter opp til 34 år og over 34 år

Figur 2-28 viser tydelig en sammenheng mellom alder og andelen studenter som går stedbaserte studier, altså der hvor undervisningen hovedsakelig foregår fysisk. De yngste aldersgruppene gjennomfører i langt større grad fysiske studier enn eldre. Sammenhengen er forholdsvis lik for menn og kvinner, selv om flere menn studerer stedbasert. Disse forskjellene kan være med på å forklare hvorfor menn og kvinner og studenter i ulike aldersgrupper har ulik oppfatning om velferdstilbudet.

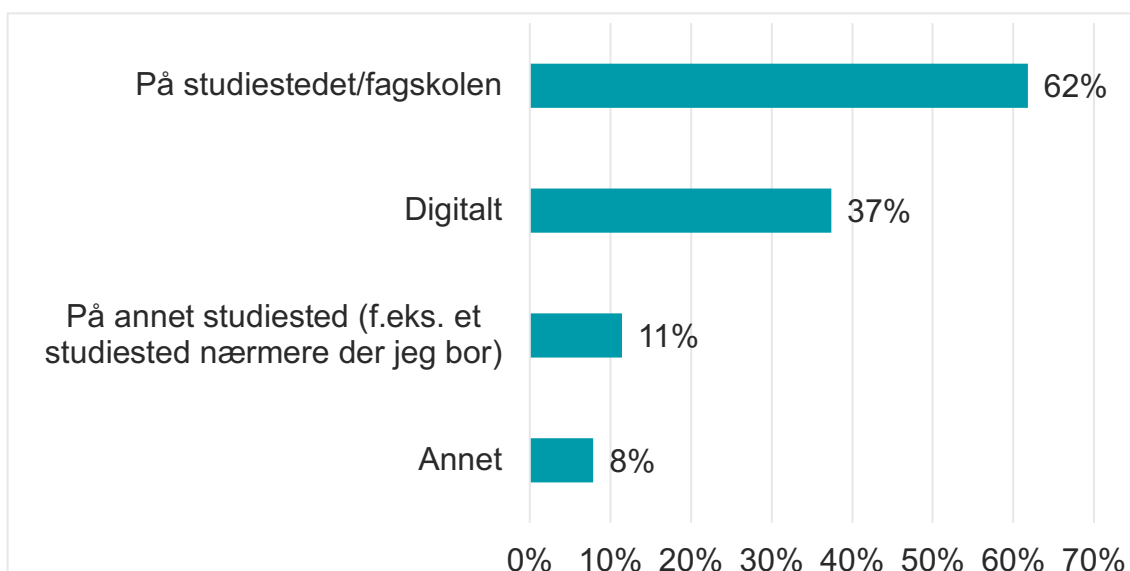
Figur 2-28 Andel som rapporterer at de er fysisk til stede i undervisningen for ulike aldersgrupper og kjønn

2.8.2 Hvor studentene har tilgang på velferdstjenester

Studenter som oppga at de hadde tilgang på velferdstjenester, fikk spørsmål om *hvor* de hadde slik tilgang.

Figur 2-29 Har du tilgang til velferdstilbudet på studiestedet/fagskolen din, digitalt eller på et annet studiested (f.eks. et studiested som ligger nærmere der du bor)¹⁶

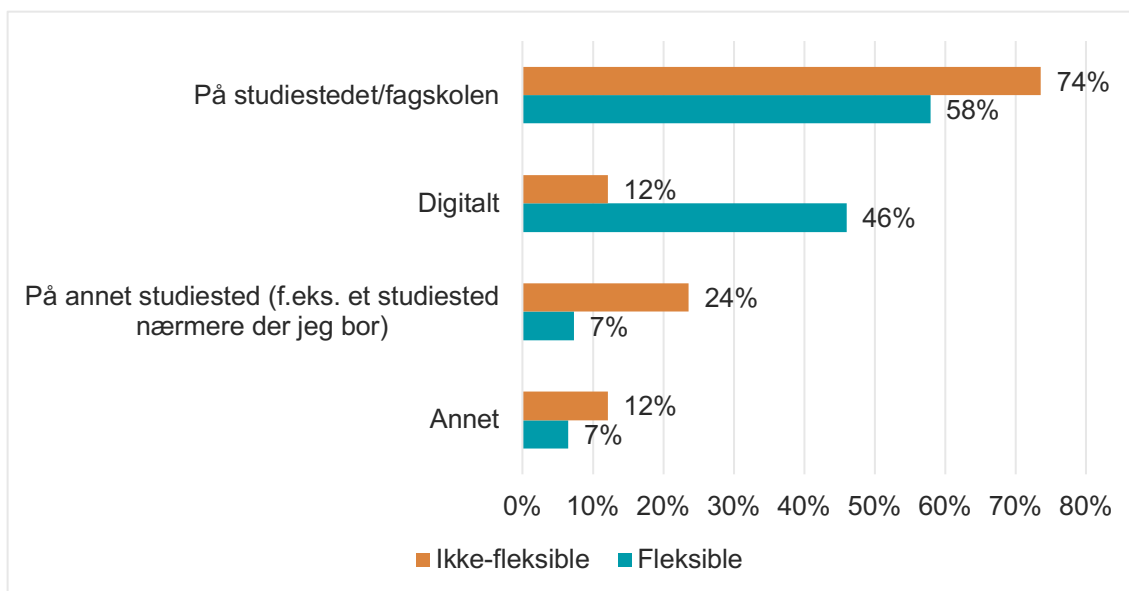

Figur 2-29 viser at det er mest vanlig for fagskolestudentene å ha tilgang til velferdstjenester på studiestedet sitt. Mer enn seks av ti oppgir at de har tilgangen på

¹⁶ Spørsmålet ble kun stilt til respondenter som hadde svart at de hadde tilgang på ett eller flere av de opplistede velferdstilbudene.

studiestedet/fagskolen. Nesten fire av ti oppgir at én eller flere av velferdstjenestene er tilgjengelig digitalt. Bare 11 prosent oppgir at de har tilgang på velferdstjenester på et annet studiested, for eksempel nærmere der de bor.

Figur 2-30 Har du tilgang til velferdstilbudet på studiestedet/fagskolen din, digitalt eller på et annet studiested (f.eks. et studiested som ligger nærmere der du bor).¹⁷ Fordeling på fleksible og ikke-fleksible studenter.

Figur 2-30 viser at det er store forskjeller i hvor fleksible og ikke-fleksible fagskolestudenter har tilgang på velferdstilbud. Figuren viser at mens 74 prosent av de ikke-fleksible studentene har tilgang på velferdstilbud på studiestedet, gjelder dette bare 58 prosent av de fleksible studentene. Bildet er det samme for velferdstjenester på et annet studiested, for eksempel nærmere studentens bosted. Også slike tjenester er langt mer tilgjengelige for ikke-fleksible enn for fleksible studenter. Dette kan forklares med at de ikke-fleksible studentene fysisk oppholder i nærheten av studiestedet og dermed kan benytte seg av stedsbaserte tjenester fra samskipnadene, mens dette ikke er mulig i samme grad for de fleksible studentene.

Omvendt er det en langt større andel, nesten fire ganger høyere, blant fleksible studenter enn ikke-fleksible studenter som har tilgang på digitale velferdstjenester. Dette må vi tolke i retning av at de fleksible studentene i høyere grad enn de ikke-fleksible bruker de digitale velferdstjenestene. Det er jo i utgangspunktet ingen grunn til å anta at de digitale tjenestene er forbeholdt ikke-fleksible studenter.

Det er likevel under halvparten av de fleksible fagskolestudentene som oppgir at de har tilgang til digitale tilbud. Det kan peke i retning av at de ikke har behov for eller opplever slike tilbud som relevante. Dette kommer vi nærmere inn på i neste avsnitt.

2.8.3 Ønsker om velferdstilbud for fagskolestudenter

I resultatene over har vi beskrevet studentenes tilgang på studentvelferdstjenester. I tolkningen av resultatene har vi antydnet at både studentenes opplevelse av tilgang og

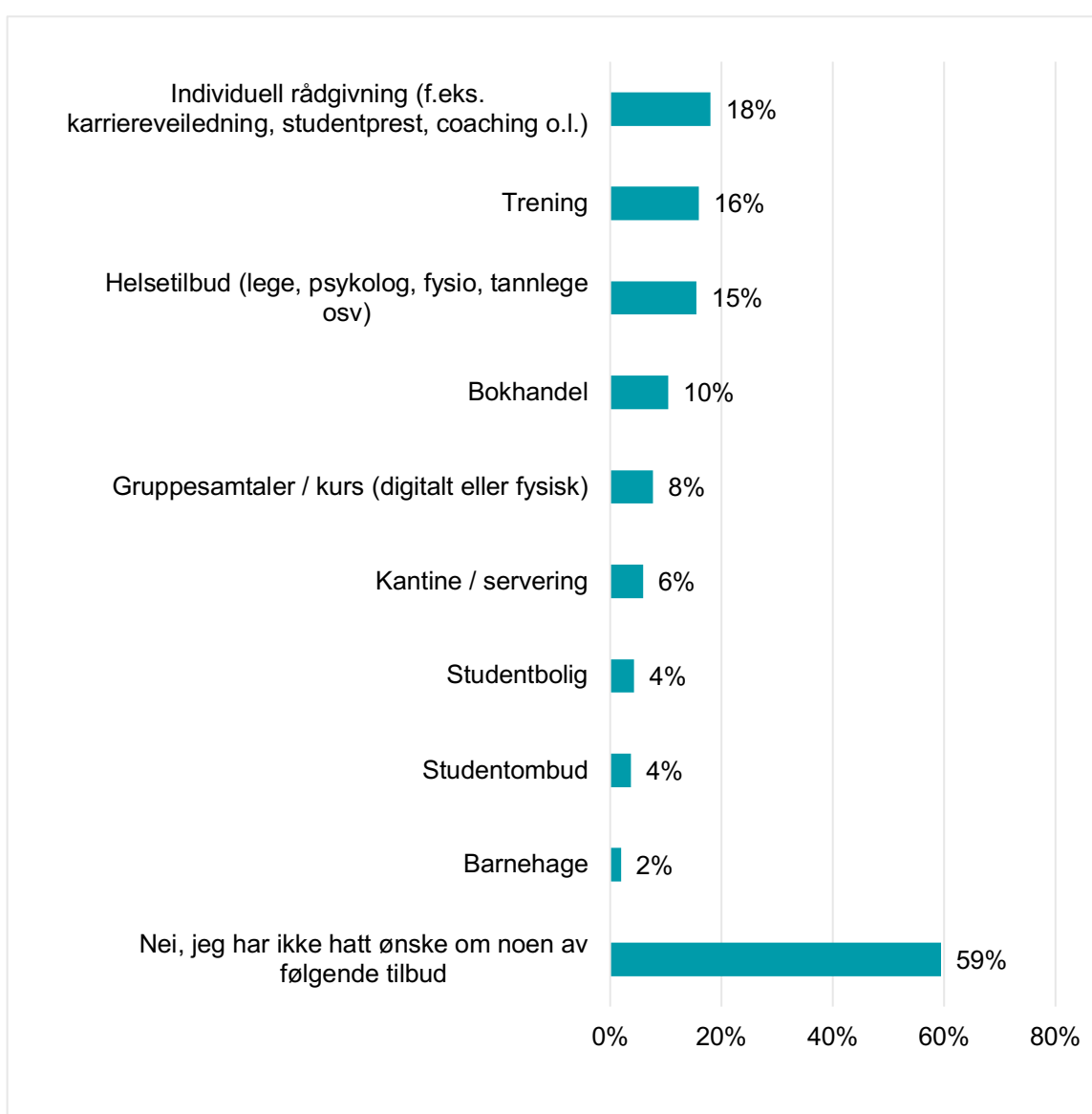
¹⁷ Spørsmålet ble kun stilt til respondenter som hadde svart at de hadde tilgang på ett eller flere av de opplistede velferdstilbudene.

tilbudenes relevans for dem, har hatt betydning for svarene de har gitt, og dels forklarer at studentene ikke mener at de har store udekkede velferdsbehov.

Spørsmålet i denne delen er om denne tolkningen får støtte. De studentene som har svart at de ikke har tilgang eller er usikre på om de har tilgang, har fått spørsmål om de har hatt konkrete ønsker eller udekkede behov for velferdstjenester. Resultatene tyder ganske klart på at studentene ikke har store udekkede behov. Nesten seks av ti oppgir at de ikke har hatt ønske om noen av velferdstilbudene.

Individuell rådgivning er det mest etterspurte velferdstilbudet for fagskolestudentene. Nesten én av fem, som ikke har slikt tilbud i dag, ønsker seg en slik velferdstjeneste. Også trening og helsetilbud nevnes av flere, se Figur 2-31.

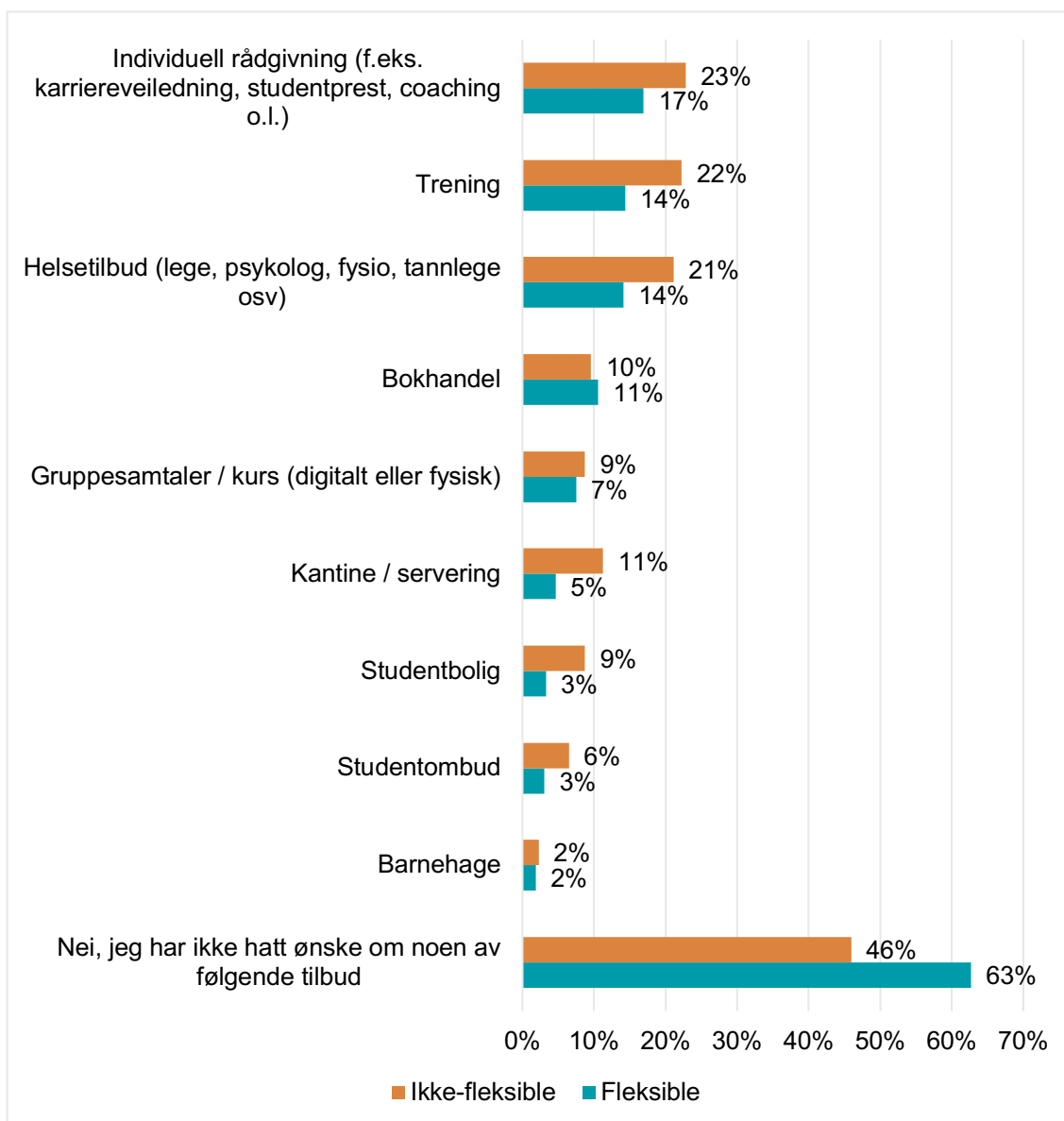
Figur 2-31 Har du som fagskolestudent hatt et konkret ønske om eller et udekket behov for noen av følgende velferdstilbud?¹⁸

¹⁸ Respondenter fikk svaralternativer ut fra hva de tidligere hadde svart at de ikke har tilgang på eller ikke vet om de har tilgang på.

Når vi ser nærmere på ønsker om velferdstilbud for fleksible og ikke-fleksible fagskolestudenter hver for seg, avtegner det seg et relativt tydelig bilde av at de ikke-fleksible studentene har flere ønsker enn de fleksible studentene har. Dette gjelder både for individuell rådgivning, trening og helsetilbud, men også for servering og studentboliger. I den andre enden ser vi også at langt flere fleksible enn ikke-fleksible studenter *ikke* har ønsker om noen av tilbudene. Se Figur 2-32.

Figur 2-32 Har du som fagskolestudent hatt et konkret ønske om eller et udekket behov for noen av følgende velferdstilbud? Fordeling på fleksible og ikke-fleksible studenter

Når vi ser på kjønnsfordelingen, husker vi at flere menn enn kvinner svarte at de har tilgang til velferdstjenester, og at dette hovedsakelig henger sammen med at menn i større grad enn kvinner deltar på studieprogrammer som innebærer fysisk tilstedeværelse på samlinger/på studiesteder. På spørsmål om det er velferdstjenester de ønsker seg eller har et udekket behov for, har de kvinnelige fagskolestudentene derfor naturlig nok litt oftere ønske om velferdstjenester enn menn. Behovene gjelder først og fremst helsetjenester og trening. Kvinnelige fagskolestudenter har ikke mer

behov for verken individuell rådgivning eller gruppesamtaler enn det menn har, og på de andre tjenesteområdene er det ganske likt.

I Proba (2025a) intervjuet vi åtte fleksible fagstudenter.¹⁹ Det kom opp få forslag fra dem til velferdstjenester de har behov for. De forklarer dette med at de er presset på tid. De har travle dager, med jobb, studier og familie. De forteller at de har arbeidsinntekt, og både bolig og fastlege der de bor, og sånn sett er dekket av de samme ordinære og kommunale tjenestene som folk flest. Flere nevner imidlertid at det er en fordel at samskipnadens tjenester er samlet på en digital informasjonsside, sånn at det er lett å skaffe seg oversikt over tilbudet – og forstå hvordan man kan komme i gang med å bruke tjenestene, dersom det dukker opp et behov.

¹⁹ Tre av disse var både fagskolestudenter, høyskole- og universitetsstudenter.

3 Konklusjoner

Under oppsummerer vi resultatene fra kartleggingen.

Hva kjennetegner læringsmiljøet til fagskolestudenter?

Det er en klar overvekt av fagskolestudiene som er organisert som nettstudier, alene eller i kombinasjon med samlinger. Samferdselsfag er typisk stedbaserte, mens helse og velferd, tekniske fag og økonomi og administrasjon er nettbaserte eller samlingsbaserte. Kreative fag har en jevn fordeling mellom fysisk undervisning og andre undervisningsformer. Fordelingen har endret seg mye de senere årene, og en langt større andel studenter studerer i dag på nett.

Et flertall av studentene, 73 prosent studerer på deltid. Andelen som studerer på deltid, har endret seg mye siden 2018. Fagretninger som typisk er stedbaserte, som samferdsel og kreative fag, har i hovedsak heltidsstudenter. Innen tekniske fag, økonomisk-administrative fag og helse og velferdsfag, er de fleste studentene deltidsstudenter.

69 prosent av studentene jobber fulltid ved siden av studiene. 18 prosent jobber deltid. 12 prosent av studentene, både studerer og jobber på fulltid.

Over 80 prosent av studentene tar studieprogrammer med 60 studiepoeng (43 prosent) eller 120 studiepoeng (41 prosent). Rundt ti prosent studerer et program med 30 studiepoeng. 93 prosent av studentene svarer at de følger normert studieprogresjon.

Et klart flertall av studentene, 75 prosent, har skriftlig innlevering/opp-gave/hjemmeeksamen som vurderingsform.

Hvordan varierer opplevelsen av læringsmiljøet på fagskolen med fagfelt, alder, og kjønn?

De fleste studentene er forholdsvis godt fornøyd med læringsmiljøet, både når det gjelder organiseringen av studiene og de fleste aspekter ved det faglige læringsmiljøet. På en skala fra 1 (svært misfornøyd) til 6 (svært fornøyd) gir studentene en gjennomsnittverdi på 4,5 både når det gjelder organisering og læringsmiljø. Dette tilsvarer at om lag 20 prosent i ulik grad er misfornøyd og 80 prosent i ulike grad fornøyd.

Kvinner er i gjennomsnitt mer fornøyd enn menn. Studenter som studerer tekniske fag og samferdselsfag, typisk mannsdominerte studier, er noe mindre tilfredse enn studenter som studerer helse og velferdsfag og økonomisk-administrative fag. Også studenter som rapporterer om dårlig helse og de som rapporterer om funksjonsnedsettelse, gir litt lavere gjennomsnittsverdier på deres tilfredshet med læringsmiljøet.

Når vi kontrollerer for alle disse faktorene samtidig (også alder og antall studiepoeng i utdanningen), er det kun antall studiepoeng og fagretning som står igjen som faktorer som har betydning for studentenes tilfredshet. Studenter på ettårige studier er generelt mer tilfredse enn studenter på toårige og treårige studier. Studenter på tekniske fag er

systematisk mindre fornøyd enn studenter på de andre fagene. Særlig studenter på helse- og velferdsfag og økonomisk-administrative fag er fornøyde.

Vi kan ikke konkludere med at studietilfredsheten varierer systematisk med jobbsituasjon (heltid/deltid), alder, funksjonsnedsettelse, helsesituasjon eller organisering av studiet.

Ser vi kun på *læringsutbytte*, korrelerer tilfredsheten positivt med alder. Dette betyr at eldre studenter er mer tilfredse med læringsutbytte enn yngre.

Ser vi kun på tilfredshet med *undervisningen*, er studenter ved stedbaserte studier (med fysisk undervisning) systematisk mer tilfredse enn studenter som ikke studerer stedbasert.

Ser vi kun på tilfredshet med *studietilværelsen*, er studenter som rapporterer om god helse systematisk mer fornøyd enn studenter som rapporterer om dårlig helse.

Resultatene tyder også på at det er egenskaper ved skolene som har betydning for studentenes tilfredshet. Det er forholdsvis store forskjeller mellom tilfredsheten mellom skolene.

De gjennomsnittlige tilfredshetsverdiene i 2025 er systematisk høyere enn i 2018, om lag 0,5 poeng høyere på skalaen (en økning fra ca. 4,0 til ca. 4,5). Det er usikkert hva som er forklaringen på dette. Gitt at resultatene kan tolkes som et uttrykk for en faktisk positiv endring (som er usikkert) er en mulig forklaring at det er en betydelig høyere andel studenter på økonomisk-administrative fag i dag enn i 2018. Disse er i gjennomsnitt mer positive enn mange av de andre studentene.

De skriftlige tilbakemeldingene fra studentene peker på en rekke forbedringsområder som den enkelte fagskole kan ta stilling til.

Hvordan opplever studenter med funksjonsnedsettelse læringsmiljøet på skolen?

36 prosent av studentene rapporterer at de har én eller flere funksjonsnedsettelse. Det er tre ganger flere i år enn i 2018, totalt ni prosent av studentene, som svarer at de har ADHD.

Studenter med funksjonsnedsettelse er i gjennomsnitt litt mindre fornøyde med de fleste aspektene ved studiene, sammenlignet med studenter uten funksjonsnedsettelse. Forskjellen er imidlertid små og ikke alltid signifikant forskjellig. Når vi kontrollerer for selvrapportert helse, er ikke funksjonsnedsettelse i seg selv systematisk korrelert med mindre tilfredshet med studiene.

Studenter med funksjonsnedsettelse skiller seg heller ikke vesentlig fra andre studenter når det gjelder valg av eller ønske om undervisningsform. Vi har ikke stilt eksplisitte spørsmål om ønsket vurderingsform, og kan derfor ikke konkludere med sikkerhet om det er forskjeller mellom studenter med og uten funksjonsnedsettelse på det området.

Det er imidlertid ingen merkbare forskjeller mellom studenter med og uten funksjonsnedsettelse i hva de rapporterer er vurderingsformene på studiene. Gitt at

studentene velger seg studier som passer dem, kan resultatene tyde på at det ikke er vesentlige forskjeller i ønsket vurderingsform.

Ser vi til resultatene om individuell tilrettelegging, er det i hovedsak ekstra tid på eksamen som studentene ønsker og benytter seg av. Dette kan indikere at det ikke nødvendigvis er andre vurderingsformer studenter med funksjonsnedsettelse trenger, men mer tid.

I hvilken grad påvirker funksjonsnedsettelse gjennomføring av studiene?

Funksjonsnedsettelse, som en overordnet kategori, har lite å si for om studentene følger normert studieprogresjon. Studenter med bevegelseshemming og autismspekterforstyrrelser rapporterer om lavest studieprogresjon. Om lag ti prosentpoeng flere av disse studentene følger ikke normert studieprogresjon. Kun fem prosent av studentene med funksjonsnedsettelse som har et tilretteleggingsbehov, rapporterer at de har redusert studieprogresjon som et tilretteleggingstiltak.

Resultatene viser at det trolig er studentenes helsesituasjon, og ikke funksjonsnedsettelsen som sådan, som har betydning for studiesituasjonen til studenter med funksjonsnedsettelse. 32 prosent av studentene med funksjonsnedsettelse rapporterer at funksjonsnedsettelsen har «en del» eller «stor» negativ betydning. Tallet har økt 14 prosent i 2018 til 32 prosent i dag. Dette henger trolig sammen med at en del flere studenter rapporterer at de har flere typer funksjonsnedsettelse.

Blant studenter som rapporterer om dårlig helse er det ni prosentpoeng lavere andel som følger normert studieprogresjon enn studenter med god helse (85 vs. 94 prosent).

For en mer presis vurdering av hvordan funksjonsnedsettelse påvirker gjennomføring av studiene, burde surveydata om funksjonsnedsettelse kobles til registerbasert statistikk om produserte studiepoeng.

Hvilke behov har fagskolestudenter med funksjonsnedsettelse for individuell tilrettelegging?

18,4 prosent av studentene med funksjonsnedsettelse svarte at de har et tilretteleggingsbehov. 21,1 prosent svarte at de var usikre. Totalt utgjør dette 14,3 prosent (262 respondenter) av alle studentene som svarte på undersøkelsen.

Det er flere i dag (18,4 prosent) enn i 2018 (11 prosent) som rapporterer at de har behov for tilrettelegging. Vi vet ikke om tallet er høyere fordi flere har behov eller om kjennskapen til tilretteleggingstiltak har økt.

69 prosent av dem som rapporterer at de har tilretteleggingsbehov, mottar tiltak i dag. I 2018 var det totalt fire prosent av studentene som rapporterte at de hadde fått tilretteleggingstiltak. Det er litt flere i 2025, 4,7 prosent av alle studentene, som har fått tiltak.

Ekstra tid på eksamen er det tilretteleggingstiltaket det er mest vanlig å få, 44 prosent av studentene som har tilretteleggingstiltak får dette. Andelen som får ekstra tid, har

økt kraftig siden 2018, hvor kun 13 prosent av de som hadde et tilretteleggingstiltak fikk dette. Ekstra tid på eksamen er også det tiltaket som flest etterspør.

Nesten samtlige av studentene som vi har definert til å ha et udekket tilretteleggingsbehov, rapporterte at individuell tilrettelegging ville ha vært til hjelp. Dette er studenter med funksjonsnedsettelse som svarer at de har et tilretteleggingsbehov, men at de ikke får tiltak, og de som svarer at de er usikre på om de har et tilretteleggingsbehov. De alle fleste mener at flere tiltak er relevant for dem. Blant studentene som rapporterer om funksjonsnedsettelse, utgjør dette 23 prosent, altså nesten én av fire.

Når vi summerer opp studentene som rapporterer at de har et tilretteleggingsbehov og de som mener at et tiltak ville hjulpet dem, utgjør dette totalt 13 prosent av alle studentene. Dette tallet kan være et uttrykk for en samlet etterspørsel etter tilretteleggingstiltak.

1 av 3 av studentene som har eller kan ha et tilretteleggingsbehov, rapporterte at de var misfornøyde med tilretteleggingen ved skolen. Totalt gjelder dette fem prosent av studentene som svarte på undersøkelsen.

Hvordan opplever fleksible studenter læringsmiljøet på fagskolen og hvilke behov for velferdstilbud fra studentsamskipnadene har de?

Fagskolene har hatt en stor økning i fleksible studietilbud de senere årene. Studentene på disse programmene er eldre enn ordinære fagskolestudenter, ofte i jobb, og med familieliv ved siden av (Proba 2025a). Ut fra intervjuene med både fagskolestudenter og med institusjonsaktører forstår vi det sånn at velferdstilbudene til samskipnadene ikke treffer de fleksible fagskolestudentene spesielt godt, men at det først og fremst skyldes at studentene ikke har et behov. De fleksible fagskolstudentene bruker velferdstilbud, kommunale og private, i sitt nærmiljø (Proba 2025a).

Resultatene fra spørreundersøkelsen til alle fagskolestudentene gir hovedsakelig støtte til at det ikke er store udekkede behov for velferdstjenester blant fagskolestudentene. Om lag seks av ti har ikke et ønske om noen av studentvelferdstilbudene. Resultatene viser på den andre siden at om lag halvparten av de ikke-fleksible studentene og om lag en tredel av de fleksible studentene ønsker et bredere velferdstilbud på ulike områder. Det er ingen spesifikke tjenester som skiller seg stort ut, men individuell rådgivning, trening og helsetilbud, er de mest ettertraktede.

Studenter på fleksible utdanningsprogrammer er i gjennomsnitt noe mer fornøyde enn studenter på ikke-fleksible utdanningsprogrammer. Dette gjelder de aller fleste aspektene ved studiene, bortsett fra tilfredsheten med det sosiale miljøet blant studentene. Her svarer studentene som studerer stedbaserede heltidsstudier at de er mer fornøyde.

Når vi imidlertid kontrollerer for andre faktorer, er det ikke systematiske forskjeller i tilfredshet mellom studenter på fleksible og ikke-fleksible utdanningsprogrammer. Det er forskjeller mellom fagretninger og størrelsen på utdanningsprogrammet som har betydning for studentenes tilfredshet.

Litteraturliste

- Andresen, Silje og Breines, Markus Roos (2024) Fagskoler i en brytningstid. Muligheter og begrensninger ved nettbaserte utdanningstilbud. Fafo-rapport 2024: 46
- Breines, M. R., Raghuram, P. & Gunter, A. (2019). Infrastructures of immobility: enabling international distance education students in Africa to not move. *Mobilities* 14(4), 484–99. <https://doi.org/10.1080/17450101.2019.1618565>
- Breines, Markus Roos (2023) Økende bruk av nettundervisning i Fagskoler. Fafo, faktaflak
- Meld. St. 9 (2016-17) Fagfolk for fremtiden
- Meld. St. 11 (2024-2025) Fagfolk for ei ny tid
- HK-dir (2025) Tilstandsrapport for høgare yrkesfagleg utdanning 2025
- Korseberg, L., Wiborg, V. & Eide, T. (2022). Utdanning uavhengig av bosted og livssituasjon? Sluttrapport for evaluering av tilskuddsordninger for fleksible utdanningstilbud. Rapport 2022:28. NIFU. <https://nifu.brage.unit.no/nifu-xmlui/bitstream/handle/11250/3038477/NIFUrapport2022-28.pdf>
- NIFU (2002: 1) Trivsel og innsats: Studenters tilfredshet med lærested og tid brukt til studier. Resultater fra "Stud.mag." – undersøkelsene
- NOKUT 2018 Studiebarometeret for fagskolestudenter 2018: hovedtendenser
- NOKUT 2024 Studiebarometeret for fagskolestudenter 2024: hovedtendenser
- Universell (2019) Inkludering og tilrettelegging i fagskolen. Universellrapport 1:2019. Tilhørende rapportunderlag fra TN analyse (2018) Studentundersøkelse om læringsmiljø, helse og trivsel på fagskoler
- Proba (2025a) Velferdstilbud for fleksible studenter. Proba-rapport 2025-17
- Proba (2025b) Velferdstjenester til fleksible fagskolestudenter. Proba-notat